

FLATTIVIESTI

3/2021 - www.flatti.net

PIDÄN SINUSTA HUOLTA ♥

VAUHTIA & VOIMAA

**NOPEUTTAA
PALAUTUMISTA**

**SUOJAA KOIRAA
KOVASSA
RASITUKSESSA**

**VÄHENTÄÄ
MATALA-ASTEISTA
TULEHDUSTA**

**OMEGA-3,
BEETAKAROTEENI,
UBIKINONI (Q10)
JA E-VITAMIINI**

**ALOITA ÖLJYN
ANTAMINEN JO
2 KK ENNEN
KAUDEN ALKUA**

**NÄKYVIÄ
TULOKSIA
2-6 VIIKOSSA**

**AUTTAA JAKSAMAAN
SUORITUKSESTA TOISEEN**

Kova liikunta rasittaa lihaksia, jänteitä ja niveliä. Tämä aiheuttaa hapetusstressiä ja tulehdusta elimistössä, minkä koira tuntee kipuna. Omega-3 EPA ja DHA auttavat elimistöä korjaamaan rasituksessa syntyneitä kudosvaurioita. E-vitamiini, beetakaroteeni ja Q10 tehostavat rasvahappojen vaikutuksia alentamalla hapetusstressiä. Näin koira palautuu nopeammin ja jaksaa lähteä uuteen suoritukseen.

OLETKO KASVATTAJA?

Liity Nutrolin®-kasvattajakerhoon.
Lue lisää www.nutrolin.fi

WWW.NUTROLIN.FI

ESTD 2007

- 2 NUTROLIN
- 4 SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY PÄÄNÄYTTELY
- 5 PUHEENJOHTAJAN TERVEISET
- 6 EETTISET OHJEET
- 7 SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY PENTUVÄLITYS
- 8 KOIRAN KOULUTTAMINEN JA PALKITSEMINEN
- 12 NÄILLÄ VINKEILLÄ KOIRAN PERUSTAITOT KUNTOON
- 14 METSÄSTYS ON FLATIN LAJI
- 16 NOME-VALMENNUSRENKAAN KUULUMISIA
- 22 JUHANNUSMEJÄILYÄ
- 23 TERVETULOA FLATTIEN SYYSTREFFEILLE!
- 24 TYÖSKENTELEVÄN FLATIN TYYPI, RAKENNE JA TYYLI, OSA 2
- 32 TOKO - TREENI-IDEOITA YKSIN TREENAAMISEEN
- 34 FLATTI- JA JUNNUMESTARUUS, KISÄLLI 2021
- 46 TULOSSA: FLATTIEN TOKOMESTARUUS
- 47 WT-MESTARI, -KISÄLLI JA -HAASTAJA
- 50 LAJIESITTELYSSÄ NOSEWORK
- 52 VANHENEVA KOIRA
- 54 VANHAT JA VIISAAT -PALSTA
- 58 MH-LUONNEKUVAUS
- 62 FLATTIEN KESÄLEIRITUNNELMIA
- 63 SATAKUNNAN ALUETOIMINNAN TERVEISET
- 64 JÄRJESTÖN SYYSKOKOUSKUTSU / TARVIKEMYynti
- 65 JÄLJESTYSTEHTÄVÄN VARUSTEET
- 66 OPASPENTUPROJEKTI HOITOPERHEEN SILMIN
- 68 KASVATAJAILMOITUKSET / UUSIA VALIOITA
- 70 JÄRJESTÖN JÄSENASIAT JA TILITIEDOT, TULEVIA TAPAHTUMIA
- 71 JÄRJESTÖN YHTEYSTIEDOT
- 72 BOZITA ROBUR

PÄÄTOIMITTAJA

Mari Mamia

TOIMITUSSIHTEERI

Jaana Kontto, flattiviesti@gmail.com

TAITTO

Elisa Pekki, flattiviesti@gmail.com

TOIMITUSKUNTA

Jalostus-, näyttely-, mejä-, nou/nome- ja har-
rastuslajien toimikunnat, hallitus sekä jäsenet.

KANNEN KUVA

Saara Kattainen / Dogify

FLATTIVIESTIEN MATERIAALI

flattiviesti@gmail.com

VALIOILMOITUKSET

flattiviesti@gmail.com

ILMOITUSKOOT

1/1 sivu 210 mm x 297 mm

1/2 sivu (vaaka) 186 mm x 133,5 mm

1/2 sivu (pysty) 90 mm x 273 mm

1/4 sivu 90 mm x 133,5 mm

1/8 sivu 90 mm x 64 mm

Kasvattajaboxi 88 mm x 50 mm

ILMOITUSHINNASTO JÄSENIILE

1/1 sivu 60€/lehti, 200€/vuosi

1/2 sivu 40€/lehti, 140€/vuosi

1/4 sivu 30€/lehti, 100€/vuosi

1/8 sivu 15€/lehti, 40€/vuosi

Kasvattajaboxi 15€/lehti, 40€/vuosi

Valioilmoitus normaali taittokoossa ilmainen

Ilmoitusmaksut Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n tilille: FI28 5620 0920 4247 50. Ilmoitusai-
neistot osoitteeseen flattiviesti@gmail.com. Il-
moituksen mukana tulee lähettää maksukuitti.

FLATTIVIESTI NRO 4/2021

ilmestyy: 9.12.2021, aineistopäivä: 8.11.2021

AINEISTOVAATIMUKSET

Tekstiedostot Wordin doc/docx/rtf-muodos-
sa. Kuvat jpg/tif/pdf-muodossa, 300 dpi. Ma-
tala-resoluutioiset kuvat menevät printissä sut-
tuiksi, emmekä valitettavasti voi käyttää niitä.

Toimitus huomauttaa, että artikkeleiden mieli-
piteet ovat kirjoittajien omia, eivätkä välttämät-
tä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallituk-
sen tai toimituksen. Flattiviestiin kirjoitetuissa
jutuissa on aina oltava kirjoittajan oikea nimi
ja yhteystiedot, jotka pyydyttäessä jäävät vain
toimituksen tietoon. Artikkeleiden ja kuvien
osittainenkin lainaaminen ilman toimituksen
ja kirjoittajan lupaa on kielletty.

PAINOAIKKA

Savion Kirjapaino Oy, Kerava

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N

PÄÄNÄYTTELY

Jau Areena - Sipoo

30.10.2021

Rajakulmantie 224
04430 Sipoo
Arvostelu alkaa klo 10:00

Urokset & Nartut

Heli Siikonen

- Pennut
- Juniorit
- Nuoret

Nartut

Katja Korhonen

- Avoin
- Käyttö
- Valio
- Veteraani

Urokset

Kati Heiskanen

- Avoin
- Käyttö
- Valio
- Veteraani

Tuomarit ovat varalla toisilleen

Ilmoittautumiset 30.9. mennessä osoitteeseen:

Piia Piiparinen

Kylväjätie 29

45610 Koria

tai flatti.net tai showlink.fi

Lisätietoja: Piia Piiparinen - 040 831 4848

Ilmoittautumismaksu 30€,

saman omistajan toinen jne. sekä pennut 25€,
yli 10 v vet ilmaiseksi

Tilille:

FI28 5620 0920 4247 50 / OKOYFIHH

Suomen Sileäkarvaiset noutajat / viite 1206 20218

PUHEENJOHTAJALTA

Kesän kiireet ja näille leveyksille epätavalliset helteet ovat takana. Menossa ovat syksyn kiireet viileine, pimeine iltoineen, luontoa tarkkaillen ja sen annista nauttien. Syksyisessä luonnossa liikkua ja sen kuulakkaasta raikkaudesta nauttiessa on hyvää aikaa suunnata ajatuksia hiukan edemmäs ja miettiä mitä tulevaisuus tuo tullessaan, tai miettiä, mitä kuluneen vuoden aikana onkaan tapahtunut.

Keväällä virisi kohu suojelukoirien julmista koulutusmetodeista. Salaa kuvatut videot levisivät koiramaailmassa ja osoittivat koirien kovaotteista koulutusta repimällä, potkimalla ja jopa sähköllä. Kohu jäi tuskin keneltäkään huomaamatta ja Suomen Kennelliitto onkin ilmoittanut Koiramme lehden 7-8/2021 artikkelissa, että julmuus suojelukoiria kohtaan tullaan tutkimaan huolella. Kohun saattamana Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n hallitus asetti työryhmän pohtimaan meidän omia koulutuksiamme ja sitä, miten haluamme ohjeistaa flattien omistajia, tapahtumiemme kouluttajia ja tuomareita meidän näkemyksestämme flattien eettiseen kohteluun. Työryhmä valmisteli eettiset ohjeet, jotka löydät seuraavalta sivulta ja flatti.net osoitteesta. Ohjeiden johtava ajatus on: ”Harrastamme avoimessa ja toisia ihmisiä ja eläimiä kunnioittavassa, positiivisessa ja kannustavassa ilmapiirissä”. Ohjeet toimitetaan rotujärjestön tapahtumissa osallistujille, järjestäjille, kouluttajille ja tuomareille.

Kulunut vuosi ei ole koronapandemian osalta ollut juurikaan edellistä vuotta parempi. Tänä vuonna olemme kuitenkin osanneet viime vuotta paremmin huomioida rajoitukset ja suositukset tapahtumia järjestettäessä. Näin olemmekin saaneet järjestettyä monta hienoa tapahtumaa, kuten kesäleirin heinäkuun alussa. Koska tapahtumia, kokeita ja näyttelyitä on tänä vuonna pystytty järjestämään kohutuullisen mukavasti, hallitus teki myös päätöksen kiertopalkintojen jakamisesta tämän vuoden menestyneimmille flateille ”ylihyötyn koronavuoden 2020” jälkeen.

Flattimestaruus elokuun puolivälissä Pudasjärvellä oli suurenmoinen tapahtuma. Itse en päässyt tänä vuonna paikalle, mutta tapahtumaa oli mukava seurata myös etäyhteyksiä hyväksikäyttäen, jonne tapahtuman mahtava tunnelma välittyi hyvin. Järjestäjät olivat todella laittaneet parastaan ja haluankin tässä vielä kiittää Flattimestaruuden järjestäjiä Henna Mikkonen ja Tiina Pikkuaho taustajoukkoineen. Kiitos myös osallistujille, tuomareille, talkoolaisille, keittiötyöntekijöille, maanomistajille, sponsoreille, yleisölle, sekä etäyhteyksien päässä mukana jännittäneille ja kannustaneille. Kaikkia teitä tarvittiin onnistuneen mestaruustapahtuman eteen ja sellainen meillä toden totta oli – KIITOS!

NOME-toimikunta on tehnyt vahvasti töitä, jotta metsästyskokeissa näkyisi enemmän flatteja ja jotta flattien taso olisi yhtäpitävä muiden rotujen kanssa. Tämän vuoden Flattimestaruudessa nähtiin todella hieno määrä, täydet luokat flatteja kaikissa virallisissa luokissa sekä Juniorimestaruudessa. Olen todella iloinen, että mestaruuskokeissa nähtiin niin paljon flatteja ja että ne suoriutuivat kokeen tehtävistä niin hyvin. En voi muuta kuin hämmästyneenä ja kiitollisena todeta, että tavoitteiden kirjaaminen strategian muotoon ja sen vahvan ja periksi antamattoman työn, jota strategian eteen on tehty, tuottaneen toivottua tulosta. Jatketaan tätä hyvää työtä edelleen kehittyen!

Syystreffit järjestetään marraskuun viimeisenä viikonloppuna 27.–28.11. Kokemäellä, Pitkäjärven leirikeskuksesta. Samassa tapahtumassa kokoustetaan lauantai-iltana 27.11. rotujärjestön syyskokous. Syyskokouksessa vahvistetaan parhaillaan työstettävä rotujärjestön toimintasuunnitelma ja talousarvio tulevalle toimintavuodelle. Toimintasuunnitelman yhtenä alueena on rotujärjestön strategian

Kuva Nina Onufriev

2020–2025 määrittelemien teemojen toimenpiteiden suunnittelu. Vuosi 2022 on rotujärjestössä kasvattamisen teemavuosi. Yhtenä strategisena toimenpiteenä rotujärjestön hallitus tulee ehdottamaan syyskokouksessa kasvattajatoimikunnan perustamista rotujärjestölle. Perustettavan kasvattajatoimikunnan tarkoituksena on tuoda rotujärjestö läheiseksi osaksi rodun kasvatustyötä. Rotujärjestönä tavoitetilanamme on sitouttaa rotumme kasvattajat rotujärjestön toimintaan, tarkoitukseen ja edesauttaa avointa ja keskustelua ilmapiiriä jalostus- ja kasvatustyössä. Toivon sydämestäni, että syyskokous on yhtä mieltä hallituksen kanssa kasvattajien mukaan tulemisen tarpeellisuudesta rotujärjestön ytimeen.

Katson edelleen innostuneena ja uteliaana tulevaisuuteen ja uskon toiminnan edelleen kehittämisen tarpeellisuuteen. On tärkeää säilyttää sileäkarvainen noutaja terverakenteisena, kauniina metsästyskoirana sekä tukea edelleen metsästysominaisuuksia edistäviä koulutusmuotoja. Sileäkarvainen noutaja on myös erittäin monipuolinen harrastuskoira, eikä tätä saa menettää, kuten ei myöskään flattimäistä huumorintajua tai vilpitöntä toimintakykyä. Samaan aikaan kuitenkin muistaen, yhtenä tärkeimmistä, että sileäkarvainen noutaja on koirista parhain, perheenjäsen ja ystävä. Haluan, että voimme jatkossa painottaa vahvemmin sileäkarvaisten noutajien terveyden ja terveytustukemisen tukemiseen ja luoda flattien terveyden tutkimiselle oma strategiansa, jossa mietimme yhteiset tavoitteet, suuntaviivat ja toimenpiteet terveyden osalta.

Nyt on kuitenkin puskaterapian aika, jota olemme odottaneet kämmenet syyhyten. Lähdetään flatin kanssa aikaa viettämään räaseikköön, pellon laitaan tai veneeseen, juttelemaan niitä näitä tai olemaan hiljaa. Välillä paukutellaan reikiä taivaaseen. Saalistakin saadaan, tai sitten ei saada.

Toivotan kaikille hyvää syksyä ja onnistuneita elämyksiä erätulien ja nokipannukahvin äärellä
– Mari

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N

EETTISET OHJEET

Ohjeet koskevat kaikkea Suomen Sileäkarvaiset noutajat ry:n (myöhemmin: rotujärjestö) alaista toimintaa mm. koulutustilaisuudet, leirit, muut tapahtumat ja tilaisuudet.

TOIMINNAN TARKOITUS

Rotujärjestön toiminnan tarkoituksena on Suomen Kennelliitto ry – Finska Kennelklubben rf:n hyväksymänä rotujärjestönä edistää rodunomaisten ja terveiden sileäkarvaisten noutajien jalostusta, koulutusta ja käyttöä sekä rodun tunnetuksi tekemistä. Järjestö tekee sekä asianharrastajien että yleisön keskuudessa rotua ja koko kennelharastusta koskevaa valistustyötä suorittamalla jalostusneuvontaa, järjestämällä keskustelu-, neuvonta- ja koulutustilaisuuksia, näyttelyitä, kokeita, kilpailuja, kursseja ja muita vastaavia tapahtumia sekä ylläpitämällä yhteyksiä alan kotimaisiin ja ulkomaisiin järjestöihin.

YLEISET OHJEET

- Harrastamme avoimessa ja toisia ihmisiä ja eläimiä kunnioittavassa, positiivisessa ja kannustavassa ilmapiirissä.
- Kaikessa toiminnassa huomioidaan eläinsuojelulain vaatimukset, Suomen Kennelliiton säännöt, rotujärjestön säännöt ja niihin liittyvät ohjeistukset, sekä noudatetaan näitä.
- Edustustehtävissä muiden järjestöjen ja lajien tapahtumissa, muiden harrastajien kanssa tai ulkomailla edustetaan rotujärjestöä ja toimitaan sen mukaisesti.
- Kohdatessaan epäasiallista koiran kouluttamista tai kohtelua rotujärjestön tapahtumissa, jäsenen tulee puuttua siihen välittömästi ja ilmoittaa siitä eteenpäin tämän eettisen ohjeen kohdassa 'Toimintaohjeet' annettujen ohjeiden mukaisesti.

KOIRAT

- Koirat hoidetaan aina parhaalla mahdollisella tavalla huomioiden rodun ja yksilön vaatimukset. Koiralla on oikeus hyvään kohteluun ja positiivisiin tuntemuksiin niin arkielämässä kuin koulutuksessa ja kokeissakin.
- Koiran omistaja/ohjaaja on vastuussa siitä, että koiran fyysinen ja henkinen rasitus ovat suhteessa koiran fyysiseen ja henkiseen kuntoon ja koulutustasoon.
- Koiran omistaja/ohjaaja huolehtii koiran hyvinvoinnista lakien ja Suomen Kennelliiton ohjeiden mukaisesti.
- Sairasta koiraa ei kouluteta ja huolehditaan siitä, että koira saa tarvitsemaansa hoitoa.
- Koulutus perustuu ensisijaisesti toivotun käyttäytymisen positiiviseen vahvistamiseen, eikä väärästä käyttäytymisestä rankaisemiseen. Pelon tai väkivallan käyttö ei kuulu koulutusmenetelmiin. Eettisen koirankoulutuksen perustana toimii tiede ja luotettava kokemus.
- Koulutuksessa tai arkielämässä käytettävien pantojen, valjaiden, remmien yms. tulee olla eläinsuojelulain mukaisia. Niistä ei saa aiheutua haittaa, vaaraa tai epämukavuutta eläimelle, kouluttajalle tai ympäristölle. Sähköpanta ja koulutuskaulain/piikkipanta ja vastaavat välineet ovat kiellettyjä.
- Koiran suorituskyvyn parantaminen lääkkein tai muilla kielletyillä keinoilla ei ole sallittua (Kennelliiton Antidoping-säännöt).

KOULUTTAJAT

- Kouluttajat opastavat muita kouluttajia kouluttamaan sekä omia että koulutusryhmänsä koiria eettisesti kestäväällä tavalla positiivisen vahvistamisen keinoin.
- Koulutusohjaaja tai muu kouluttaja, joka huomaa toisen harrastajan rikkovan eettisiä ohjeita, keskeyttää harjoituksen ja neuvoo oikean toimintatavan. Jos tämä ei johda tulokseen, viedään asia eteenpäin tilaisuuden järjestäjälle ja rotujärjestön hallitukselle.
- Kouluttajat pitävät huolta siitä, että koulutettavat tietävät, että koirien rankaiseminen ja suorituskyvyn parantaminen eläinsuojelulain tai antidoping-sääntöjen vastaisesti on kielletty.
- Koirien hyvinvointi ja sen tukeminen on erittäin tärkeää kaikissa tilanteissa.

MUUT TOIMIHENKILÖT

- Toimihenkilöt kohtelevat kaikkia tapahtuman osallistujia tasapuolisesti, asiallisesti ja kohteliaasti sekä pitävät huolta, että tilaisuudet ovat turvallisia ja sääntöjä noudatetaan.
- Koetoimitsijoilla, kehäsihteereillä ja tuomareilla on lisäksi omat etiikkasäännökset, jotka käydään läpi kyseisten toimihenkilöiden koulutuksissa.

SANKTIOT

- Eettisten ohjeiden rikkomisesta määräytyvät seuraukset Suomen Kennelliiton sääntöjen ja -ohjeiden mukaisesti.

TOIMINTAOHJEET HAVAITTAESSA KOIRIEN EPÄEETTISTÄ KOHTELUA

Väkivaltaiseen tai epäeettiseen kohteluun on puututtava välittömästi. Mikäli välikohtaus on tapahtunut rotujärjestön tilaisuudessa tai tiloissa, asiasta tulee ilmoittaa tilaisuuden järjestäjälle ja rotujärjestön hallitukselle mahdollisimman pian, mieluiten kirjallisesti. Ilmoituksessa täsmennetään tapahtuman aika ja paikka sekä mahdolliset silminnäkijät. Mikäli asia vaikuttaa täyttävän eläinsuojelurikoksen tunnusmerkit, tulee siitä tehdä ilmoitus poliisille (sähköinen rikosilmoitus: asiointi.poliisi.fi). Poliisiin tehtävä on tutkia, onko rikoskynnys ylittynyt. Tapahtumasta voi ilmoittaa myös alueelliselle tai kunnalliselle valvontaeläinlääkärille. Lisätietoja: avi.fi/asioi/viranomainen/luvut-ilmoitukset-ja-hakemukset/elaimet/elainsuojeluilmoitus

Saatuana ilmoituksen koiran epäeettisestä kohtelusta rotujärjestön hallitus ottaa yhteyttä tilaisuuden järjestäjään, jonka tapahtumassa väärinkäytös on havaittu. Yhdessä yhdistyksen hallituksen kanssa selvitetään tapahtumien kulku ja päätetään jatkotoimenpiteistä. Rikosilmoituksen perusteella poliisi päättää mahdollisesta esitutkinnan aloittamisesta, mutta vaikka tutkintaa ei aloitettaisi esimerkiksi todisteiden puuttuessa, tapahtuman tiedot jäävät poliisin arkistoon.

LINKKEJÄ KOIRANPITOON LIITTYVIIN LAKEIHIN

Eläinsuojelulaki: www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247

Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläintensuojelusta: www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20100674

Järjestyslaki: www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2003/20030612 Metsästyslaki: www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19930615

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N

PENTUVÄLITYS

* HANNA Hujanen 040 578 9523 * SANNA LAHTINEN 040 731 0831 *

Olemme toimineet pentuvälittäjinä vuodesta 2012 lähtien. Ota rohkeasti yhteyttä: pentu@flatti.net, tai tule nykääsemään hihasta kokeissa ja tapahtumissa, jos jotakin kysyttävää tulee mieleen. Pentuvälityksen sivuilta, osoitteesta: www.flatti.net/pentuvälitys löytyy ohjeet kasvattajille pentueiden ilmoittamiseen pentuvälitykseen ja listat suunnitteilla olevista sekä astutetuista ja syntyneistä pentueista. Sivulta löydät ohjeita myös flattipennun ostajalle.

KOIRAN KOULUTTAMINEN JA PALKITSEMINEN

Koiran kouluttaminen ja palkitseminen – mikä saa koiran oppimaan? Koiran kouluttaminen ei ole tähtitiedettä, se on vain iso joukko pieniä paloja, joiden tulee loksahdella kohdilleen.

MILLOIN KOIRAA VOI ALKAA OPETTAA?

Koira oppii asioita heti syntymästään saakka. Ensimmäisen opin koira saa emältään ja pennun tulevaisuuden kannalta onkin tärkeää, että emä on tasapainoinen yksilö. Jos emä on epävarma ja suhtautuu vieraisiin varauksellisesti, tulevat pennut hyvin todennäköisesti oppimaan tämän käyttäytymismallin emältään - huolimatta siitä, millainen pentueen isä on. Ensimmäiset ajatukset oppimisesta koira saa siis jo kasvattajan luona.

Koiraa voi alkaa opettaa leikin varjolla jo muutaman päivän kuluttua siitä, kun pentu saapuu uuteen kotiinsa. Muutama päivä kannattaa pennulle luonnollisesti antaa aikaa ihan kotiutumiseen, mutta sen jälkeen pentu on valmis oppimaan uutta. Pennun kanssa tulee olla tarkkana, että oppimiskokemukset ovat miellyttäviä, sillä nämä kokemukset vaikuttavat koiran myöhempään halukkuuteen oppia uusia asioita. Opetettaessa koiran pennulle uusia asioita kaikenlainen pakottaminen ja omien hermojen menettäminen voi maksaa kalliisti tulevaisuutta ajatellen.

Ei kuitenkaan kannata uhrata tätä loistavaa aikaa oppimisen kannalta, uskoen vanhaan sanontaan, että koiraa voi opettaa vasta lähempänä vuoden ikää. Tuo perustuu vanhoihin metodeihin, joissa koiraa opetettiin pakkoa käyttäen. Pennut ja nuoret koirat tuntuvat imevän uusia asioita itseensä, joten koulutus on kannattavinta aloittaa heti pennun kotiintultua!

MOTIVAATIO

Se kuinka halukas koira on oppimaan uusia asioita, perustuu pitkälti koiran motivaatioon. Se kuinka suuri motivaatio koiralla uuden oppimiseen on pohjautuu tarjolla olevaan palkkioon, joka taas riippuu koiran tyylistä ja tilanteesta. Ruokapalkkio nälkäiselle koiralle on paljon houkuttelevampi kuin koiralle, joka on juuri syönyt.

Halukkuus oppia pohjautuu myös suurelta osin koiran aiempiin oppimiskokemuksiin. Siksi koiralle hermostuminen, kun se ei opi jotakin, saattaa aiheuttaa suurempaa tuhoa kuin sillä hetkellä tulee ajatelleeksi.

Se mikä koiraa motivoi, riippuu paljon myös koiran saamasta perimästä. Aina nämä asiat eivät ole niitä, mitkä tulee mieltäneeksi koiraa motivoivaksi asiaksi. Koiraa voi motivoida saaliin (lelun) perässä juokseminen (esim. vinttikoirat), esineiden kantaminen (esim. noutajat) ohjaajan ympärillä pyöriminen haukkuen ja näykkien (jotkin paimenkoirat), ruoka (useimmat koirat).

ERILAISET MOTIVOINTIKEINOT

Meillä on käytössä koiran palkitsemiseen erilaisia keinoja, jotka ovat osalle jo entuudestaan tuttuja. On erilaisia lelupalkkioita, kuten patukka ja repimisleikit. On pallon perässä juoksemista, narupallon kantamista ja sen kanssa repimistä. On vinkuleluja, joiden ääni on tehty muistuttamaan saaliseläimen ääntä, joka saa koirat innostumaan. On magneetilla varustettuja palloja, joiden käyttö palkitsemisessa ja motivoinnissa on helpompaa, kun niitä ei tarvitse kaivella taskusta.

Olennaista lelulla palkitsemisessa on, kuten muussakin palkitsemisessä, sen oikea-aikai-

suus. Aikaa palkita oikeasta suorituksesta on vain 0,5-0,8 sekuntia, jotta koira yhdistää palkkion tekemäänsä asiaan. Palkkion tulee siis olla lähellä ohjaajaa / helposti saatavissa.

Toinen olennainen asia on se, että lelulla palkitseminen perustuu koiran saalisviettiin, mikä taas tarkoittaa, että palkkion tulee liikua saaliseläitä muistuttaen (nopeat, nykivät liikkeet) ja pois päin koirasta.

Älä myöskään jätä koira palkkiotyhjyyteen eli vain anna koiralle palkkiota. Ole itse mukana leikissä koirasi kanssa ja heittele koiralle lelua, vedä koiran kanssa, jos koira tällaisesta pitää. Me emme voi kertoa koiralle, kuinka sen tulisi leikkiä. Yksi koira haluaa jahdatta, toinen repii omistajan kanssa, kolmas kantaa, neljäs retuuttaa ja tehdä tapporavituksia, viides raatelee lelua, niin että 'suolet' lentelevät, kuudes vinguttaa vimmatusti, seitsemäs heittelee palloa ilmaan ja ottaa koppeja ja sitten on se yksi, joka seisoo pallo suussa hölmän näköisenä - mitä ihmettä sille pitäisi tehdä ja pudottaa sen.

ÄÄNEN KÄYTTÖ KOIRAN KOULUTUKSESSA

Äänen käyttö palkitsemisessa on myös hyvin olennainen. Kun haluat koiran tekevän jotakin asiaa rauhallisesti, esimerkiksi olevan paikoillaan, kehu rauhallisesti, vokaalivoitostisesti, seesteisesti. Kun haluat koiran tekevän jotakin nopeasti, kehu koira innostavalla äänellä.

Muista todellakin kehua koira juuri sillä hetkellä kun koira tekee halutun asian, sillä näin koira oppii kehumisen merkityksen. Suomen kielessä on muitakin kehusanoja kuin 'hyvä'. Voit myös käyttää sanaa taitava, loistava, etevä, mahtava. Käytä sellaista kehusanaa, joka sopii omaan suuhusi.

PALKITSEMISEN OIKEA-AIKAISUUS, ALLE SEKUNTI AIKAA...

Palkitsemisen oikea-aikaisuutta ei voi korostaa liikaa. Kun kehu ja palkkio tulee oikea-aikaisesti eli juuri sillä hetkellä, kun koira tekee toivotun asian, koira yhdistää palkkion siihen, mitä juuri tekee. Jos koira esimerkiksi raapii ovea ja tassu osuu kahvaan ja ovi aukeaa, koira oppii nopeasti osumaan juuri oven kahvaan saadakseen oven auki. Jos koira sen sijaan raapii ovea, joka on lukossa ja ovi ei aukene, koira ei opi, että kahvasta painaen toisella kertaa (kun ovi ei olekaan lukossa) se aukenee. Tässä palkkiona toimi oven aukeneminen juuri sillä hetkellä, kun tassu osuu kahvaan. Sama tapahtuu koulutettaessa esimerkiksi sivulletuloa. Jos koira saa palkkion ohjaajalta niin, että koira kurottautuu ylöspäin namia kohti ja etujalat nousevat, yhdistää koira tämän pompin ja kättä kohti suuntautuvan liikkeen osaksi sivulletuloa.

MAKUPALAT

Monesti makupaloja käytetään koiran alkuopetuksessa. Makupaloissa on myös 'sävyeroja'. Mikäli koira on kovin innokas syömään, voi olla hyvä käyttää hieman laimeampaa makupalaa. Jos koira taas on uudessa paikassa, ensimmäistä kertaa, ympärillä paljon häiriötä jne. on syytä ottaa käyttöön 'järeämmät' namit.

Jos listaamme keskivertokoiran makupalamieltymyksen mukaan, voisimme saada etenevässä järjestyksessä seuraavan sarjan laimeasta palkkiosta järeämpään: koiran kekssi - koiran nimi (kaupasta ostettavat esim.

frolic) - koiran puolikostea nimi - juusto - lihapulla/nakki - maksapihvi. Namienvaihtelulla voi siis vaikuttaa koiran viretilaan. Järeämmillä nameilla innokkuus tehdä kasvaa häiriöisessäkin ympäristössä. Kovin ahneella järeät makupalat tosin saattavat aiheuttaa jopa sähläämistä, mutta liian heikon namin ollessa kyseessä koiran innokkuus tehdä loptahtaa ja huomio kiinnittyy muualle.

On kyse sitten nameista tai leluista, ne tulee osata riittävän ajoissa häivyttää tehtävästä, jotta koira ei jää niihin kiinni ja namin olemassaolosta tule osa tehtävää.

*'Älä jätä koira palkkiotyhjyyteen
eli vain anna koiralle palkkiota.
Ole itse mukana leikissä
koirasi kanssa.'*

Makupalojen vaihtelulla voi vaikuttaa siis myös koiran halukkuuteen tehdä haastavia tehtäviä. Jos koira jännittää esim. agilityssa korkeat esteet (puomi, A-este, keinu) kannattaa näitä varten varata koiralle paremmat namit, joilla sitten toivotaan saavan koiralle lisäpotkua yrittämiseen. Usein tehtävät, jotka aluksi jännittävät koira (esim. putki agilityssa) voi muodostua koiran lempiasioiksi – onko se sitten paremman palkkion vai ohjaajan vai molempien yhteisvaikutusta vai sitä, että koira voittaa itsensä. Tätä voi pohtia.

ARJEN MAKUPALAT

Yksi paljon käyttämättä jätetty asia on arjen resurssien hallinta. Tämä tarkoittaa, että koira palkitsee myös kaikki arjessa olevat asiat. Näitä ovat esimerkiksi ulos pääseminen, ruuan saaminen, lenkillä eteenpäin pääseminen, nuuhkiminen, vapaaksi pääseminen, leikkiminen toisten koirien kanssa. Nämä voi myös valjastaa koulutuskäyttöön. Jos koira on esimerkiksi itsenäinen ja huono ottamaan kontaktia ohjaajaan, voi koiralta vaatia katsekontaktia ennen ruuan saamista, ulos pääsyä, hihnan kiinnittämistä kotona, ennen irtipääsyä lenkillä jne. Koiran kouluttamisessa tulee muistaa, että koira tekee aina sen, mikä on sille juuri sillä hetkellä palkitsevinta.

PALKKION SIJAINTI

Yksi olennainen osa koulutusta on lisäksi makupalan sijainti ja se, minne koira palkitaan. Palkkion tulisi tulla liikkeen suuntaan eli maahanmeno opetettaessa alas koiran luo maahan.

Koira tietää helposti missä makupala/lelu sijaitsee ja esimerkiksi seuraamisessa kääntyy helposti ohjaajan eteen, jos nimi on ohjaajan oikeanpuoleisessa taskussa (Koira seuraa vasemmalla puolella).

Palkkion ei tarvitse aina ja kaikissa tehtävissä olla ohjaajalla vaan voi käyttää myös ns. etäpalkkaa, joka sijaitsee esim. repussa koekentän ulkopuolella. Tämä palkitsemistapa pitää koiralle erikseen opettaa, mutta on käyttökelpoinen pitämään koiran viretilan yllä pidempikestoisissa suorituksissa. Tälle palkalle tyypillistä on, että sen tulee olla normaalia runsaampi ja houkuttelevampi kuten purkki koiran märkäruokaa, possunkorva tms.

Takapalkalla tarkoitetaan palkkiota, joka sijoitetaan koiran taakse. Tämä on hyvä palkkiotapa esim. kaukokäskyissä, joissa koira ei saa edetä. Koira ikään kuin jää kahden tulen väliin (ohjaajan ja palkkion), jolloin molemmat vetävät sitä yhtä paljon. Koira palkitaan oikeasta suorituksesta vapauttamalla se takana olevalle palkkiolle tai se heitetään koiralle palkkioksi koiran taakse. Toinen käyttökelpoinen paikka on harjoiteltaessa luoksetulon pysäytyksiä, mutta tällöin tulee muistaa vahvistaa myös luoksetuloa, jotta koira ei ala

ennakoida takana olevaa palkkiota ja hidastelemaan.

Etupalkalla tarkoitetaan koiran eteen noin metrin päähän sijoitettavaa palkkiota. Tätä voi käyttää esimerkiksi paikallamakuuta harjoiteltaessa koiralle, jonka asento kaipaisi suoristamista. Koira vapautetaan edessä olevalle palkkiolle ohjaajan palatessa koiran luo, välillä satunnaisesti. Samoin tässä tulee koira muistaa palkita myös palkalla makuuasentoon, jotta koira edelleen pysyy paikallaan.

Palkkio voidaan myös sijoittaa reilusti koiran eteen, jonne koira sitten lähetetään. Tästä tyypillisenä esimerkkinä palveluskoirakokeiden eteen lähettäminen tai agility hyppysuoran päässä oleva palkkio.

NAKSUTIN

Naksutin on erittäin käyttökelpoinen palkittaessa koira. Naksutin ei itsessään ole palkkio vaan merkki 'nyt teit oikein', jonka jälkeen koira saa palkkion. Koulutus aloitetaan ehdollistamalla koira naksuttimen ääneen esimerkiksi naks + nimi ja toistamalla tätä riittävän monta kertaa. Koira oppii yhdistämään naksahduksen palkkioon. Toinen tapa on käyttää jotakin koiran jo osaamaa tempua esim. istumista pohjana. Koiralle sanotaan istu -> koira istuu -> heti naks ja perään nimi. Toistettaessa koira oppii yhdistämään naksahduksen tulevaan nimiin. Naksutin on erittäin käyttökelpoinen varsinkin kaikissa tarkkuutta vaativissa tehtävissä ja sellaisissa tehtävissä, joissa koira suorittaa tehtävää kaukana ohjaajasta. Tai tehtävissä, joiden suoritustapa koiran halutaan itse ratkaisevan. Naksutin toimii myös nappaamisessa, jossa koiran jostakin arjessa tehtävästä asiasta halutaan opettaa käskynalainen. Tuolloin koiran suorittaessa toiminnon naksautetaan ja palkitaan.

Kosketuskeppiä käytetään ikään kuin jatkokätenä ja se onkin erittäin käyttökelpoinen monissa asioissa kuten pienen koiran seuraamista opetettaessa. Koira opetetaan koskettamaan kosketuskepin päässä olevaan palloon ja seuraamaan sitä. Kosketuskeppi on yleensä helpompi häivyttää tehtävästä kuin esimerkiksi makupalakäsi. Lisäksi pientä koira opetettaessa ei tarvitse kumarrella niin syvään.

Mikä motivointikeino toimii millekin koiralle ja ohjaajalle on vain opittava ja löydettävä. Jotakin osviittaa saa siitä, mihin koira on alunperin jalostettu, mutta koirat ovat yksilöitä.

MIKSI?

Koira opetettaessa tulee myös huomioida, mihin tarkoitukseen koira opetetaan. Arkielämässä ja kokeissa tarvittavien taitojen vä-

lillä on eroa. Arkielämässä koiran täytyy totella suuremmissa häiriöissä, mutta kukaan ei arvostele sen tapaa istua, tulla luokse, mennä maahan tms. vaan yleensä riittää, että koira suorittaa tehtävän käskyn saatuaan. Kokeissa taas arvioidaan hyvinkin tarkasti, miten koira liikkeen suorittaa, mutta häiriötekijät ovat taas usein vähäisemmät.

Joka tapauksessa koiran tulee oppia toimimaan häiriöisessä ympäristössä. Toiset aloittavat opettamaan koira kotona, hyvin vähäisten häiriöiden yhteydessä ja alkavat koiran jo osatessa treenata häiriöitä. Toiset taas aloittavat harjoittelemaan isommassa määrässä häiriötä ja pienemmällä vaatimustasolla. Molemmissa tavoissa on hyvät ja huonot puolensa. Häiriöisessä ympäristössä koira oppii nopeammin toimimaan häiriöiden keskellä, mutta liikkeen tarkkuus saattaa hieman kärsiä. Kun taas toisinpäin voi olla vaikeaa totuttaa koira häiriöihin ja ohjaajan saattaa olla hankala sopeuttaa koiran osaminen tilanteeseen, jossa koira ei pystykään keskittymään. 'Kyllä se kotona osaa.' Jonkinlainen kultainen keskitie lienee paras.

Koiran kanssa tulee harjoitella erilaisissa paikoissa, jotta koira osaa tehdä asian missä vain. Ei riitä, että harjoitellaan koulutuskentällä ja kotona vaan pitää harjoitella kaikissa mahdollisissa ympäristöissä, erilaisissa häiriöissä, jotta koiran voidaan sanoa varmasti osaavan.

On koiran kannalta eri asia tulla luokse kotona, luokse treenikentällä kaverikoiren ohi kuin tulla luokse, kun edestä pinkaisee pupu. Mutta kaikki on opetettavissa, kunhan se tehdään huolellisesti ja ajatuksella.

Sopiva treenimäärä on jokaiselle koiralle yksilöllinen.

Ohjaajan ja kouluttajan omalla asenteellakin on merkitystä koiran oppimiseen. Jos ohjaajalla on vankka usko siihen, että koira oppii, koira todennäköisesti myös oppii. Jos kouluttajalla ei ole uskoa opetettaviinsa, saattaa koulutus turhaan kärsiä.

Koiran oppimiseen vaikuttaa koiran oppimishistoria, millaisia oppimiskokemuksia koiralla on entuudestaan. Toki vaikuttaa myös paljonko koira on jo oppinut. Jos koira ei ole koskaan opetettu, koira ei ole oppinut oppimaan. Se ei tarkoita, ettei koira oppisi. Mitä enemmän koira on oppinut, sitä enemmän ja nopeammin koira yleensä oppii.

Kuinka monta toistoa koira vaatii oppiakseen jonkin uuden asian, on paitsi yksilöllistä, myös kiinni kouluttajan taidoista, mutta myös asian haastavuudesta. Toki vaikuttaa myös se, kuinka hyvin koulutukset on suunniteltu.

'Koiran kanssa tulee harjoitella erilaisissa paikoissa, jotta koira osaa tehdä asian missä vain. Ei riitä, että harjoitellaan koulutuskentällä ja kotona vaan pitää harjoitella kaikissa mahdollisissa ympäristöissä, erilaisissa häiriöissä, jotta koiran voidaan sanoa varmasti osaavan.'

©Juho Pajari

Jos kyseessä on helppo asia, koira oppii sen, kun palkkio on koiralle mieleinen, asiaa tehdään kaksi kertaa päivässä kummallakin kerralla noin 8-10 toistoa ja jatketaan harjoituksia neljänä päivänä viikossa. Koira todennäköisesti osaa asian noin viikon jälkeen (esimerkiksi istuminen käskystä).

Jos kyseessä on haastavampi asia, joka vaatii sen, että koira tarvitsee aikaa palautukseen joko fyysisesti tai henkisesti tarvitaan pidempi aika. Esim. 6 toistoa / pv 3 kertaa viikossa.

Toistojen määrää tärkeämpää on niiden laatu ja se, että koira tekee aina oikein ja että koiran motivaatiosta huolehditaan palkitsemalla koiraa hyvin. Harjoitusten tulee olla myös

säännöllisiä, jotta harjoituskertojen välillä ei tapahdu unohtamista. Lisäksi tulee huolehtia harjoittelupaikkojen ja ympäristön häiriöiden muuttumisesta.

Koiraa kannattaa enemmän treenata usein ja pienissä pätkissä. Usein tarkoittaa tehtävän haastavuudesta riippuen noin 2-5 kertaa päivässä, joissa toistoja 5-10, kolmesta viiteen kertaan viikossa. Näin koiran viretila pysyy hyvänä ja ne ehtii arjen kiireiden keskellä myös tekemään. Lisäksi näin koiralla on aikaa välissä 'hauduttaa' oppimaansa, sillä koira vaatii unta ja lepoa oppiakseen. Lyhyissä treenipätkissä on vielä sellainenkin etu, että mikäli tapahtuu jokin koulutusvirhe, se on nopeasti nähtävissä ja korjattavissa.

Jos kuitenkin tapahtuu virhe, mieti mikä meni pieleen, mitä koira tarkasti ottaen teki väärin, miten on voinut oppia tuon, miksi toimi niin kuin toimi ja miten se korjataan. Ennen kuin osaat vastata noihin, älä ota uutta treenipätkää siihen asiaan. Jotakin muuta voit toki treenata.

Toisinaan on myös hyvä ottaa intensiivisempiä koulutusjaksoja ja välillä pitää taukoa. Suomessa talvi tekee monille lajeille tuon tauon ja juoksut tyttökoirille. Taukojen jälkeen koiran motivaatio tekemiseen on yleensä entistä suurempi.

– Camilla Leijona

Näillä vinkeillä perustaidot kuntoon!

”Usein se on niin, että jos koira ei jotain osaa, sitä ei ole sille kunnolla opetettu.” Itsestänselvyys? Oikeastaan ei. Kanta-Hämeen aluetoiminnan järjestämässä Mervi Salon ja Tiina Mursulan koulutuksessa Nurmijärvellä nuoret koirat pureutuivat perusteisiin, jonka päälle on hyvä rakentaa osaava nomekoira, jonka kanssa on mukava treenata. Ole reilu koirallesi, opeta sille mitä siltä haluat! Tässä Mervin ja Tiinan koulutusvinkejä:

RAUHOITTUMINEN

Aina ei tapahdu, ja aina koira ei ole toiminnan keskipiste. Ota nuori koira mukaan hengaillemaan treenipaikalle ja kaikenlaisiin tilanteisiin. Älä kiinnitä siihen edes sen kummemmin huomiota. Koira ”vain on”, kytkettynä yleensä, ettei se pääse viihdyttämään itseään omatoimisesti liiaksi.

Onko koiran vaikeaa rauhoittua lähelläsi? Jos koira on tottunut siihen, että vierellä istuessa alkaa tapahtua hauskoja asioita, se voi lähelläsi olla levoton ja vaatia toimintaa. Jos koiralla on jo hyvä paikallapysyminen, koikeile alkuun jättää koira istumaan itseksensä ja mene itse muutaman metrin päähän. Kun koira on rauhallinen, palaa koiran luo ja palkitse se antamalla sille tehtävä.

TULE KÄSIEN LUOKSE

Mervi opetti, kuinka luovutukselle ja luoksetulolle voi rakentaa hyvän pohjan opettamalla koiran hakeutumaan kohti ohjaajan kämmettä ja rauhoittumaan siihen. Anna pennulle pieniä nameja yksi kerrallaan liu'uttamalla nimi vasemmalla kädellä oikeaa rannetta alas oikeaan kämmeneen, niin, että pentu rauhassa pitää päätään kämmissä kiinni. Kun pidät kättä ihan kiinni omassa vartalossasi, opetat pennun tulemaan ihan luokse asti.

DAMIN LUOVUTUS OHJAAJALLE

Koirani osaa hakeutua käteeni kiinni ja rauhoittuu siihen. Eikös kuulostakin hyvältä luovutukselta? Lisää vain dami! Harjoittele ensin damin luovutus kuntoon ihan ”jaloissa”, ilman että koira noutaa vielä mitään kauempaa. Anna koiralle dami, ja laita kätesi kuten edellisessä käsien luokse tulemisessa. Mervi Salo korosti, kuinka paljon mukavampaa ja koiralle reilumpaa nomen treenaus on, kun luovutus on kunnossa. Silloin voit luottaa siihen, että kun koirasi on tehnyt hienon työn itse noudossa, ei suoritusta ja sinun tyytyväisyyttäsi koiraan himmennä se, että dami ei tulekaan perille asti.

EETEENMENO

Jos luovutus on vielä kesken, nomekoiran perustaitoja voi treenata ihan ilman noutojakin. Eteenlähetystä eli linjaa voi hyvin treenata lähettämällä koira ruokakupille. Mervi

harjoittelee eteenmenot käyttämällä valkoisia ”lippuja” koiralle merkinä, minne pitää mennä. Koira opetetaan ensin lyhyellä matkalla siihen, että merkkilipun juuresta löytyy aina ruokakuppi jossa on herkkuja.

Kun koira alkaa ymmärtää, että merkkilippu tarkoittaa, että sinne kannattaa juosta, koiralle ei enää näytetä että lipun juureen on viety kuppi. Koira oppii bongamaan silmillään lipun kaukaakin ja juoksemaan sinne suoraan viivaisesti metsästämättä nenä maassa matkalla. Kun nouto on kunnossa, lipun luona olevan ruokakupin voi korvata damilla.

Lippujen avulla on helppo treenata hyvin pitkiä linjoja, kun koira on sitä varmempi mitä lähemmäksi se ehtii lippua. Mervi opasti, että ”sokkona” ilman merkkilipun apua koira menee noin 40% siitä matkasta, jonka se on tottunut menemään merkkilipun avulla. Istuta koiraan siis ajatus, että eteen-käskyllä juostaan ja juostaan pitkälle!

Merkkilippujen merkitystä pitää tietysti häivyttää, kun koiralla alkaa olla hyvä rutini eteen-käskyyn. Häivytyksen voi aloittaa niin että lippu on hieman kumpareen takana koiralle näkymättömissä lähetyspaikalla.

Kun koira ymmärtää lähteä muutamankin laukka-askeleen eteenpäin, se näkee tutun lipun kumpareen takana ja juoksee hyvällä itseluottamuksella loppuun asti.

Heti alussa otetaan mukaan kaikki linjalle lähetyksen rituaalit: ohjaajan lähetyssasento, selkeä käden asento näyttämään suuntaa, mahdollisesti "ohjauslätkä", jota Mervi itse käyttää.

Kouluttaja Mervi Salo korosti, kuinka paljon mukavampaa ja koiralle reilumpaa nomen treenaus on, kun luovutus on kunnossa. Silloin voit luottaa siihen, että kun koirasi on tehnyt hienon työn itse noudossa, ei suoritusta ja sinun tyytyväisyyttäsi koiraan himmennä se, että dami ei tulekaan perille asti.

Valkoinen ohjauslätkä ohjaajan kädessä, esimerkiksi laminoitu paperinpala, erottuu kauas, kun edistynyttä koiraa ohjataan sen ollessa kaukana ohjaajasta. Se maastokuosin takki sulautuu näet mukavasti taustaan, eikä koira näe ohjaajan merkkejä yhtä hyvin.

LUOKSETULO

Rakenna kova into ja imu luoksetuloon. Kannattaa käyttää avustajaa, joka pitää koiraa paikoillaan, ettei koiran tarvitse pysyä paikallaan istumassa käskyä odottamassa. Kutsu koiraa, kun se näyttää siltä, että se kovasti haluaa luoksesi. Avustaja päästää koiran irti

heti kun kutsut koiraa. Kun olet rakentanut käsien luokse tulemiselle arvoa aikaisemmin, voit käyttää käsiäsi ohjaamaan koira eteesi tiiviisti. Muista palkata hyvin! Hyvästä vauhdikkaasta luoksetulosta kannattaa palkata vaikka koko koiran elämän ajan. Huolehdi palkkion laadusta, niin luoksetulo on kannattavaa tilanteessa kuin tilanteessa.

LUOPUMINEN

Metsästysnoutajan elämä on yhtä houkuttavista luopumista. Pitäisi maltaa odottaa hiljaa ja rauhassa vaikka ympärillä tapahtuu ja kaverit saavat noutaa.

Tiinan opastuksella harjoittelimme itsehillintää pentujen kanssa monelle tutulla nimestä luopumisella. Ohjaajan kädessä on herkkuja, mutta nyrkki on kiinni. Miten ihmisessä pieni pentu voi saada ne sieltä? Luovu, niin saat! Kun pentu ei yritä saada namia nyrkistä, vaan irrottaa nenänsä nyrkistä, merkkää haluamasi toiminta eli pään vetäminen nyrkistä pois päin palkkasamalla tai naksuttimella, ja anna pennulle palkaksi nimi.

Kun luopuminen suljetusta nyrkistä ei enää tuota vaikeuksia, kokeile samaa niin että nimit ovat avokämmenellä pennun saatavilla. Jos pentu maltaa mielensä, anna pennulle nimi. Jos pentu yrittää ottaa namin, pidä käsi paikoillaan mutta sulje nyrkki. Kun pentu ymmärtää vetää nenänsä pois, avaa nyrkki. Jos pentu pystyy edelleen hillitsemään itsensä, anna pennulle nimi. Voit vaikeuttaa tehtävää odottamalla että pentu katsoo sinua ennen kuin annat namin. Harjoittele luopumista myös lelusta ja damista samaan tapaan.

Edistyneemmät koirat sovelsivat luopumista melkein joka tehtävässä. Damin luovutuksen jälkeen ei saisi hyppiä damin perään – tämäkin on luopumisharjoitus. Koiralle heitetään markkeeraus, ja koira lähetetäänkin eri suuntaan merkkilipulle linjalle – tämäkin vaatii hyvää itsehillintää ja luopumista. Jos koira maltaa luopua hyvin ja tehdä mitä ohjaaja sanoo, se saa palkkioksi noutaa heitetyn damin.

SITEN TREENAAMAAN!

Onko kaikki menetetty jos perusasiat eivät suju ja pennusta kasvoi aikuinen koira? Ei tietenkään! Aikuisellekin koiralle voi vahvistaa perusasioita ja tarvittaessa opettaa uudelleen. Jos perustuksessa on heikko kohta, treena se kuntoon ja pääset taas vauhtiin, ja treenaaminen on mukavaa sinulle ja koirallesi!

- Minsu Rauramo

KORJAUS ARTIKKELIIN

A-kokeista Flattiviesti 1/2021

Tarkan lukijan palautteen perusteella pyydän julkaisemaan korjauksen/oikaisun koskien artikkeliani flattien A-kokeista Flattiviestissä 1/2021:

"Flattien ensimmäiset PM-kokeet järjestettiin Ruotsissa jo vuonna 2007 (artikkelissa mainittu vuonna 2008 Tanskassa pidetyt kisat). Ensimmäisen PM-kokeen voitti tuloksella A2 Annica Rölander koiralla Hinnareds O'h La La La. Suomea tässä kokeessa edustivat Veijo Sarinko ja Gilliam's Gold Mach III sekä Jukka Kivijärvi ja Withybed Texas Ranger. Ruka sai tuloksen A3 ja Mirri jäi tuloksetta."

- Ystävällisin terveisin Anu Mikkola

FLATTIEN PM-KOE TANSKA

16.-17.10.2021

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:tä ja Suomea on valittu edustamaan:

1. Joukkue

- Allikon Tulen Voima ohj. Raija Gärding
- Blackpicks Hurrricane ohj. Kari Halla-aho
- Svartalwen's Zaia Sonja ohj. Jan-Erik Eriksson

2. Joukkue

- Golden Reed's Black Sparrowhawk, ohj. Riitta Hynninen
- Korven Akan Tuittu ohj. Riitta Koivisto
- Sniffens Alppien Lumimies ohj. Anu Mikkola

Paljon onnea valituille!

Joukkuevalinnat on tehty järjestön edustusjoukkuekarsintasäännön (www.flatti.net/jarjesto/saannot/) mukaisesti pisteyttämällä karsinta-ajan tulokset.

METSÄSTYS ON FLATIN LAJI

Syksyn metsästyskausi on alkanut ja moni flatti omistajineen suuntaa erilaisiin metsästystapahtumiin. Mitä kaikkea flatin kanssa voi metsästä ja miten, selviää tästä tekstistä. Lähde siis rohkeasti mukaan hienoon harrastukseen!

Vaikka nimensä mukaisesti noutaja on ennen kaikkea noutava koira eli laukauksen jälkeen työnsä aloittava, noutajia käytetään hyvin monenlaisessa metsästyksessä. Flatti pärjää useimmissa metsästyslajeissa erinomaisesti rodunomaisten ominaisuuksiensa eli taipumustensa ansiosta.

Koiran omistajan ei tarvitse itse kantaa asetta, sillä hän voi osallistua metsästyksen koiran ohjaajana. Vaikka metsästyskortti ei pakollinen koiran ohjaajalle olekaan, se kannattaa hankkia, jotta tietää metsästyksen periaatteet. Monet metsästysseurat ja -seurueet ottavat mielellään mukaan noutavan koiran ohjaajineen. Kysy metsästysmahdollisuuksista kasvattajaltasi tai ota itse rohkeasti yhteyttä metsästäjiin, vaikkapa paikallisten riistanhoitopiirien kautta.

Valinnanvaraa metsästyslajeissa on runsaasti. Käytännössä noutajan kanssa voi metsästä lähes ympäri vuoden. Keväällä ja kesällä voi jahdata poikkeusluvalla haittalintuja ja esimerkiksi kyyhkyjä pelloilta. Elokuussa alkavat kyyhky-, hanhi- ja vesilintumetsästyks, syyskuussa vuorossa on merilinnustus, kanalintujahti ja myöhemmin syksyllä eri sorkka- ja jänisjahdit. Haittaeläimiä, kuten supia ja minkkejä, voi saalistaa lähes koko vuoden. Jopa keskitalvella noutajalle on käyttöä esimerkiksi kanalintujen ajohajdeissa ja jänis- ja rusakkojahdissa.

Moneen metsästyslajiin kuuluu jäljestys. Yleisemmin noutajan kanssa jäljestetään

haavoittunutta sorkkaeläintä. Jäljestykseen flatti soveltuu erinomaisesti, koska se yleensä seuraa verijälkeä uskollisesti kiinnittämättä huomiota muiden eläinten jälkiin.

FLATTI PASSISSA

Flatti mielletään usein vilkkaaksi, tauotta häntä iloisesti heiluttavaksi, hiukan jopa säheltäväksi koiraksi. Vesilintuja, kuten kyyhkyjäkin, metsätetään usein passissa odottamassa, eli noutajan tehtävä on odottaa kärsivällisesti paikallaan hiljaa, jopa tunteikausia. Kun vihdoin jotain tapahtuu, koiran pitää olla valppaana ja noutaa pudonneet linnut nopeasti.

Jos flattisi on kovin vilkas, on syytä opettaa rauhoittuminen jo nuoresta pitäen. Rauhallisuus ja maltti ovat edellytyksiä myös hyvälle keskittymiskyvylle, jota tarvitaan asioiden oppimiseen ja muistamiseen.

Flatilla on monia hyviä ominaisuuksia passilinnustukseen. Flatin markkeerauskyky on yleensä erinomainen, joten se muistaa helposti useidenkin lintujen putoamispaikat. Vesilinnustuksessa flatin parhaita puolua on kylmänsieto, ja se on usein itsenäinen ja sitkeä työskentelijä haavoittuneen saaliin etsimisessä vaikeassakin maastossa.

FLATTI YLÖSAJAVANA

Sekä vesi- että kanalinnustuksessa ylösajavan noutajan tehtävä on löytää linnut haulikon kantaman eli noin 30 metrin etäisyydeltä.

Usealla flatilla on seisomistaipumus, eli riistan haistaessaan ja paikallistaessaan ne käyttäytyvät kuten seisijat. Tätä ominaisuutta ei voi opettaa, mutta sitä kannattaa vaalia sekä jalostuksessa että voimistaa toiminnan aikana, koska se antaa metsästäjälle aikaa laukukseen valmistautumiseen.

Flatti sopii ylösajavaksi koiraksi erinomaisesti, sillä flatti on usein parhaimmillaan itsenäisessä, itseluottamusta vaativassa työssä. Monilla flateilla on voimakas riistavietti, mikä osaltaan tekee niistä väsymättömän ja sitkeän hakutyöskentelijän, vaikka riistaa olisi maastossa vain vähän.

FLATTI SEURUEMETSÄSTYKSESSÄ

Hyvää keskittymiskykyä, sosiaalisuutta ja rauhallista odottamista tarvitaan niin kutsutuissa ajohajdeissa, joita nykyään Suomessa järjestetään paljon. Noudettavia lintuja ovat yleensä fasaanit tai peltopyyt, ja metsästäjiä on useimmiten useita. Pudotuksia ja sitä myöten noutoja saattaa tulla lyhyessä ajassa kymmeniä, lisäksi noutajia on paikalla yleensä useita ja ne työskentelevät yhtä aikaa. Flatti on yleensä sosiaalinen eikä osoita aggressiivisuutta toisia koiria kohtaan.

Kannattaa muistaa, että ajojahti saattaa olla hyvin kiihdyttävä varsinkin nuorelle koiralle. Jos nuori flattisi on kovin vilkas ja malttamaton luonteeltaan, on tärkeää opettaa sille luopuminen ennen ajojahtia. Luopuminen tarkoittaa, että koiralla on itsehillintää. Esi-

merkiksi ylösajoon käskystä pysähtyminen on hyvä esimerkki: koiran on kyettävä luopumaan linnusta, jotta ei menisi sen perään ja aiheuttaisi vaaratilanteita.

FLATTI SORKKAJAHDISSA

Noutajia voi käyttää myös sorkkajahdissa. Haavoittuneen sorkkaeläimen jäljestämisen lisäksi noutaja voi toimia myös ajoketjussa karkottavana koirana. Noutajan tehtävä on kulkea ajoketjun mukana ohjaajan hallinnassa, toisin kuin varsinaiset ajavat ja pysäyttävät koirat.

Flatti yleensä soveltuu myös tähän lajiin hyvin, tosin ehdoton tottelevaisuus on tärkeää. Metsästyslaissa on määritelty, miten sorkkaeläimiä metsästetään koirien kanssa.

MUUT METSÄSTYSLAJIT

Nykyään metsästyksen viihteellinen ja kulttuurinen arvo on korostunut, sillä harva on enää taloudellisesti riippuvainen metsästyksestä. Metsästyksen luonteen muuttuminen on vaikuttanut myös pyyntivälineisiin ja keinoihin ja sitä myöten myös erilaisten metsästyskoirien tarpeeseen ja käyttöön.

Alussa jo mainittiin useita metsästyslajeja, joissa kaikissa noutajaa voi käyttää apuna. Flatti saattaa soveltua myös esimerkiksi supijahtiin, jossa sen tehtävä on etsiä ja pitää paikallaan supi, kunnes metsästäjä voi lopettaa saaliin. Pienpetojahti vaatii luonteelta terävyyttä, jota flatissasi saattaa perinnöllisesti olla.

Jänis- ja rusakkojahdissa noutajaa käytetään etsimään ja ajamaan ylös saalis. Osa flateista saattaa jopa äännellä ja ajaa saalista jonkin aikaa.

Viime aikoina Suomessa ovat yleistyneet hanhet ja sitä myöten niiden metsästys. Lajissa vaaditaan samoja ominaisuuksia kuin muissa passijahdeissa. Pienehkökin flatti-

'Flatilla on monia hyviä ominaisuuksia passilinnustukseen. Flatin markkeerauskyky on yleensä erinomainen, joten se muistaa helposti useidenkin lintujen putoamispaikat. Vesilinnustuksessa flatin parhaita puolia on kylmänsieto, ja se on usein itsenäinen ja sitkeä työskentelijä haavoittuneen saaliin etsimisessä vaikeassakin maastossa.'

narttu kantaa isoa, noin 5-kiloista hanhea yleensä ongelmitta voimakkaiden leukojensa ansiosta.

Merilinnustus on ehkä vaativin ja toisaalta myös harvinaisin metsästyslaji nykyään. Syksyinen telkkä- tai allijahti hyisessä, tuulisessa meressä ja liukkailla kallioilla vaatii koiralta rohkeutta ja peräänantamattomuutta suuren riistainnon lisäksi. Mitä rohkeammin koira hyppää kalliolta aallokkoon, sen vähemmän sen kynnet kuluvat ja sitä useamman noudon se voi tehdä. Flatti soveltuu lajiin erinomaisesti, koska se sietää hyvin jäätävääkin vettä ja fyysikaltaan pärjää vaikeissa olosuhteissa.

KOULUTA, MENE KOKEISIIN JA KOKEILE

Jotta flattisi olisi miellyttävä ja taitava kumppani metsästyksessä, se vaatii hyvän peruskoulutuksen lisäksi harjoittelua. Tässä artikkelissa emme niinkään pureudu koulutukseen, mutta muutama perusasia on hyvä tietää jo pennun hankkimista suunniteltaessa tai heti pennun saavuttua.

Jos mietit flattisi kanssa metsästystä, on koulutus aloitettava jo heti kotiin tultua. Ehdottoman tärkeitä taitoja ovat sataprosenttinen paikalla pysyminen ja hyvä riistankäsittely. Koira, joka ei pysy paikallaan, voi aiheuttaa vaaratilanteen sekä itselleen että metsästysseurueelle. Koira, joka puremalla tai raatelemalla rikkoo arvokkaan saaliseläimen, ei sovellu metsästyskäyttöön. Monia muitakin taitoja kannattaa nuorelle noutajalle opettaa, esimerkkinä veneessä käyttäytyminen ja maltilharjoitukset.

Mistä sitten tiedät, milloin olette flattisi kanssa valmiita metsälle vaikkapa vieraan seurueen mukaan? Taipumuskoe mittaa tiettyjä perusvalmiuksia kuten uimahalun, itseluottamuksen ja riistankäsittelyn, mutta NOME eli noutajien metsästyskoe kertoo

jo enemmän flattisi taipumuksista ja ominaisuuksista sekä ennen kaikkea koulutettavuudesta ja sitä kautta soveltuvuudesta eri metsästyslajeihin. Kokeiden läpäisemistä tai niihin osallistumista ei tietenkään vaadita, jotta voit itse metsästää flattisi kanssa. Niihin kannattaa kuitenkin osallistua, jos tiedät flatillasi olevan hyviä metsästyskoiran ominaisuuksia.

Eri metsästyslajeissa vaaditaan ja arvostetaan noutajassa erilaisia ominaisuuksia. Ihan jokaisesta flatista ei ole jokaiseen lajiin, mutta sinulle ja flatillesi varmasti löytyy laji, josta molemmat nautitte.

Muutama vinkki, jos haluat kouluttaa itsellesi hyvän metsästyskoiran

1. Vie pentu ennen puolen vuoden ikää mahdollisimman erilaisiin maastoihin ja rantoihin.
2. Opetta pentu rauhoittumaan ja vahvista sen itseluottamusta.
3. Opetta 100-prosenttisen varma paikallaan olo ja hyvä riistankäsittely.
4. Käy katsomassa eli kuunteluoppilana erilaisissa koulutuksissa ja valitse itsellesi sopiva tapa kouluttaa.
5. Luota AINA koiran nenään.

Kirjoittaja Sari Alho on omistanut flatteja 80-luvulta lähtien ja osallistunut niiden kanssa aktiivisesti erilaisiin metsästyslajeihin ja käynyt myös roduonomaissa kokeissa. Pentueitakin on ollut muutama. Vuosien varrella kirjoittajan järjestämiin koulutuksiin ja treeneihin on osallistunut satoja koiria.

NOME-VALMENNUSRENKAAN 2. KOULUTUS

KOKENEEMPIEN RYHMÄN TEHTÄVÄKUVAUKSET

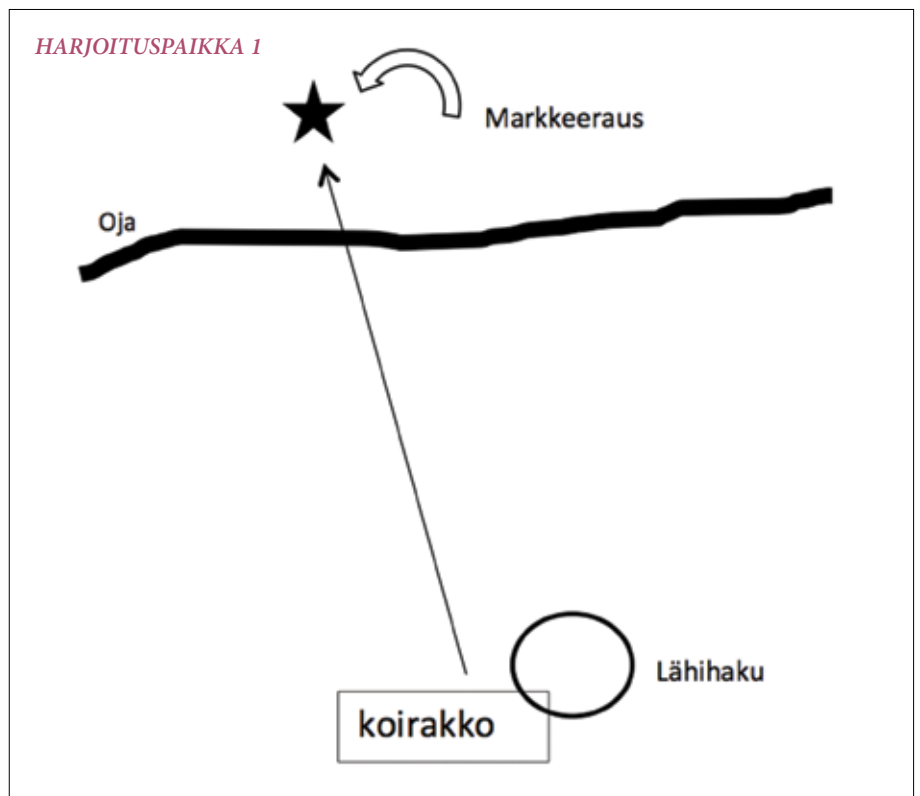
Aurinko lämmitti jo mukavasti poskia ja laittoi silmiä sirrilleen koulutusringin toisella tapaamisella Surkeejärvellä 11.4. Lunta oli edelleen melko runsaasti, mutta ei läheskään yhtä paljon kuin edellisellä kerralla. Maija Haltsonen oli laatinut tämän koulutuskerran tehtävät ja toimi ihanan kannustavana ja neuvovana kouluttajana ohjaajille. Tämän kerran treenit aloitettiin malttiharjoituksilla, jotka tulevatkin aina tarpeeseen. Kummatkohan selvisivät tästä paremmin, koirat vai ohjaajat, jotka malttamattomina odottivat omaa vuoroaan?

Ensimmäinen harjoitus oli ”koepaikalle” saapuminen. Tämä olikin varsin hyödyllinen harjoitus, sillä ”seuraava”-huudon käydessä alkaa ainakin itselläni melkoinen säätö: ponnahtus ylös, koiran kääntö ja vääntö oikeaan asentoon sekä liikkeelle lähtö enemmän tai vähemmän hallitusti. Ei ihme, jos koirakin on kierroksilla suorituspaikalle saavuttaessa. Onkin hyvä muistaa ottaa rauhallisesti ja seurauttaa koira hyvinvuuksellisesti suorituspaikalle – tätäkin voi ja tulisi harjoitella.

Harjoituksessa seurautettiin kutsun jälkeen koira suorituspaikalle, otettiin remmi pois, juteltiin ”tuomarin” kanssa hetki mukavia, kytkettiin koira ja lähdettiin pois. Koko tämän ajan heittäjä oli paikoillaan ja heilutteli damia rennosti. Harjoituksen jälkeen tuli aina tauko muiden koirakoiden suorittaessa osuutensa ja sen jälkeen siirryttiin seuraavaan tehtävään. Tavoitteena oli keskittyä omaan koiraan ja pystyä hallitsemaan viretilaa niin ettei ääntelyä tai muuta levottomuutta esiintynyt.

Harjoitusta rakennettiin eteenpäin lisäämällä hallittuun paikalle saapumiseen markkeerausheitto (1.). Koira katsoi heiton kytkemättömänä, minkä jälkeen kytkettiin koira, juteltiin hetki ja poistuttiin paikalta. Kolmannessa versiossa paikalle saavuttiin pareittain. Koirat katsoivat kytkemättöminä markkeerausheiton (1.), minkä jälkeen toinen koira sai luvan hakea markkeerauksen. Koiran palautettua toinen koirakko kääntyi 180 astetta ympäri ja otti vastakkaiselta puolelta sokko-ohjauksen (2.) lyhyestä matkasta. Tämän jälkeen osia vaihdettiin.

Lopulta tehtävän rakentaminen päättyi niin ikään pareittain tehtävään harjoitukseen, jossa paikalle saapumisen jälkeen katsottiin taas markkeerausheitto (3.), joka oli lyhyempi ja hieman sivussa edellisestä markkeerauspaikasta. Toinen koirista haki heiton pois, minkä jälkeen toinen koira lähetettiin ohjaukseen markkeerauspaikan ohi edellisen tehtävän markkeerauspaikalle (4.). Hienosti koirat selvittivät tehtävän, vaikka useat koirat ajautuivatkin hieman linjalta markkeerauksen suuntaan valmiille polulle. Tällaista valmiin polun sivuuttavaa

linjaa onkin hyvä harjoitella talvella niin että koira oppii puhkaisemaan oman linjan eikä hae automaattisesti muiden tekemälle polulle esim. kokeessa. Toisen koiran polku ei välttämättä johda haluttuun paikkaan ja riistalle.

HARJOITUSPAIKKA 2

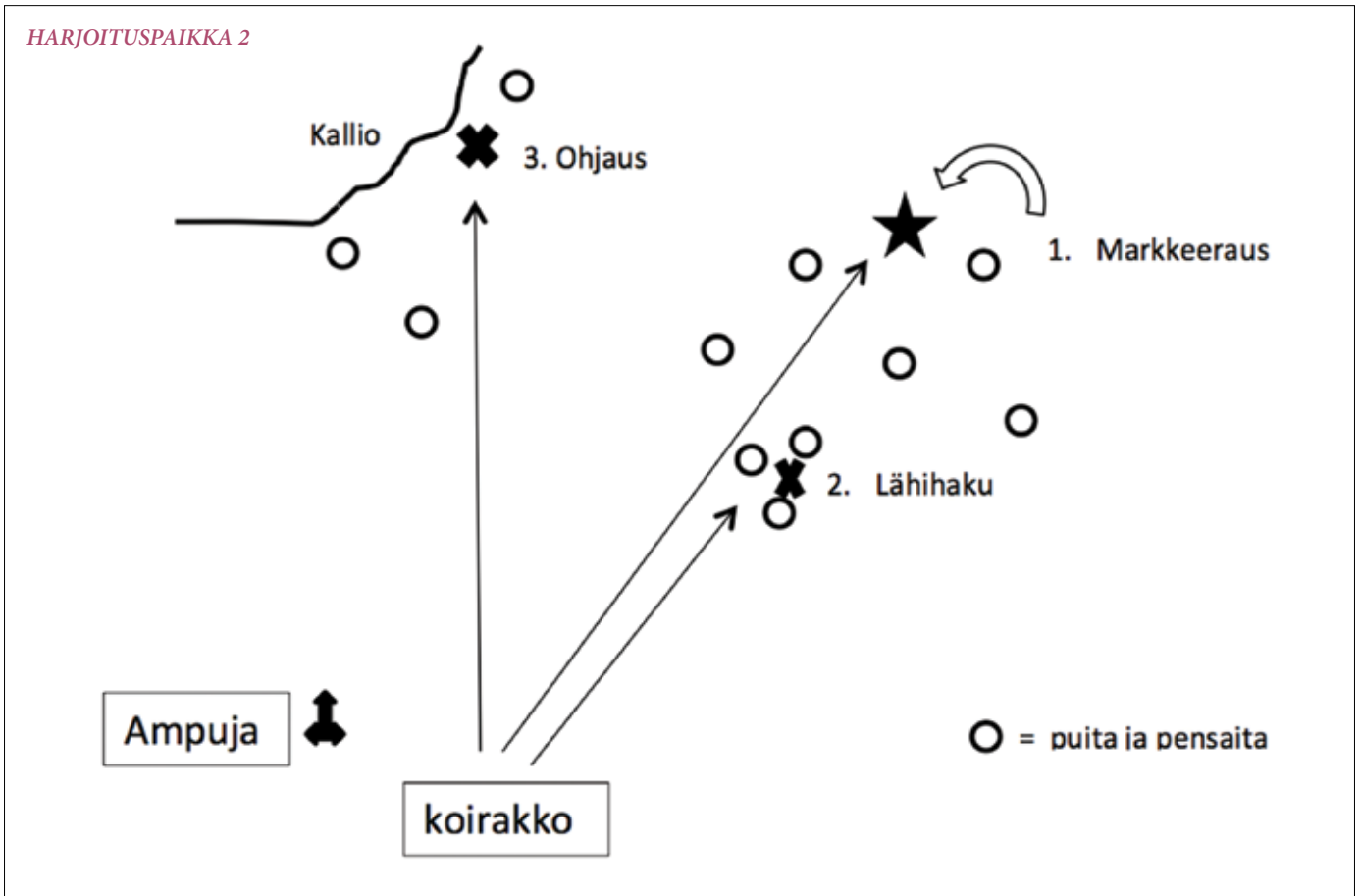
Välissä nautimme Surkeen isäntäväen kokkaaman maittavan lounaan, minkä jälkeen jatkettiin harjoituksia toisessa paikassa (ks. harjoituspaikka 2) yksilötehtävillä. Koirakolle ammuttiin laukaus pitkälle markkeeraukselle (1) ja annettiin koiran hakea markkeeraus pois. Dami putosi omenapuiden keskelle lumihankeen, mutta markkeerauksen ei itsessään ollut tarkoitus olla mitenkään vaikea. Tämän jälkeen lähetettiin koira linjalle markkeerauksen putoamiskohtaan, mutta pysäytettiin koira kesken matkan ja laitettiin se lähihakuun puskan juurelle (2.). Tämän jälkeen jatkettiin sokko-ohjauksel-

la (3), joka oli heitetty kauempaa kallion päältä kalliojyrkänteen juurelle. Edellinen markkeerauspaikka ja myös lähihakupaikka jäi häiriöksi koirakon oikealle puolelle etuviistoon. Ohjaukselle ammuttiin laukaus ja ohjausmatkan sai määritellä itse. Tässä tehtävässä huomasi kuinka useimpia koiria veti markkeerauspaikka puoleensa. Linja rupesi helposti kaartumaan oikealle. Tarvittaessa harjoitus keskeytettiin, kutsuttiin koira pois ja siirryttiin lähettämään koira lähemmäksi ohjausdamia.

HARJOITUSPAIKKA 3

Kolmannella harjoituspaikalla treenattiin pillikuuliaisuus, joka myös vaatii koiralta malttia ja kykyä keskittyä kuuntelemaan ohjaajaa. Tehtävää muunneltiin koirakon kokemuksen mukaan. Helpommassa versiossa lähihakudami piilotettiin koiran näkemättä lähetspaikan läheisyyteen noin kolmen-neljän metrin säteelle. Koira katsoi

metsään ojan taakse tulevan markkeerauksen, mutta markkeeraukselle lähetyksen sijaan koiralle annettiin lähihakukäsky tarvittaessa muutamalla askeleella ja käsi-merkillä auttaen, ja otettiin lähihakudami ylös. Tässä harjoituksessa koiran lähihakupillimerkin tulee olla koiralle jo niin tuttu ja vahva, että koira ymmärtää pistää nenän maahan ja alkaa etsiä. Oletusarvonahan koiralla on mennä markkeeraukselle, kun se on juuri paikalta katsottu. Kun lähihakudami oli saatu talteen, koira sai hakea markin.

Vaativammassa versiossa koirakko katsoi markkeerauksen kauempana lähihakualueesta (niin että lähihakupaikka jäi markkeerauslinjalle). Koira lähetettiin markkeeraukselle, mutta pysäytettiin kesken matkan lähihakualueelle ja annettiin lähihakupilitys. Lähihakudamin haettuaan, koira sai hakea markkeerausdamin pois.

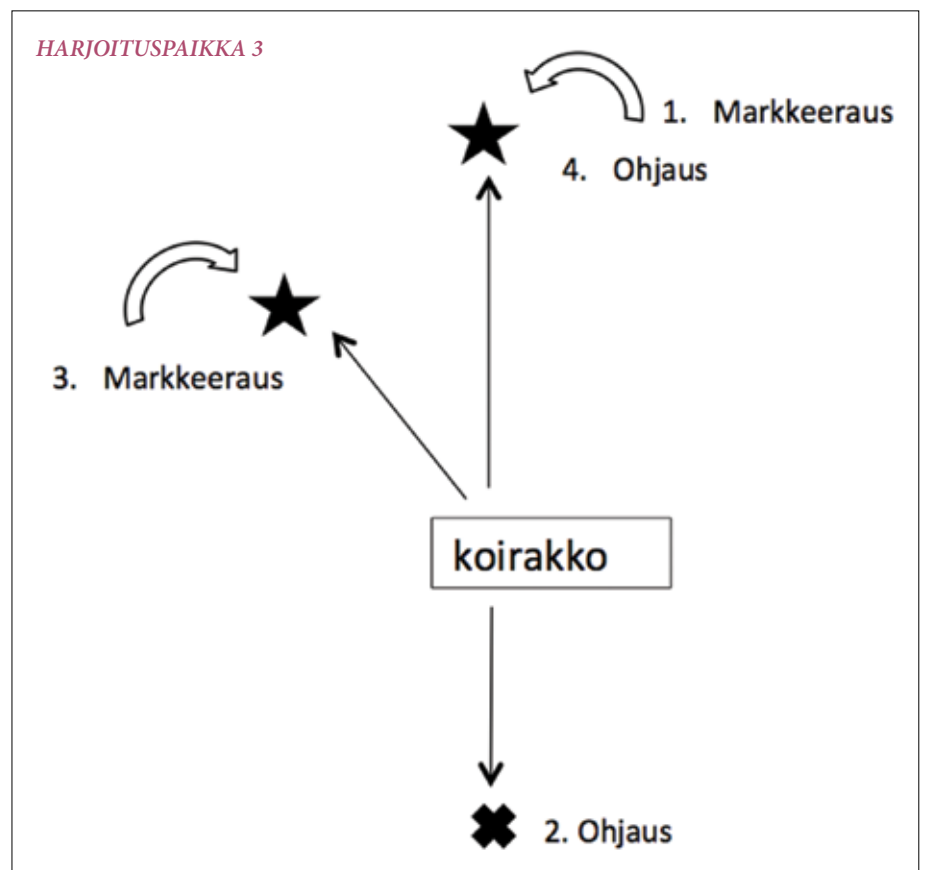
Päivä oli niin antoisa, että tehtävien jälkeen ohjaajat puhkuivat vieläkin treeniintoa ja Maija joutui toppuuttelemaan meitä, jotta maltoimme lopettaa treenit. Aamun malttiharjoitukset antoivat hyvän pohjan muille päivän harjoituksille. Koirat olivat hiljaisia ja keskittyneitä.

Kiitos mukavasta treenipäivästä Maija Haltoselle, ja Riitta Koivistolle nome-valmennusringin huoltajantehtävistä. Kiitokset myös avustajille ja mukavalle valmennusringin porukalle, joiden kanssa on omaa vuoroaan odotellessaan hauskaa vaihtaa kuulumisia ja kokemuksia. Valmennusrinki

on ollut itselleni hieno mahdollisuus treenata erilaisten kouluttajien ohjauksessa, mutta yhtä tärkeä merkitys on myös vertaistuen turinoilla ja toisten koirakoiden seuraami-

sella valmennuspäivän aikana. Valmennusringin tapaamisen jälkeen oma treenireppu on aina ladattu täyteen intoa!

Terhi Kantanen ja Vinha (Korven Akan Hanga)

NOME-VALMENNUSRENKAAN 2. KOULUTUS

NUORTEN RYHMÄN TEHTÄVÄKUVAUKSET

Huhtikuussa oli myös nome-valmennusrenkaan nuorten ryhmän toisen koulutuksen vuoro. Osallistuin koulutukseen koirani Rihlan kanssa. Kouluttajana toimi Maija Haltsonen.

Koulutuksen aluksi koottiin koirakot yhteen ryhmään ja käytiin läpi päivän tulevia harjoituksia. Päivän teemana oli vaatia koiralta kunnon keskittyminen ja rauhoittuminen koepaikalle saavuttaessa. Eriyisesti harjoiteltiin oman vuoron odottamista sekä suorituspaikalle rauhallista siirtymistä. Ohjaajien tuli myös itse keskittyä koiraan, ja siihen että se on vaivattomasti hallinnassa. Tavoitteena oli siis luoda kupla, jossa ohjaaja ja koira ovat yhteistyössä ja noudot toimivat siitä palkkiona. Myös ”alkupuhuttelu” oli jo osa harjoittelua, jonka aikana koirat rauhoittuvatkin hyvin ohjaajien viereen.

TEHTÄVÄ 1: Koirat kutsuttiin yksitellen ”seuraava” -huudolla suorituspaikalle, jossa tuomaria esittänyt Maija oli. Suorituspaikalle tuli siirtynyt rauhassa löysällä taluttimella, ja perille tullessa koiralta

otettiin talutin pois ja juteltiin hetki Maijan kanssa. Koiran tuli istua rauhassa ohjaajan vieressä keskustelun ajan, jonka jälkeen se kytkettiin taluttimeen ja seurautettiin pois.

TEHTÄVÄ 2: Kun kaikki koirakot olivat vuorollaan suorittaneet ensimmäisen tehtävän, tehtiin myös toinen tehtävä samaan paikkaan. Tällä kertaa tulikin markkeeraus, kun koiran talutin oli otettu pois. Heittäjä haki markkeerauksen, minkä jälkeen koira kytkettiin uudelleen ja seurautettiin pois suorituspaikalta.

TEHTÄVÄ 3: Koirat pääsivät tekemään ensimmäiset noudot, kun ne lähetettiin ohjaukselle sille paikalle, jolle edellisellä tehtävällä oli tullut markkeeraus. Luovutuksen jälkeen koira kytkettiin ja seurautettiin pois.

TEHTÄVÄ 4: Siirryttiin jälleen rauhassa suorituspaikalle ja katsottiin markkeeraus, joka tuli samaan linjaan mutta pidemmälle kuin edellisen tehtävän ohjaus. Matka oli noin 80m ja matkalle osui siis hajualueen ylitys. Myös tämän damin koirat pääsivät noutamaan.

TEHTÄVÄ 5: Ohjaajat veivät koirille ohjausdamin aiempiin markkeerauksiin nähden vastakkaiseen suuntaan. Kokemattomat koirat tekivät suoraan ohjauksen damille, joka laitettiin takaisin ohjauspaikalle noudon jälkeen. Näin ohjauspaikka jäi koirille paremmin mieleen. Tämän jälkeen käännyttiin niin, että ohjausdami jäi selän taakse. Koiraa seurautettiin kohti vanhaa heittopaikkaa ja siirtymän jälkeen koirille heitettiin ykkösmarkkeeraus samaan paikkaan kuin aiemminkin. Heiton katsomisen jälkeen käännyttiin takaisin ohjauspaikkaa kohti, jonne koiraa seurautettiin vähän matkaa ennen linjälähetystä. Palautuksen jälkeen käännyttiin taas markkeerausta kohti, jonne koiraa seurautettiin ensin vähän matkaa ja lähetettiin sitten noutoon.

Päivän päätteeksi tehtiin vielä lähahaun alkeita. Lähihakualueelle piilotettiin kolme damia joko koiran nähden tai sokkona. Koirat etsivät kaksi damia. Harjoituksen päätteeksi harjoiteltiin malttia myös tässä yhteydessä, sillä koirat joutuivat katsomaan, kun ohjaaja vei damit takaisin alueelle seuraavalle koiralle.

Päivän aikana koirat tekivät tehtävät vuorotellen, joten odottamista tuli tosi paljon. Tämä oli todella positiivinen juttu, ja laski koirien odotusta siitä, että koko ajan tulisi tapahtua jotain. Lisäksi koepaikalle saapumisesta rauhassa saatiin useita toistoja. Päivän tehtävät olivat sellaisia, että ne on helppo siirtää osaksi oman harjoittelun rutiinia. Lisäksi päivän aikana Maijalta sai hyviä koulutuksellisia ohjeita esimerkiksi seuraamisen opettamiseen. Kaiken kaikkiaan päivä oli erittäin onnistunut ja valmensi koirakoita kohti kokeita. Kaikille koirakoille tuli varmasti sekä onnistumisia koulutuksessa, että uusia juttuja omiin treeneihin vietäväksi.

Kiitos Maijalle kouluttamisesta, sekä tietysti Riitalle koulutuksen organisoinnista!

- Noora Saarikko

KOULUTTAJAPALAUTE

VALMENNUSRENKAAN KOULUTUS SURKEE 10-11.4.2021 KOULUTTAJA MAIJA HALTSONEN

Minulla oli ilo viettää antoisa viikonloppu kouluttajan ominaisuudessa flattien ja heidän ohjaajiensa kanssa Matkailutila Surkeen aina upeissa maastoissa.

Pari viikkoa aikaisemmin pääsin katsomaan Esa Valkosen ensimmäistä tälle porukalle pitämää koulutusta ja minulla oli ajatuksena pitää jatkumo Esan koulutukseen. Siten teemaksi päätin ottaa lähinnä vireen hallinnan sopivalle tasolle ennen tehtäviä. Tämä on ennen kaikkea tärkeää nuoremmille koirakoille ja heidän ohjaajilleen – eväitä ohjaajille omia treenejä ajatellen. Pidemmällä olevilla ohjaajilla ja heidän koirillaan tämä puoli olikin mallikkaasti jo hallussa – ohjaajien kokemus näkyi.

Viikonlopun tehtävät oli suunniteltu rastimuotoisesti ja tilanteisiin tultiin kuin kokeeseen, joka oli yksi harjoituksen tarkoitus. Aloittelevammat koirakot saapuivat rasteille yksin ja kokeneemmat suorittivat rasti parityönä. Rasteja muokattiin kokemuksen mukaan. Tarkoitus oli saada paljon onnistumisia ja siten itseluottamusta koirille matkoihin ja tehtäviin. Nuorempia autettiin tarvittaessa ja lyhennettiin matkoja. Kokeneemmat selvisivät hyvin ja yksi rasteista tehtiin haasteellisemmaksi ja siinä saatiin näkyviin, että häiriötä omiin treeneihin vanhojen käytettyjen paikkojen muodossa on helppo lisätä.

Kiitos kivasta viikonlopusta kaikille mukanaolijoille ja Surkeen välle hyvistä treenimaastoista ja ennen kaikkea aina niin hyvistä ruuista. Erityiskiitos Riitta Koivisto ja su päivän avustajani upeista damin heitoista.

– Maija Haltsonen

KOULUTTAJIEN KOMMENTIT ÄHTÄRIN KOULUTUKSESTA

VALMENNUSRENKAAN KOULUTUS ÄHTÄRI 22.-23.5.2021 KOULUTTAJAT BARBRO "PAAPU" FAGERHOLM JA PETRI PAAVOLA

Ähtärin koulutuksen kokeneempien ryhmän harjoituselosteet seuraavalla sivulla.

Petri Paavola koki, että osanottajat katsoivat hänen antamansa tehtävät vaikeiksi; kuitenkin epäonnistumisia tuli erittäin vähän. Se, että joku asia tehdään erilailla kun on totuttu, ei luo vaikeutta, vaan se on tottumattomuutta ko. tapaan tehdä treeniä. Lisäksi Petri oli sitä mieltä, että jos aina tehdään treeniä mukavuusalueella ei kehitystä tapahdu. Aina täytyy välillä haastaa sekä koira, että ohjaajan itsensä.

Barbron mielestä koulutusviikonloppu oli mukava kaikkiaan. Ehkä miinuksena voisi sanoa sen verran, että puoli päivää yhden ryhmän kanssa on liian vähän. Kouluttaja ei siinä ajassa opi tuntemaan koirakkoa ja silloin tosiaan voi käydä niin, että osa tuntee tehtävät liian vaikeiksi. Mutta niin kuin Petri sanoi, myös Barbro haastaa mielellään porukan mukavuusalueen ulkopuolelle.

Sunnuntaina järjestetty harjoitus WT-koe oli kiva, tekee hyvää, että katsoo muidenkin suorituksia, eikä aina ole oman koiran kanssa tekemässä. Koirat olivat hyviä ja oli tekemisen meininkiä ja ohjaajat motivoituneita oppimaan. Petrin mielestä ei koirat tule tällaisiin koulutuksiin oppimaan, vaan ohjaajat saavat erilaisia tapoja viedä koiraansa eteenpäin eri tehtävissä. No, kuten Paapukin sanoi Petrinkin mielestä viikonloppu oli hyvä ja hän tunsu jotain eväitä kurssilaisille antaneensa.

VALMENNUSRENKAAN KOULUTUS ÄHTÄRI

KOKENEEMPIEN RYHMÄN HARJOITUKSET

NOME-valmennusrenkaan koulutusviikonloppu järjestettiin Ähtärissä 22.-23.5. Kouluttajina toimivat kokeneet, pitkän linjan noutajaharrastajat Barbro ”Paapu” Fagerholm ja Petri Paavola. Treenimaastoina käytettiin hiekkakuoppaa, kangasmetsää ja lammen rantaa. Varsinaisia vesitreenejä ei valitettavasti voitu juurikaan tehdä, sillä ne olisivat liikaa häirinneet lammessa ja sen läheisyydessä pesiviä vesilintuja. Joitakin aivan rantaveteen putoavia markkeerauksia toki pystyimme tekemään.

PETRIN KOULUTUS

Kokoneempien koirien ryhmä aloitti lauantaiamuna Petrin kanssa. Siirryimme hiekkakuopalle, jossa ensimmäisenä tehtiin jokaiselle koiralle ykkösmarkkeeraus. Petri halusi nähdä, miten koirakko työskentelee, ja millainen suhde koiran ja ohjaajan välillä on.

Seuraavaksi teimme pysäytys- ja ohjausharjoituksen. Petri merkitsi ohjauspaikat kepeillä, ne olivat 90° kulmassa toisiinsa nähden lähetyspaikalta katsottuna. Myös lähetyspaikka merkittiin kepillä. Ensin lähetettiin koira suoralle linjalle vuorotellen kummallekin kepin merkitsemälle alueelle. Sen jälkeen siirryttiin kauemmas lähettämään koira, ja se pysäytettiin siinä kohdassa, mistä aiemmin oli koira lähetetty linjalle (keppi siis tässä merkinä). Pysäytyksen jälkeen koiralle annettiin käsimerkki ja käsky oikealle. Lähetyspaikkaa vaihdettiin vielä siten, että saatiin sama toistettua vasemmalle.

Tässä harjoituksessa Petri neuvoi käsi-merkeistä sen verran, että kun tulee pillikomento pysäytyksen merkiksi, niin silloin käsi osoittaa suoraan ylös. Tästä sitten käsi lasketaan suorana sivulle osoittamaan sitä suuntaa, mihin koiran halutaan kääntyvän. Näin käsimerkki näkyy koiralle selvemmin esimerkiksi korkeassa kaislikossa kuin jos käden laskee välillä alas, tai jos käden liike lähtee olkapään korkeudelta (niin kuin allekirjoittanut tekee...).

Ohjausharjoituksen jälkeen Petri neuvoi, miten voidaan rakentaa linjamarkkeeraus. Linjamarkkeeraus tarkoittaa sitä, että samalle linjalle tulee kaksi pudotusta peräkkäin, eli ei eri sektoreihin kuten ”tavallinen” kakkosmarkkeeraus. Tämä harjoitus tehtiin siten, että ensin heitettiin ihan ”perinteinen” kakkosmarkkeeraus, ensimmäinen dami etuviistoon vasemmalle, ja toinen etuviistoon oikealle. Koiran suoriuduttua tästä vaihdettiin lähetyspaikkaa niin, että kun nämä samat heitot toistettiin, ne putoivatkin peräkkäin, ensin kauempi, sitten lähempi. Yleensä koirilla mielellään noutaa viimeisenä heitetyt, joten tässä harjoituksessa haasteelliseksi muodostuu myös hajualueen ylitys ensimmäiseksi heitettyä (= kauempina olevaa) damia noudettaessa.

Sekä ohjaus+pysäytysharjoitus että linjamarkkeeraus tehtiin esimerkin omaisesti

Halla palauttaa damin kauniisti Helille

helpohkossa maastossa ja lyhyillä matkoilla. Näin saatiin harjoitus vietyä sujuvasti läpi koko ryhmälle. Tarkoituksena oli saada aikaan onnistuneet harjoitukset, joita voimme sitten itse omissa treeneissämme viedä eteenpäin, ja vaikeuttaa oman tasomme mukaan.

Vielä ennen evästaukoa ehdimme tehdä lähihakuharjoituksen. Tämä on sellainen harjoitus, jolla Petri vahvistaa sitkeyttä ja kestoa lähihaun tekemiseen. Alueeksi valittiin hiekkakuopalta sellainen kohta, missä oli hiukan peitteisyyttä, mm. pieniä männyntaimia ja kanervikkoo. Tälle alueelle laitettiin koiran nähden pari damia ja aluetta myös hajustettiin dameilla, mutta sitten damit nostettiin ylös. Koira lähetettiin alueelle ja annettiin pillikäsä lähihaun merkiksi. Koiran siis piti tehdä lähihakua tyhjällä alueella vähän aikaa, ja sitten se kutsuttiin pois. Tämän jälkeen alueelle laitettiin koiran näkemättä pari damia ja koira lähetettiin uudelleen lähihakua ja nyt se löysi alueelta damin palkaksi.

PAAPUN KOULUTUS

Evästauon ja makkaran paiston jälkeen teimme treenejä Paapun kanssa. Nyt siirryimme kangasmetsään lammen rannalle pienelle kummulle. Avustaja heitti pitkän ykkösmarkkeerauksen soiseen lammen rantaan. Matkalla oli pienten lehtipui-

den tuomaa peitteisyyttä ja oja ylitettävänä. Jos ja kun tämä sujui hyvin, niin sama heitto toistettiin ja sen lisäksi heitettiin toinen markkeeraus etumaastoon, jolloin siitä rakentuikin linjamarkkeeraus.

Tämän jälkeen teimme walk up -harjoituksen kahdessa osassa (4+3 koirakkoa). Maasto oli helpokulkuista kangasmetsää. Avustaja kulki rannan puolella heittäen markkeerauksia rantaveteen. Paapu puolestaan kulki toisella puolella koirakorivistöä heittäen markkeerauksia välillä etu- ja välillä takaviistoon. Lisäksi meillä oli kaksi sokko-ohjauspaikkaa, ja muistipaikkana ensimmäisen pitkän ykkösmarkkeerauksen pudotusalue. Rivissä edettiin aina muutamia metrejä kerrallaan, pysähdyttiin heittäjän ”ränkätuksesta”, ja katsottiin markkeeraus. Paapu määräsi, kuka koirista saa ottaa minäkään noudon. Markkeeraus otettiin joko suoraan, tai sitten se jätettiin jollekin koiralle muistiin ja joku toinen koirista suoritti ensin ohjauksen. Lopulta rivistö päättyi alusta tehdyn pitkän markkeerauksen (= muistipaikka) lähetyspaikalle pienen kummun päälle. Viimeinen tehtävä tehtiin pareittain siten, että ensin heitettiin markkeeraus veteen, joka jäi muistiin ja toinen koirista suoritti ohjauksen muistipaikalle, jonka jälkeen toinen koira sai noutaa vesimarkkeerauksen.

SUNNUNTAIN MÖLLI-WT

Aamupäivällä nuoremmat koirat suorittivat omat rastinsa ja me saimme ihailla todella taitavia ja osaavia koirakoita. Evästauon jälkeen oli sitten kokeneempien koirien vuoro. Paineet oli kyllä kovat, sillä sen verran hienoja suorituksia olimme nähneet nuoremmilta koirilta!

Ensimmäisen rastin arvosteli Paapu. Tehtävänä oli kakkosmarkkeeraus linjaan hiekkakuopan rinteeseen. Tässä haasteensa toi etäisyyden arviointi ja hajualueen ylitys. Toisella rastilla ”tuomari” Petri, ja kyseessä oli ohjaustehtävä. Matkaa oli n. 80 metriä, dami oli ylhäällä hiekkakuopan rinteeseen päällä. Alkumatkan koira eteni kovaa tasamaata, mutta sitten se piti saada nousemaan pehmeää hiekkasta rinnettä ylös! Kaikki koirat kuitenkin tämän suorittivat melko vaivattomasti, vaikka tehtävä aluksi haastavalta vaikutti.

Kolmas rasti oli taas Paapun ja siinä piti koira saada ohjattua lähihakualueelle, johon oli piilotettu kolme damia ja niistä tuli noutaa kaksi. Alue oli matalaa mäntytaimikkoa, matkaa sinne oli suunnilleen 50 metriä. Neljäs rasti olikin vesitehtävä ja sen arvosteli Petri. Koira piti ohjata lammesta rannalta, jonkin matkaa kuivan maan puolelta, lammessa olevaan pieneen saarekkeeseen. Vedessä edettävä matka ei ollut kovin pitkä.

Tehtävät olivat oikein kivoja, hyvin meidän ryhmän koirille sopivia. Eivät liian vaikeita, mutta eivät liian helppojakaan. Oman lisämausteensa suorituksiin toi se, että nuorempien koirien ohjaajat olivat yleisönä, joten sitenkin saatiin enemmän oikean kokeen tuntua.

Koulutusviikonloppu oli oikein onnistunut kokonaisuus ja siitä jäi paljon hyviä treenivinkkejä omaankin ”työkälpäkkiin”!

- Riitta Hynninen

Mölli-wt:n rasti 2: Markon Alma palauttaa ohjausdamia hiekkakuopan jyrkkää rinnettä pitkin

Mölli-wt:n rasti 3: Raijan Vergi palauttaa vesiohjausdamia

JUHANNUSMEJÄILYÄ PUDASJÄRVELLÄ

Teksti: LIISA KERÄNEN

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry järjesti mejäkokeen Pudasjärvellä juhannusviikonloppuna. Koepaikkana oli vanha tuttu Elisa Pietarilan ja Pasi Vähäkuopuksen kesämökki, jossa on jo monen vuoden ajan järjestetty mejäkoe juhannuksen aikaan. Kokeen tuomareina olivat Mikko Taipaleenmäki ylituomarina sekä Jukka Väliälä ja Niina Lukkariniemi. Vastaavana koetoimitsijana oli Pisi Paakkola ja sihteerinä Liisa Keränen.

Koemaastot olivat mukavaa kangasmetsää pienellä suoripauksella höyrytettyinä. Näissä maastoissa tullaan järjestämään mejän SM-kokeen karsintalohko syksyllä 2022, joten juhannuskoe toimi samalla maastojen koeponnistuksena SM-koetta varten. Ensimmäisen vuoden juhannukselle kaavailaan mahdollisesti jälleen mejäkoetta, jolloin olisi puolestaan tarkoitus testata tulevia SM-finaalikokeen jälkipohjia.

Juhannuksen sää oli lämmin, jopa melkein helteinen. Sää suosi siltä osin, mutta paarmat olivat riesana ainakin ihmisille. Kokeeseen osallistui kymmenen koira, joista vain yksi oli sileäkarvainen noutaja. Enemmänkin flatteja olisi ollut kiva nähdä kokeessa, ehkäpä ensi vuonna sitten. Kokeen tulokset ovat luettavissa Facebookin MEJÄ-harrastajat-sivustolla ja löytyvät hakusanalla ”juhannusmejä”.

TERVETULOA FLATTIEN SYYSTREFFEILLE

KOKEMÄEN PITKÄJÄRVELLE 27.-28.11.2021

Ilmoittautumislomakkeen löydät Facebookista ”Syystreffit 2021” -tapahtumasta. Ilmoittautuminen päättyy 7.11.2021

Syystreffeillä tavataan uusia ja vanhoja tuttuja, treenataan nomea, vietetään aikaa yhdessä ja kokoustetaan järjestön syyskokous.

Syystreffeillä kouluttavat Heli Pitkäjärvi, Tarja Tuhola, Kari Husso ja Mika Sarekivi. Ryhmiin ei ole tasovaatimusta. Voit tulla mukaan pennun, nuoren koiran tai ihan aloittelijan kanssa. Koirat jaetaan sopiviin tasoryhmiin. Koulutuksiin etusijalla ovat jäsenten flatit, jos tilaa jää, myös jäsenten omistamilla muun rotuisilla koirilla voi osallistua koulutuksiin.

Koulutus on ryhmäkoulutusta. Koirakot jaetaan aamu- ja iltapäiväryhmiin, eli yksi koirakko treenaa kahtena päivänä, molempina puoli päivää. Voit seurata koulutusta ilman koiraa toisen puolen päivää. Voit myös treenata kahta koiraa, jos ilmoittaudut kahdelle koirapaikalle.

Jos haluat tulla tutustumaan flatti-ihmisiin ja rodunomaisiin lajeihin, mutta et halua osallistua koulutuksiin koiran kanssa, voit tulla myös seuraamaan koulutuksia kuunteluoppilaina.

Koulutukset maksavat 35 €/viikonloppu. Kuunteluoppilaat 10 €/viikonloppu. Etusijalla ovat koko viikonlopun koulutukseen osallistujat. Jos tilaa jää, myymme yksittäisiä koulutuspäiviä.

Majoitus ja ruokailu Pitkäjärven leirikeskuksella (pitkajarvi.fi). Ruokailun ja majoituksen voit varata ilmoittautumislomakkeen kautta.

Majoitus 2-3 hengen huoneissa. Majoituksen hinta on 29 €/yö. Mikäli tilaa jää, voit tiedustella mahdollisuutta yöpyä yhden hengen huoneessa (49 €/yö). Halutessasi voit saapua leirille jo perjantaina. Mukaan voit varata omat lakanat ja pyyhkeen tai vuokrata ne hintaan 10 €.

Ruokailujen hinnat:

- Aamiainen 6,50 €
- Päivällinen 10 €
- Lounas 10 €
- Iltapala 6,50 €

© Noora Saarikko

ILMOITTAUDU HETI MUKAAN!

Syystreffit ovat vain Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n jäsenille. Etkö ole vielä jäsen? Liity nyt, niin pääset mukaan treffeille! www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat/jasenhakemus/

Tiedustelut: Noora Saarikko, puh. 050 339 6132, saarikko.noora@gmail.com, Heli Pitkäjärvi, puh. 040 5621529

(TYÖSKENTELEVÄN) SILEÄKARVAISEN NOUTAJAN TYYPPI, RAKENNE JA TYYLI, OSA 2 – INGEMAR BORELIUS

Saatat kysyä itseltäsi mitä tyyppillä ja rakenteella on tekemistä työskentelevän sileäkarvaisen noutajan kanssa. Onko pään muodolla, ilmeellä, ylälinjalla, raajoilla ja luustolla, rungon muodolla, hännän asennolla ja turkinlaadulla todella jotain merkitystä työskentelevälle noutajalle? Ja mitä metsästyskoiran tyylillä on tekemistä tyyppin ja rakenteen kanssa? Olen vahvasti sitä mieltä, että ne kaikki liittyvät toisiinsa, mutta riippuen henkilökohtaisista mieltymyksistäsi tai kasvatustyösi tavoitteista katsot näitä asioita luultavasti hieman eri kulmista. Voisin kirjoittaa otsikon toisin ja kysyä mikä on haluttu tyyppi, rakenne ja tyyli työskentelevällä noutajalla? Juttusarjan 1. osa julkaistiin Flattiviestissä 2/2021.

© Juho Pajari

TYÖSKENTELEVÄN LINTUKOIRAN ANATOMIA

Ruotsalainen eläinlääketieteen professori ja koirien anatomian spesialisti Gösta Winqvist on artikkelisarjassaan kuvaillut metsästyskoirien anatomiaa ja liikkeitä. Nämä ovat kokonaisvaltaisia määritelmiä, jotka ovat relevantteja kaikille lintukoirille ja helposti liitettävissä sileäkarvaisen noutajan rotumääritelmän kuvauksiin.

PÄÄ

Päästä hra Winqvist mainitsee mm. että on tärkeää, että ”kuono on riittävän pitkä ja kohtalaisen leveä ja että sieraimet ovat avoimet ja nenäontelon limakalvoilla on tarpeeksi tilaa optimoida haistamiskyky” Tämä sanotaan flatin rotumääritelmässä näin: ”Kirsu suurehko, sieraimet avoimet”.

Theo Maples, kuuluisa näyttelytuomari ja ”Our Dogs” -lehden perustaja kirjoitti kirjassaan ”Show Dogs – Their Points and Characteristics” virallisimman kuvauksen rodusta. Hän kirjoitti 1920, että sileäkarvaisen noutajan huulet tulisi olla kuivat. Tuo oli asia, jonka kaikki tuohon aikaan tiesivät, mutta jostain syystä sitä ei kirjattu selkeästi rotumääritelmään. Kun Stanley O’Neill kirjoitti informatiivisia tekstejä Our Dogs -palstallaan ja Flat Coated Retriever Society’n vuosikirjaan, hän selitti miksi:

”Ennen kaikki tiesivät, että sileäkarvaisella tulee olla kuivat huulet. Se on itsestään selvää: Marple korostaa sitä, Cox on siitä ehdoton. Se ei ole mikään hieno yksityiskohta. Kun noutajia luotiin, ajateltiin, että koirat inhoavat höyheniä koska eivät pääse niistä eroon. Koira hankaa päätään ja huuliaan maahan päästäkseen eroon höyhenistä. Kuivasta ja lyhyestä huulesta höyhenet irtoavat paljon helpommin kuin pitkästä ja raskaasta. Oikein tai väärin – ja uskon että isoisillämme oli viimeinen viisauden sana tässä asiassa – tämä oli vallalla oleva teoria kun rotua luotiin ja yksi määrittelyistä, minkä mukaan rotu rakennettiin. Kuitenkin näin hiljattain vuosittaisessa tapahtumassa itse Olympian Hallissa, kun tuomari teki kolme päättäväistä yritystä vetääkseen erityisen kuivahuulisen nartun ylähuulen alaleuan alapuolelle. Hänen oteensa luisti kahdesti, mutta kolmannelle yrityksellä, huuli etusormen ja peukalon välissä ja rystysillä alaleuan alta vipuamalla suurta epämukavuutta koiralle tuottaen hän onnistui... toivon, että hän tiesi missä?

Edelleen O’Neill toteaa, että ”pää ei saa vaikuttaa kahdesta palasta tehdylle” tarkoittaen, että se eroaa selvästi labradorin ja kultaisen päästä, joilla on selkeämpi raja kallon ja kuonon välissä. ”se on yhdestä puusta veistetty”. Kuono liittyy sivuilta vähitellen kalloon, antaen silmien alle hyvin täyttyneen vaikutelman. Muoto vaihtelee eri yksilöillä,

Kuva 1. Klassinen kuva Claverton Rhapsodysta on yksi parhaista esimerkeistä halutusta sileäkarvaisen noutajan profiilista. Leuat ovat vahvat, pitkät ja nelimäiset, hyvin lievästi kaventuun kuonoa kohden. Otsapenger on olemassa, mutta ei millään tavalla korostunut. Kallon ja yläleuan yläosat ovat tasaiset, suorat ja yhdensuuntaiset. Huulet ovat täydellisen kuivat, jolloin alaleuka on kokonaan nähtävissä.

Kuva 2. Hänen tyttärellään Claverton Fantasialla on kaunis älykäs ilme ja viehättävät tummat silmät. Liian vaaleat tai pyöreät silmät, pään etuosan sijoittuneet silmät tai liian kapeassa kallossa olevat silmät pilaavat älykkään ilmeen.

mutta Coxin huomio melko leveälle asettuneista silmistä on hyvin tärkeä. Silmät ovat pään sivuilla, eivät missään tapauksessa pään etuosassa. Hän toteaa selkeästi, että ”flatin tyyppinen ja hyvin älykäs ilme vaatii melko kauas toisistaan asettuneet mantelin muotoiset silmät”.

Amelia Jessel kertoi FCRS-vuosikirjassa sileäkarvaisen noutajan laadun heikkenneen 1900-luvun alusta: ”Ne kokivat merkittävän takaiskun, kun näyttelyistä innostuneet yrittivät saada rodun päätä pidemmäksi. Tämän tyyppisiä päitä kutsuttiin ”viulu-päiksi” koska ne muistuttivat kyseistä instrumenttia, tai ”borzoi-päiksi”. Sanottiin jopa, että borzoita käytettiin pään pidentämiseksi, mutta pidän sitä epätodennäköisenä. Jotkut ihmiset hylkäsivät tällöin rodun protestina”

Borzoi-sekoituksen mainitsi Harding Cox artikkelissaan 1932, kertoessaan parhaasta omistamastaan koirasta Black Charmista, ”jonka päätä siihen asti oli pidetty rodulle ideaalina. Se oli tasainen ja kohtalaisen leveä. Mutta hän syntyi epäonnisenä aikana, jolloin tuomarit olivat ihastuneet ”arkkupäihin”, kapeaan kalloon ja ”roomalaiseen nenään”, joka epäilemättä oli seurausta salaisista risteytyksistä borzoin kanssa”. Borzoin käyttö uhkasi pilata koko rodun, mutta onneksi tietävämmät ja kokeneemmat tuomarit heräsivät uhkaavaan vaaraan ja jättivät palkitsemat koirat, joihin tämä uhka liittyi, joten nykyään tätä vastustettavaa risteytystä ei ole havaittavissa”.

Olen samaa mieltä Amelia Jesselin kanssa hänen epäillessään borzoi-risteytystä, koska kukaan normaalijärkinen kasvattaja ei haluaisi sekoittaa näön avulla metsästävän koiran verta työskentelevään noutajaan, jonka tulee tehdä työtä nenällään. Todennäköisesti nykyisin joskus esiintyvät kapeat ja ”roomalaiset” päät ovat seurausta valikoivasta jalostuksesta. Ei epäilystäkään, etteivätkö ne pilaisi tyyppillistä noutajan profilia, samoin kuin älykäästä ilmettä, mikä on niin tärkeä tyylikkääle työtä tekeväle noutajalle. Kapea pää ilman otsapengertä ja roomalaisella nenällä, silmät lähellä toisiaan ei voi näyttää älykkäältä.

KAULA

Kirjassaan Gundogs (1913) Frank Townend Barton totesi että ”kaulan tulee olla keskimittainen, lyhyt kaula raskailla lavoilla on virhe, samoin liian pitkä ja ohut kaula. Kaulan ylälinja jatkuu säkään ja edelleen selkään, lan-teeseen ja lantioon.”

Winqvistin mukaan ”työskentelevän metsästyskoiran kaulan tulisi olla melko pitkä tukeakseen jatkuvaa kääntyilyä puolelta toiselle ja ylös ja alas sekä kykyä haistaa, väistellä esteitä maastossa ja edistää ja tasapainottaa sujuvaa liikkumista eri nopeuksilla”.

Työskentelevän noutajan kaulan asento sen etsiessä hajuja maasta on matalampi kuin esimerkiksi setterin, joka kantaa päätään korkeammalla. Winqvistin mukaan ”nopeasti liikuttaessa korkealla kannetulla päällä on

negatiivinen vaikutus ns. jalka/pää lihakseen, joka joutuu epäluonnolliseen kulmaan, jolloin etuliikkeet suuntautuvat ylös- ja alaspäin (kuten Lipizzan hevosilla, IB:n huomautus). Etuliikkeestä tulee sipsuttava tai keinuhevomainen vahvasti eteenpäin työntävän liikkeen sijaan. Toisin sanoen, kaulan ei tule liittyä lapoihin ”kuin savupiippu hellaan”, vaan viistosti hyvin taakse asettuneisiin lapoihin.

Tämä on selkeästi selitetty rotumääritelmässä: ”Kaula: pitkäkö ja kuiva, liittyy viistosti, symmetrisesti ja sulavasti lapoihin ja selkään, mikä mahdollistaa vaivattoman työskenteilyn.”

Kommentti: Nykyinen muoti, jossa kaulat pitenevät ja pitenevät ja monet USA:laisten näyttelytapojen innoittamat handlerit vetävät koiran päätä ja kaulaa hinnalla pystysuoraan asentoon, piilottaa sen, miltä työskentelevän sileäkarvaisen noutajan tulisi rotumääritelmän mukaan näyttää. Pitkä ja heikko kaula tai pystysuorassa oleva kaula, joka liittyy selkään jyrkällä kulmalla on virhe.

Kun O'Neill toteaa, että ”flatin pää on veistetty yhdestä puusta, eikä kahdesta osasta”, pätee sama ehdottomasti myös rungon ja kaulan profiiliin. Kaula liittyy selkään saumattomasti, ilman teräviä kulmia kaulan ja rinnan välillä, sekä sulavalla kaarevalla linjalla takaraivosta hännän kinnityskohtaan.

Kuva 3. Almanza Dusty Gunfire, vasemmalla (yhdestä ensimmäisistä Almanza-pentueista, jossa kahdeksan yhdeksästä sai sertifikaatteja) on erinomainen roolimalli jalolle, voimakkaalle työskentelevälle sileäkarvaiselle noutajalle, jolla on sulavat linjat, lyhyehkö selkä, keskipitkä kaula, joka asettuu viistosti hyvin taakse asettuneisiin lapoihin nähden, kauniisti muotoutunut, loivaa s-kirjainta muistuttava ylälinja, lyhyt, täydellisesti kiinnittynyt häntä ja 1:1 suhde rungon syvyyden ja etujalkojen pituuden välillä.

Kuva 4. Gunhills Ear of Esophagus, oikealla, oli hieman liian pitkärunkoinen ollakseen ideaali työskenteleväksi noutajaksi. Sillä oli myös huonosti asettunut, pystysuorassa asennossa oleva kaula. Kuvat: Ragnhild Ulin

Kaula, joka on kuin ”savupiippu hellassa” ei ole tyyppillinen.

Artikkelissaan flatin tyyppistä O'Neill selittää hyvin taakse asettuneen olkavarren tärkeyttä työskentelevällä noutajalla: ”On aina ollut minun käsitykseni että pitkän, kyvin kulmautuneen olkavarren tärkeys puhtaalle, suoralle kyynärpään liikkeelle huomattiin ensimmäisen kerran ensimmäisen maailmansodan jälkeen ja että teoriasta oli keskusteltu paljon rotumääritelmän laatimisaikana. Täytyy kuitenkin todeta, että toinenkin selitys hyvin taakse asettuneelle olkavarrelle oli kelvollinen: sanottiin että sen tarkoitus on estää jalvoja osumasta huonosti kannettuun riistaan.”

RINTAKEHÄ

Nykyisen flatin rungon malli eroaa melko selkeästi nykyaikaisesta näyttely labradorista tai kultaisesta. Hyväntäköisellä näyttelylabradorilla tulee olla tynnyrimäinen ja hieman raskas rintakehä, joka kuvaillaan rotumääritelmässä: ”Rintakehä leveä ja syvä. Tynnyrimäiset, hyvin kaareutuneet kylkiluut”. Labradorimainen tai tynnyrimäinen rintakehä on flatilla ehdottomasti virhe. Kultaisen noutajan rotumääritelmässä sanotaan (selvästi suurpiirteisemmin) rungosta, joka on ”tasapainoinen, rintakehän ollessa syvä, kylkiluut pitkät ja hyvin kaareutuneet”. Tämä ei eroa kovin paljoa flatista. Kuitenkin, 1950-luvun alusta (jolloin viimeiset kaksi kaksoisvaliota labradoreissa ja kultaisissa palkittiin), näyttelykasvattajat ja tuomarit ovat suosineet labradoreja ja kultaisia, joilla on massiivisempi runko ja selkeästi käyttötyyppisiä lyhyemmät jalat. Ei ole myöskään epäilystä, etteikö sileä-

karvaisen noutajan lihaskunnan pitäisi olla tiiviimpi verrattuna nykyisiin näyttelylabradoreihin ja -kultaisiin.

Alkuperäinen flatin rotumääritelmä totesi että: ”rinnan tulee olla syvä ja melko leveä, rintakehän hyvin muotoutunut, mahdollistaen kyynärpäiden puhtaan ja tasapainoisen liikkeen. Etummaisten kylkiluiden tulisi olla melko litteät, kaareutuen vähitellen kohti rintakehän keskiosaa, missä kaareutuminen on suurimmillaan ja vähentyen takaosaa kohden. Pitkä, heikko lanne tulee tuomita armottomasti”

Nykyinen määritelmä antaa seuraavan kuvauksen rinnasta: ”Etuosaa: Rinta syvä ja melko leveä, rintakehä hyvin muotoutunut, mahdollistaen kyynärpäiden puhtaan ja tasapainoisen liikkeen. (Eturaajat suorat, hyväluustoiset)” Toisessa kohdassa: ”Runko: Etummaiset kylkiluut melko litteät. Kylkiluiden kaarevuus on suurimmillaan keskikohdalla väheten takaosaa kohti. Lanne lyhyt ja neliömäinen. Pitkä, heikko lanne on erittäin epätoivottava”.

Toisin sanoin selitettynä flatin ideaali rintakehä on ovaali tai elliptinen katsottuna niin ylhäältä kuin sivustakin. Tyyppillisen rintakehän suurin syvyys ja leveys on etujalkojen takana, ei niiden välissä. Rintakehä on ennemminkin pitkä kuin syvä ja ulottuu hyvin kohti takaosaa. Kaksi yllämainittua koiraa A. Dusty Gunfire ja G. Ear of Esophagus ovat erinomaisia esimerkkejä tällaisesta rintakehästä. Tätä selitetään lisäksi rotumääritelmässä kun sanotaan ”pitkä, heikko lanne (alkuperäinen termi open couplings, suom. huom.) erittäin epätoivottava”, termi jota ei ole niin helppo ymmärtää. Kun rotumääritelmässä mystisesti puhutaan tästä, tai aikaisemmassa versiossa ”Pitkä, heikko lanne tulee tuomita armottomasti”, ikäänkuin se olisi pahin mahdollinen virhe sileäkarvaisessa noutajassa, se tarkoittaa kuitenkin suunnilleen samaa kuin ”lyhyt lanne” kultaisen noutajan rotumääritelmässä. Ja vain siitä on kyse myös flatin kohdalla.

The Kennel Club (Englannin kennelliito) on kotisivuillaan olevassa sanastossa (Glossary of canine terms) yrittänyt selittää näitä eri rotumääritelmien anatomisia termejä:

- Coupling: viimeisen kylkiluun ja takajalkojen välinen osa, lanne
- Short-Coupled/Close-Coupled: tilanne, jossa lanne on lyhyt ja vahva
- Long-Coupled: edellisen vastakohta
- Open Couplings: pitkä lanne ja riittämättömän lihaksikkaat kupeet (epätoivottu esim. sileäkarvaisella noutajalla)
- Ribbed Up: pitkälle taakse ulottuvat kylkiluut (ts. pitkä rintakehä, suom. huom.)

Nämä vaihtelevat termit eivät selvästikään ole helppoja ymmärtää edes asiantuntijoille, jotka niitä ovat yrittäneet selittää. Jotta asia olisi ymmärrettävä, voitaisiin sanoa että flattilla ei kuulu olla selkeästi erottuvaa ja kapeaa vyötäröä eikä erityisen korkealle kuroutuvaa vatsalinjaa. Lannealueen tulee olla lyhyt ja neliömäinen, rintakehä on pitkä ja kupeet lihaksikkaat.

Gösta Winqvistin mukaan metsästyskoiralla, jonka odotetaan laukkaavan tuntikausia, tulee mieluiten olla pitkä rintakehä, joka on leveä ja hyvin kaareutunut rungon keskiosasta. Lyhyt ja syvä rintakehä, joka kapenee rungon keskikohtaa kohden ja on tyyppillinen lyhyitä matkoja nopeasti juokseville vinttikoirille, on epätyypillinen mille tahansa noutajalle. Epätasapainoinen rintakehä, jossa suurin syvyys/paino on kyynärpäiden välissä antaa ”härkämäisen” profiilin ja muodostaa etupäälle enemmän rasiutusta koiran laukatessa tai hypätessä – on haitta työskentelevälle lintukoiralta ja aiheuttaa flatille epätyypillisen profiilin.

Lisäksi kun katsoo menneiden aikojen erinomaisten sileäkarvaisten noutajien rintakehän syvyyden ja jalkojen pituuden suhteita se on yleensä 1:1, antaen flateille selkeästi jalomman ulkonäön kuin näyttelykultaisilla tai -labradoreilla. Mutta kun katsotaan työskenteleviä koiria eri noutajarouduista, sen voisi sanoa olevan yhteinen standardi.

SELKÄ

Theo Marples toteaa kirjassaan Show Dogs (1905) että ”selän tulee olla lyhyt, neliömäinen ja kylkiluiden ulottua pitkälle taakse!” Townend Barton sanoo saman vuonna 1920 julkaistussa Kennel Encyclopediassa. Joten, kun rotumääritelmä virallisesti luotiin vuonna 1924 Flatcoated Retriever Associationin toimesta, ajatus oli jo vakiintunut: ”selän tulisi olla lyhyt, neliömäinen ja kylkiluiden ulottua pitkälle taakse”.

Mutta miten tämä sopii työskentelevän flatin sulaviin linjoihin? Harding Cox (Black) kommentoi rotumääritelmää vuonna 1935 julkaistussa Hutchinsonin Encyclopediasa selittäen: ”Koiralla, jolla on sulavat linjat sekä pituutta, vaikka se jälkimmäisen osalta on enemmän viitteellistä kuin todellista, mitta säkästä hännäntyveen on sama kuin säkäkorkeus.” Eli vaikka ideaali työskentelevä flatti antaa itsestään pitkänomaisen vaikutelman, se on kuitenkin enemmän tai vähemmän neliömäinen.

Jostain kyseenalaisesta syystä tämä muokattiin nykyiseen rotumääritelmään muotoon ”lanne lyhyt ja neliömäinen” ilman kommentteja selän pituudesta suhteessa koiran säkäkorkeuteen. Mutta jälleen kerran, Stan-

Kuvat 5. ja 6. Verrataan Downstream Fiddleria ja isäänsä Kenstaff Whipsteria. Ensimmäisellä on aivan liian raskas etuosaa, jälkimmäisellä tasapainoinen runko pitkällä rintakehällä, joka on leveämpi ja kaareutuvampi rungon keskiosassa. (Koska tiedän, että Downstream-koirat olivat ruotsalaisen flattikannan ja ensimmäisten menestyneiden Almanza-koirien perusta, haluan mainita, että Fiddler ei ollut tyyppillinen Downstream flatti) Kenstaff Whipsterin kuva Ingemar Borelius.

ley O’Neilin mukaan ”rotumääritelmää pitää lukea huolellisesti sen kirjoittamisen aikaisten trendien valossa. Sinun tulisi tietää, että 60- ja 70-luvuilla kun rotumääritelmää muokattiin, oli monia raskaita flatteja, joilla oli tynnyrimäiset rintakehät ja joista puuttui haluttua jaloutta. Rotumääritelmän melko merkittävästi muuttunut sanamuoto voidaan luultavasti selittää pyrkimyksellä määritellä hieman uudelleen jalo sileäkarvainen noutaja ja siitä tosiasia, että näyttelyflateista oli vähitellen tullut pidempiä.

Eläinlääkäri ja kirjailija Karen Hedberg kuvaa eri rotujen anatomiaa kirjassaan ”Dog owner’s manual – on selecting, raising and breeding dogs” (Koiran omistajan käsikirja – koiran valinta, kasvatus ja jalostus). Lanteesta puhuttaessa hän kertoo että ”tällä viitataan alueeseen rintakehän lopusta lantion siivekkeeseen ja se koostuu lannenikamista. Useimmissa rotumääritelmässä halutaan tälle alueelle hyvin kehittyneet lihakset, jotka vahvojen ligamenttien avulla saavat aikaan liikkeen tällä alueella selkää.”

Koirarotujen välillä on valtavaa vaihtelua sen osalta, mitä pidetään ideaalisena pituutena. Lanneosan pituus luo merkittävän osan rungon pituuden vaikutelmasta kun ajatellaan koiran korkeuden ja pituuden suhdetta. Eteen asettuneet tai suorat lavat saattavat myös antaa vaikutelman pidemmästä rungosta. Kun sileäkarvaisen noutajan rotumääritelmässä puhutaan ”lyhyestä ja neliömäisestä lanteesta” ja todetaan pitkän ja heikon lanteen olevan erittäin epätoivottava” tämä kaikki johtaa melko lyhyeen selkään. Päinvastainen olisi hyvin epätodennäköistä.

Työskentelevän noutajan kyseessä ollessa lyhyempi selkä on suotavampi ja Harding Coxin (teksti aiemmassa kappaleessa kursivilla) toteamus 1930-luvulta on täydellinen määritelmä työskentelevän flatin mittasuhteista.

Toisin sanoen, ideaali (työskentelevän) flatin rakenne on neliömäinen antaen pidemmän vaikutelman pitkän kaulan, vinosti ja sula-vasti hyvin taakse-asettuneiden lapojen ja pitkänomaisen, hyvin kaareutuneen ja syvän rintakehän vuoksi.

Monien näyttelyflattien pitkähköt selät ilmestyivät ensimmäisen kerran 1970-luvulla ja mielestäni ne tulivat pitkälti Tonggreen Sparrow Boyn suuren vaikutuksen myötä. Tonggreen Sparrow Boy on yksi suurimmista vaikuttajista modernin sileäkarvaisen takana. Oma koiramme Woodlands Wanderer oli 1973 syntynyt Sparrow Boyn pojanpoika ja sillä oli erityisen pitkä selkä. Se teki hakua laajoilla ympyröillä, mikä on tyyppillisempää setterille kuin noutajalle.

Kuva 7. Woodlands Wanderer

Se, että pitkistä selistä on tullut muoti nykyajan näyttelymaailmassa on helposti ymmärrettävissä, kun tietää, että sillä saadaan kaunis, vetävä ravi kehässä. Mutta kauniista ravista ei ole paljon hyötyä kentällä. Pitkänmallinen flatti on taipuvainen ravaamaan myös maastossa. Ravaava koira, jolla on pidempi selkä työskentelee laajemmissa kaarissa ja tehottomammin verrattuna lyhyempään.

Professori Winqvistin mukaan lyhyempi lannealue mahdollistaa pitkäkestoisemmän, nopean ja voimaa säästävän laukan ja vähentää selän kuormitusta. Lisäksi lyhytlanteisempi koira vaihtaa laukalle helpommin kuin pitkäselkäsmpi, joka yleensä ravaa suuremmalla nopeudella.

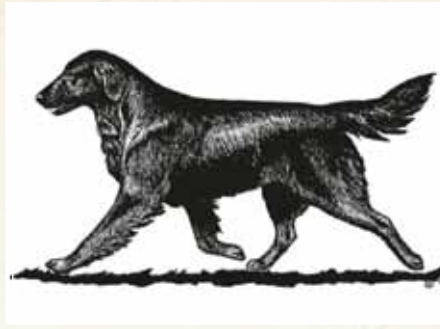
Työskentelevälle noutajalle toivotussa työskentelykuviossa, jossa koira jatkuvasti haistelee puolelta toiselle ja tekee pientä hakuympyrää, lyhyt selkä ja joustava laukka ovat hyödyllisiä helpottaen koiran jatkuvaa siirtymistä puolelta toiselle ja nopeita suunnanmuutoksia.

Sekä Nancy Laughton että Colin Wells puhuivat linjakkaan, atleettisen sileäkarvaisen noutajan puolesta, mutta riistanvartija-kasvattaja Colin oli se, joka kaikkein voimakaimmin puhui ideaalisesta tyyppistä ”lyhyellä rungolla ja lyhyellä heiluvalla hännällä”. Hänen mukaansa työkoira hyötyi lyhyestä rungosta, joka sai aikaan tiiviin ja tehokkaan hakukuvion ja tuotti hyvän tyylin kentällä. Pitkä selkä, josta on tullut muodikas näyttelyissä, tuottaa laajemman hakukuvion. Se on haittatekijä työskentelevälle noutajalle, jonka tarvittaessa pitää etsiä hyvin lähellä. Se on luultavasti myös syy myytille, jonka mukaan flatti olisi hieman setterisekoitus.

Ilmetessään setterimäisyys on tulosta tarkoituksellisesta jalostuksesta eikä ole todisteita siitä, että flattiin olisi käytetty setteriä sen enempää kuin muihinkaan noutajiin.

KATSO HEVOSIA

Mitä tulee rungon pituuteen ja selän muotoon, koiramaailman ulkopuolelta voidaan tarkastella eri hevosrotuja. Amerikanravuri (Standardbred), jonka on tarkoitus ravata tai peitsata suurilla nopeuksilla, on pidemmän mallinen kuin lyhyempi englannin täysverinen (Thoroughbred) tai quarter-hevonen, joiden on tarkoitus laukata tehtävänsä suorittaessaan. Quarter-hevonen, tarkemmin sanottuna perinteinen ”lännehevonen” muistuttaa eniten työskentelevää noutajaa. Sillä on kyky laukata jatkuvasti ja nopeasti pienissä ympyröissä, jatkuvasti suuntaa vaihtaen paimentaessaan karjaa tai erottaessaan yhden naudan laumasta. Jos katsomme brittiläisen American Quarter Horse Associationin antamaan rotumääritelmää, on helppo

Kuva 8 yllä. Kaunis piirros ravaavasta flatista FCRSA:n kuvitetusta rotumääritelmästä. Pitkä selkä, mikä on hiipinyt nykyajan näyttelyflatteihin, luo varmasti kauniin askeleen näyttelykehässä. Mutta se saa pitkänmallisen flatin ravaamaan myös työskennellessään kentällä ja tekee siitä vähemmän tyylikkään ja tehokkaan, eikä se ole se, mitä rotumääritelmässä haluttiin kuvata.

Kuva 9. ja 10. Ruotsalainen huippu työkoira Zebulons Karrakatta – liikkeellä – ja laukkaa takaisin (kuva Markku Kastepohja)

löytää yhteneväisyyksiä jaloön, laukkaavaan flattiin, vaikka puhutaankin hevosesta:

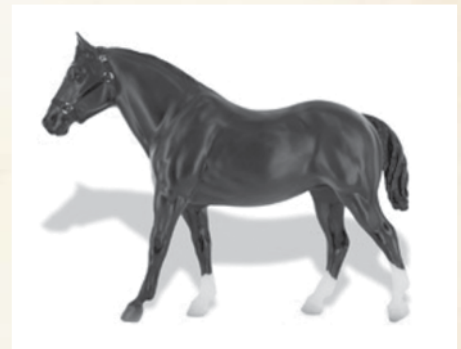
”Rotuominaisuudet – Amerikkalaista Quarter-hevosta voi parhaiten kuvata atleettisena voimapesänä, jolla on ”täysjärkisyys” nappula, ulkomuoto, joka miellyttää silmää sekä sympaattinen ja sopeutuvainen luonne. Ulkonäkö: Melko lyhyestä rungosta ja päästä huolimatta Amerikkalaisella Quarter-hevosella on voimakkaan lihaksikas runko, vahvat lavat sekä takaosa, vahvat ja tukevat jalat. Pää on hienosti veistetty, profiili on litteä ja otsa leveä.

Luonne: Amerikkalaiset Quarter-hevoset ovat yleensä rauhallisia ja säyseitä Ne ovat myös hyvin älykkäitä; kuitenkin ne ovat yleensä helposti koulutettavia, käsiteltäviä ja pidettäviä. Lempään ja tasaisen luonteensa vuoksi rotu on ideaalinen perhehevonen ja sopii hyvin aloittelevalle ratsastajalle.”

YLÄLINJA

Näyttelymaailmassa on taipumus ylipäättään korostaa ja palkita koirassa veitsenteräviä linjoja, joilla on vain vähän tekemistä luonnon suunnitteleman rakenteen kanssa. Jos katsomme luonnossa muita nopeasti liikkuvia eläimiä, niiden ääriviivat ovat pehmeitä, virtaviivaisia ja hieman kurvikkaita. Villikissoilla, hevosilla ja muilla nopeilla juoksijoilla on yleensä hieman s-mallinen ylälinja (selkäranka), jossa on pieni pudotus säkän takana sekä hieman nousua lannetta kohti.

Kuva 11. Minulla ei ole aavistustakaan, onko tämä täydellinen Quarter-hevosen roolimalli, mutta jos katsot niiden tyyppillisiiä kuvia, eivät ne kovinkaan paljon poikkea tästä. Katso keskipitkää kaulaa, vinoasentoisia, hyvin taakse asettuneita lapoja jotka liittyvät hyvin selkään, lievästi s-kirjaimen muotoista, lyhyttä selkää, lyhyttä lannetta, tasaisesti pyöristynyttä, neliömäistä ja hieman laskevaa lantiota.

Professori Winqvist selittää, että takaosalla on suurin rooli tuottaa koiraa eteenpäin työntävä voima koiran laukatessa. Selällä on tärkeä tukirooli. Mekaanisesti suora selkä on huonompi kuin hieman kaareutunut. Lantio on silta takaosan ja selän välillä. Sen vuoksi lantion asennolla on niin suuri merkitys työskentelevälle noutajalle. Hieman laskeva lantio mahdollistaa takajalkojen kosketuksen maahan lähempänä etuosaa ja työnnon eteenpäin alkamisen aiemmin kuin koiralla,

jolla lantio on suora. Winqvistin mukaan hieman laskeva lantio mahdollistaa voimaa säästävän ja joustavan laukan verrattuna suoraan lantioon. Mutta lantion ei tule olla niin laskeva, että se estää virtaavan liikkeen laukan aikana. Luisu lantio on ehdottomasti virhe, sillä se rajoittaa takapään työntöä laukkaavalla koiralla.

Siispä, jos katsot työskentelevän lintukoiran lannealueen ideaalista anatomiaa, sen tulisi olla pehmeästi kaareutunut ja hieman nouseva, lyhyt, neliömäinen. Lantio lievästi, mutta ei koskaan jyrkästi tai korostuneesti laskeva. Häntä tulisi rotumääritelmän mukaan kantaa ”iloisesti, mutta ei koskaan paljoa selkälänjan yläpuolella”

Häntä on elintärkeä osa ylälinjaa ja O’Neill antoi olennaisia ajatuksia artikkelissaan flattien tyyppistä. ”Rotumääritelmä sanoo, että hännän tulee olla suora. ”Suoralla” tarkoitetaan tässä, että ”ei koukussa tai kiertyvä”. Se ei tarkoita hiilihankoa. Jos ajattelet niin, sido koirasi häntä puutikuun tai johonkin toiseen ohueen, suoraan esineeseen ja laita häntä eri kulmiin alhaalta horisontaalitasoon. Se näyttää naurettavalta. Tietty määrä joustoa ja hieman kaarevuutta vaaditaan horisontaalilinjan alapuolella ja, minun mielestäni, myös yläpuolella. Jos koira voi kelluttaa häntäänsä suorassa linjassa selkäänsä nähden pitäen sen vaakatasossa ja rauhallisesti heiluttaa sitä, se käyttää häntäänsä kaikkein tehokkaimmin.”

Mutta vaakataso on suhteellinen käsite, ja tuohon aikaan (50- ja 60-luvuilla) O’Neill näki haasteita suorasta ylälinjasta puhuttaessa ”Ensinnäkin, minusta se vaikuttaa lähes mahdollottomalle koiralla jolla on hyvin rakennutunut lanne, jota seuraa hieman laskeva lantio ja hännänkiinnitys. Tämä lähes horisontaalinen ylälinja esiintyy yleensä koirilla, joilla on hyvin – jotkut sanoisivat jopa heikko ja jotkut sanoisivat pitkä, tasainen lanne.”

Hännän pituudesta puhuttaessa O’Neill kirjoitti: ”kun hännästä käytettiin termiä ”lyhyt”, he kaikki kirjoittivat samaan tapaan. Meillä kaikilla on oma käsityksemme lyhydestä ja itse olen sitä mieltä, että mikä sopii yhdelle koiralle ei ehkä sovi toiselle, mutta tässä asioita viedään jo liian pikkutarkalle tasolle. Monet ovat sanoneet, että hännän tulisi ulottua tarkasti kintereeseen ja olen kuullut jopa väitettävän, että häntä ei voi olla liian lyhyt. Kirjaimellisesti otettuna tämä voisi nopeasti johtaa absurdiuteen, mutta harvat meistä ovat niin onnekkaita, että näkevät hännän mitä ei tarvitse trimmata, niitäkin kuitenkin on. Mrs. Barwise näytti minulle kerran koiran, jonka hännänpäähän hänen oli jätettävä 3 tuumaa karvaa. Se oli iso näyttely ja jos muistan oikein, koira pärjäsi hyvin. Se on varmasti lyhin häntä, minkä olen nähnyt,

Kuvat 11. ja 12. Ruotsalaiset näyttelyvoittajat, Lustans Active Runner (vas.) ja Engelen She Sells Sea Shells, olivat epäilemättä tehty aktiivisiksi juoksijoiksi. Ne ovat erinomaisia roolimalleja, joilla on suositellut suhteet rungon pituuden ja säkäkorkeuden välillä, samoin kuin rungon syyvyyden ja jalkojen pituuden välillä. Kaulat liittyvät viistosti hyvin taka-asentoihin lapoihin. Katso laukkaavalle noutajalle ideaalista katkeamatonta, sulavaa linjaa hyvänmuotoisesta taka-raitovasta hännänpäähän. Nartun kuva Lillemoor Böös.

minä jätin yleensä Claverton Pegasuksen häntään noin tuuman karvaa ja se oli hyvin pieni koira.”

RAAJAT

Allaoleva selostus raajoista FRCSA:n rotumääritelmässä on hieman yksityiskohtaisempi kuin englantilaisessa, mutta niiden välillä ei ole relevantteja eroja.

Eturaajat: Lavat pitkät ja hyvin taakse asettuneet. Lapaluun ja olkavarren tulisi olla yhtä pitkät riittävän pitkän etuaskelen saavuttamiseksi. (Winqvistin mukaan hyvin taakse asettuneet lavat ovat 45 asteen kulmassa pystysuoraan nähden, jolloin olkanivelen hyvä kulma mahdollistaa joustavat ja pehmeät etuliikkeet ja hyvän iskunvaimennuksen laukkaavalla tai hyppävällä koiralla).

Lihaksisto mieluummin jäntevä kuin massava. Kyynärpäät suorat, lähellä runkoa ja hyvin säkän taakse asettuneet. Eturaajat suorat; keskivahva, hyvälaatuinen luusto. Ranteet hieman viistot ja vahvat. Kannuskynnet – Kannuskynsien poisto on valinnaista. Tassut pyöreät tai soikeat. Keskikokoiset ja tiiviit, hyvin kaareutuneet varpaat ja paksut polkuquanturat. (Winqvistin mukaan liian lyhyttä tassua (kissankäpälä) ei tulisi suosia, koska se ei anna riittävästi tukea suuremmalle työkoiralle.)

Takaraajat: vahvat ja tasapainoisesti etuosan kanssa kulmautuneet. Reidet vahvat ja lihaksikkaat. Polvi hyvin kulmautunut terveellä, vahvalla nivelellä. Pohje (polvesta kintereeseen) yhtä pitkä tai hieman pidempi kuin reisi. Kinner matala, kinnernivel vahva. Kannuskynnet – takajaloissa ei ole kannuksia. Tassut pyöreät tai soikeat. Keskikokoiset ja tiiviit, hyvin kaareutuneet varpaat ja paksut polkuquanturat.

Nämä vaatimukset ovat melko yleisluontoisia ja sopivat monille työkoirille ja erityisesti noutajille. Mitä tulee raajojen käyttökelpoisuuteen ”liikkumisvälineinä” koiralle, ovat muut ympäröivät kehonosat yhtä tärkeitä kuin jalat. Etujalat kantavat 2/3 koiran painosta sen seistessä ja jopa enemmän liikkuvassa ja selkeästi enemmän hyppävässä koirassa. On aivan selvää, että raskas etuosasta ja se mielessä pitäen, tasapainoinen runko, jossa suurin leveys on lapojen takana eikä niiden välissä, on elintärkeä työskentelevälle sileäkarvaiselle noutajalle.

Kuva 13. Taka-Tapiolan Manta. Kuva: Markku Kastepohja

Koiran laukatessa jalkoja tukee dynaaminen selkä, joka kaareutuu voimakkaasti kun takaraajat kohtaavat eturaajat. Selkä ojentuu, kun takajalat ovat suorittaneet taaksepäin suuntautuvan työntönsä loppuun ja eturaajat ojentuvat eteenpäin kohti seuraavaa pistettä. Sulavasti pyörinyt lanne ja hieman laskeva lantio antavat optimaalista tukea laukkaavalle noutajalle.

KARVA

Rotumääritelmän mukaan karvan tulee olla: ”tiheää, hienoa tai keskivahvaa, hyvälaatuista ja mahdollisimman sileää. Jaloissa ja hännässä runsaat hapsut. Aikuisen koiran hapsutus viimeistelee hyvän koiran eleganssin.” Mutta mitä se tarkoittaa käytännössä, millainen on työskentelevän sileäkarvaisen noutajan hyvä turkki?

Turkin tehtävä on ensisijaisesti suojata koiraa vaikeissa maastoissa työskenneltäessä, mutta sen ei tule olla niin pitkä, että se helposti kerää risuja ja okaita rintakehään, jatkoihin, häntään tai mahan alle. Sen tulisi pitää kylmää ja märkää syksyn jahdeissa ja kuivua nopeasti uinnin jälkeen.

Tämä sanottuna ei ole epäilystä, ettekö raskas tai liiallinen turkki olisi virhe. Flatin ideaali turkki on kaukana näyttelyspanieleilla tai -settereillä nähdystä, mutta nykyään kasvattajan tai tuomarin on vaikea erottaa millainen turkki on voimakkaasti trimmatulla ja parturoidulla koiralla. Ideaali sileäkarvaisen noutajan karva voi olla kohtalaisen pitkä ja hapsuttunut, mutta se ei koskaan saa olla yhtä paksu kuin näyttelyspanielilla tai -setterillä. Hännän hapsutus pidetään yleensä melko lyhyenä, jonkin verran tuuheana ilman selkeästi erottuvia pitkiä karvoja. Setterimäinen häntä pitkällä karvoilla on epätyypillinen.

Kun katsoo kuvia tässä artikkelissa esitetyistä entisaikojen flateista, yhdelläkään ei ole raskasta turkkia. Ei ole epäilystäkään, ettekö massiivista turkkia ole nähty ei-haluttuna ominaisuutena työskentelevällä noutajalla.

Jos katsot suuria brittiläisiä näyttelyvoittajia 1900-luvulta tähän päivään, niitä kaikkia on trimmattu korvista, rintakehästä, hännästä ja tassuista ja tarvittaessa myös jaloista ja mahan alta. Mutta se on tehty järkevästi, tavoitteena saada koira näyttämään luonnolliselta ja työkoiramaiselta näyttelyissä ja paremmin sopivaksi kentälle. Ja se on tehty peukalon ja sormien avulla, ehkä apuna on käytetty ”veistä”, jota Colin Wels joskus käytti saadakseen luonnollisen ulkomuodon, mutta ei koskaan saksilla.

O’Neill kirjoittaa turkista artikkelissaan ”Type in Flatcoats”: ”Yksi ristiriitainen ehdotus on näkyvän kauluksen olemassaolo, selkeämmin uroksilla kuin nartuilla. Kaulan yläosasta tuuman pari sakan taakse karva on pidempää kuin muualla kyljissä ja selässä. Se vaihtelee eri yksilöiden välillä, mutta näyttelyissä kävijät tietävät, kuinka turkki voi jääräpäisesti kääntyä lapaluiden alaosan päälle ja antaa karkean ja paksun vaikutelman näihin tärkeisiin alueisiin ja lisätä pituutta sekä ylipäätään pilata rungon ääriviivat.”

”Kun trimmauksen ja nyppimisen rajotukset poistuivat, kiusaus kaulan ja lapojen siistimiseen on varmasti kasvanut huomattavasti. Liian monilla tuomareilla on Kennel Clubin hyväksyntä, mutta ei muita pätevyyskriteereitä flattien arvosteleamiseen, eikä yhden jos toisenkin asian vuoksi olisi yllättävää, että päätyisimme leikkaamaan koiriamme samalla tavalla kuin näyttelyasettajat amerikkalaisessa setterikehässä. Tietenkään ei ehkä ole mitään väärää tässä atomiajassa, mutta minä olen yksi niistä kasvattajista, joilla on ikuinen epämiellyttävä tunne siitä, että asiat on parasta jättää niinkuin luonto ne jätti. Selvä fakta on, että jotkut meistä eivät käytäneet trimmaukseen muuta kuin sormia ja peukaloa ja vähän hartsia. Koirat näyttivät enemmän koirilta ja tuomarit katsoivat niitä enemmän ja tiukemmin.”

”Minun perusteluni on, että jos annamme tuomareiden stressata kaulan tulisi olla pitkä” -fraasista, päädyimme väistämättömästi suosimaan kaulan liiallista trimmaamista joksikin sellaiseksi, mitä se ei ole, eikä sen koskaan ole tarkoitettukaan olla. Ja kun sanon, että jos annamme, tarkoitan juuri meitä – Societyn jäseniä. Me teimme rotumääritelmän ja me olemme vastuussa sen ylläpidosta. Mikään ei voi heikentää Clubin perustuksia ja rappauttaa sitä yhtä paljon, kuin mielikuvaa siitä, että me ja koiramme olemme vain marionetteja, jotka heiluvat kaiken näkevän, kaikkietävän ja kaiken tekevän Kennel Clubin kosketuksesta. Kennel Clubi ei ole kiinnostunut koiriemme muodosta eikä väristä – se on meidän tehtävämme.”

Turkki on hyvin monimutkainen asia. Kuten koko, jokainen haluaa sitä mikä sopii parhaiten hänen omaan työhönsä ja maahansa. Minä henkilökohtaisesti pidän koirasta, joka pitää vedestä ja olen taipuvainen arvioimaan turkkeja sen mukaan, miten nopeasti ne kuivuvat. Täytyy myöntää, että olin aina ristiriidassa tästä Mr. Cookin kanssa. Ajattelin aina, että turkki, joka on niin tiheä, että se on aina hieman avoin, kuivuisi nopeammin kuin hyvin sileät tai vahvan rakenteen omaavat hieman laineikkaat turkit. Minulla on koiria, joilla on hyvät, sileät karvat talvella, mutta jotka menevät hyvin kiharaksi kesällä jatkuvan uimisen seurauksena. Toiset ihmiset eivät huolestu niin paljon vedestä, koska heidän koiransa eivät ui niin usein ja he arvostavat eniten turkkia, joka ei kerää risuja tai muita epämiellyttäviä asioita koiran liikkumista ja työskennellessä peitteisessä maastossa. Jotkut pitävät pidemmästä karvasta ja jotkut lyhyemmästä. Tiettyyn rajaan asti; saatamme ajatella, että äärimmäisyyksiä hillitsee ehto, jonka mukaan raajojen on oltava hapsutetut. Toivottavasti niin. Näyttelykehässä ainakin hyvän mittaisen, hapsutetun, loistavan turkin

pitäisi saada pisteitä, mutta en ole niin varma arvostetaanko tiheyttä riittävästi.”

Uskon, että O’Neill kosketti jotain hyvin tärkeää, mutta on toinenkin elintärkeä näkökulma, mitä tulee koiran näyttelykehässä antamaan vaikutelmaan. Jos muutamme flatin koiraksi, joka näyttää paremmin sopivan salonkeihin kuin maastoon, se taatusti vaikuttaa tuleviin mahdollisiin omistajiin. Näyttelyt ovat näyteikkuna monille koiranomistajille ja jos annamme kuvan suuresta, raskaasta rankasti trimmatusta tai liian karvaisesta flatista, se varmasti vaikuttaa mahdollisen työskentelevää lintukoira etsivän pennunostajan käsitykseen rodusta.

Sileäkarvaisella ei ole vahvin asema työskentelevänä noutajana verrattuna käyttölinjaisiin labradoreihin tai kultaisiin. Meillä on tavoitteena säilyttää rotu dual-purpose noutajana, joka on tehty sekä työhön, että näyttelyihin. Sen vuoksi on vieläkin tärkeämpää, että näyttely flatti ainakin näyttää työskentelevältä noutajalta.

Lue seuraavasta kappaleesta kuuden hyvin vanhan brittiläisen sileäkarvaisen noutajan kasvattajan/tuomarin vetoomukset flatin luonnollisemman, työkoiramaisemman ulkonäön puolesta. Vaikka sileäkarvaisia noutajia on monissa maissa ympäri maailmaa, rotu suunniteltiin ja se syntyi Britanniassa ja kennelmaailman kirjoittamattomien sääntöjen mukaan se on brittiläinen rotu. Britannia on vastuussa rodun ylläpidosta, vaikka monet muut maat haastavat britit mitä tulee ensiluokkaisiin flatteihin. Kuten O’Neill totesi aiemmin, Flatcoated Retriever Society ”teki rotumääritelmän ja on vastuussa sen ylläpidosta”, joten uskon, että on järkevää kuunnella näiden leidiä viisaita sanoja, kun he toivovat enemmän työkoiramaista ulkonäköä ja liian suurten ja raskaiden koirien ja ns. skandinaavisten trimmaustyylin kieltoa. Trimmaustyyli tuli ensin suosituksi Pohjoismaissa, missä näyttelykoiria tänä päivänä parturoidaan hyvin raskaasti.

Katsottaessa historiallisia flatteja ja tarvetta pitää turkki käytännöllisenä tämä voidaan tiivistää muutamalla sanalla: turkki tulisi siistiä ja trimmata, sormin, jotta ylimääräinen ja kuollut karva saadaan pois korvista, rintakehästä, vatsan alta, jaloista, tassuista ja hännästä ja turkki pysyy käytännöllisenä. Turkin tulisi näyttää luonnolliselta ja trimmaus tai parturointi, joka antaa koiralle luonnottoman ulkonäön pilaa dual purpose flatin halutun työkoiramaisen hahmon.

KOKO

Ei ole epäilystäkään ettekö koko (säkäkorkeus) ole vaihdellut paljon aikojen kuluessa ja

flattien geenipoolilla on taipumus tuottaa silloin tällöin suurempia koiria, jotka ovat kaukana keskikokoisesta koirasta. Todennäköisesti myös osalla flattien kanssa näyttelyissä kävijöistä on ollut taipumus suosia suurempia koiria, pääsyynä ehkä ihannekorkeuden puuttuminen pitkään rotumääritelmästä.

Näin Gordon Staples sanoi vuonna 1895, kun rotumääritelmän ensimmäiset versiot luotiin, vaikka ne eivät vielä olleet virallisia: ”Koko. En ole koskaan kuullut kenenkään auktoriteetin sanovan mitään tämänlaisten noutajien koosta, mutta jos koirat ovat muuten olleet tasaväkiä, olen aina arvostellut sani palkinnut keskikokoisia koiria. Jos ne ovat liian suuria, ne vaikuttavat hienostumattomilta. Toisaalta, hyvin pieni koira olisi hyödytön noutajana.”

Majuri W.G Eley esitti kommentoidun rotumääritelmän vuoden 1910 tienoilla. Paino 60-70lb koska ”keskikokoinen” koira, jos se on rakenteeltaan oikea, peittoaa säännönmukaisesti suuremman ja raskaamman koiran kovana jahtipäivänä.

Theo Marples, kirjassaan ”Show Dogs” (1920) viittaa keskikokoiseen koiraan (paino 60-70lb, 27-31kg). Tyypillisillä noutajan mittasuhteilla tämä tarkoittaa koiraa, jonka säkäkorkeus on n. 60 cm.

Koko on vaihdellut paljon rodussa ja tosiasiassa, että on ollut paljon ylisuuria sileäkarvaisia noutajia on todennäköisesti yksi syy suosi- on laskulle viime vuosisadan ensimmäisellä puoliskolla. Koon vaihtelun ja luultavasti eri- ävien mielipiteiden seurauksena alkuperäisessä rotumääritelmässä puhuttiin vain painosta, joka tietenkin on vaikein verrattavissa oleva määritelmä.

Stanley O’Neill kertoi, että Reginald Cooke (Riverside) otti johtavan roolin 1920-luvun puolivälissä koon pienentämiseen tähtävissä liikkeessä. Hän piti sitä järkevänä ja mielekkäänä tavoitteena. Kuitenkin ajatuksesta ”pienempi koira hinnalla millä hyvänsä” tuntui tulevan kaiken syrjäyttävä laki ja arvostellessaan Chrystal Palacessa 1930, Mr. Cooke teki arvostelun jälkeen avoimen tiedonannon, että hän oli jättänyt palkitsematta koiran, jota hän kuvaili ”maan parhaaksi koiraksi, jos se vain olisi ollut puoli tuumaa matalampi”

Nykyisen sileäkarvaisen noutajan ”kehittäjät” Nancy Laughton ja Colin Wells olivat suurimmat puolestapuhujat sille, että näyttelytyyppi ei saisi liikaa erota työskentelevän noutajan imagosta. Dual purpose ideaali on aina ollut pitää näyttelykoirat ajattomien jahtikenttien vaatimusten muovaamina. Ei päivän muodin, jonka sanelevat moninaiset

tuomarit, jotka etsivät potentiaalisia ryhmä- tai BIS-voittajia. 1970-luvun puolivälissä väittely ratkesi, kun tehtiin lausunto, jonka mukaan ideaali flattiurossa on 58,5cm (23inch) korkea ja narttu hieman vähemmän.

Pian tämän jälkeen tehtiin lisäys, jonka mukaan urosten ihannekorkeus on 58-61cm (23-24inch) ja nartuille 56-58cm (22-23inch). Suositeltu paino kovassa kunnossa on uroksille 27-36kg (60-80lbs) ja nartuille 25-32kg (55-70lbs). Jostain oudosta syystä urosten ihannepaino, joka oli ollut yleisesti hyväksytty standardi rodun syntymästä saakka, nostettiin 60-70:stä 60-80 lbs:aan. En ole nähnyt yhtään loogista selitystä miten 5kg lisäpainoa li- säisi työskentelevän noutajan arvoa ja minusta se oli ilmaus siitä että flatti-ihmiset olivat alttiita muiden noutajien trendeille painavimmista näyttelykoirista.

Kun rotumääritelmässä sanotaan, että uroksen ihannekoko on 58-61cm ja nartun 56-58cm, sen ei pitäisi olla alaraja, vaan tavoitealue, johon sileäkarvaisen noutajan tulisi sijoittua, pieniä poikkeamia molempiin suuntiin sallien. Mutta tänäpäivänä todennäköisesti 58cm korkea uros saa monissa näyttelyissä maininnan liian pienestä koosta.

YLEISVAIKUTELMA

Jos tutkit suuria näyttelyvoittajia aikaisemmilta ajoilta, ne olivat usein lähes neliömäisiä kun verrataan säkäkorkeutta ja pituutta säkästä hännän kiinnitykseen. Tyypillinen pitkänomainen vaikutelma muodostui katkeamattomasta, hieman kaarevasta linjasta niskasta hännänpäähän, kohtuullisen pitkästä kaulasta, pitkästä lievästi kaareutuvas- ta syvästä rintakehästä, 1:1 suhteesta rinnan syvyyden ja etujalkojen pituuden välillä ja tiukasta lihaskunnosta. Tätä alkuperäisen rotumääritelmän kirjoittaja tarkoitti termillä ”jalo”. Eleganssi on jotain muuta. Löydät sileäkarvaisen noutajan rotumääritelmän British Kennel Clubin kotisivuilta. Yleisvai- kutelma-otsikon alla sanotaan, että sileäkar- vaisen noutajan tulee olla: ”Keskikokoinen, älykäs, aktiivinen koira, jolla on älykäs ilme ja joka ilmentää voimaa ilman kömpelyyttä, jaloutta ilman honteluutta.” Tämä on työ- koiran kuvaus ja nämä sanat tiivistävät sen, miltä sileäkarvaisen noutajan tulee näyttää.

© Juho Pajari

Ingemar Borelius on eräs Pohjoismaiden tunnetuimpia sileäkarvaisten asiantuntijoita. Hän sai vuonna 1971 ensimmäisen flattinsa, nartun Tittie, josta sittemmin tuli kaksoisvalio. Tästä alkoi myös pieni- muotoinen kasvatus. Vuonna -77 Borelius oli yhdessä Bat Brulinin (Puhs) ja Stig Olssonin (Hovhills) kanssa perustamassa Ruotsin flattiklubia. 80-luvulla hän toimi flattiklubin puheenjohtajana sekä myöhemmin Ruotsin spanieli- ja noutajaklu- bin puheenjohtajana. Jo 70-luvulla Borelius toimi flattien jalostusneuvojana ja on sen jälkeen tutkinut noutajien historiaa, jalostusta ja käyttöä tutustumalla mm. Englannissa säilyneisiin lähteisiin. Hän on kaikkina näinä vuosina ollut tuottoisa ja arvostettu kirjoittaja, jonka erityisenä kohteena on työskentelevä sileäkarvai- nen. Hänen artikkeleitaan löytyy mm. si- vustolta workingflatcoatedretriever.com.

TOKO – TREENI-ideoita yksin TREENAMISEEN

TEKNIKKATREENIT

Treenaaminen on hauskaa porukassa, mutta edistyäkseen pitää monesti harjoitella myös yksin. Toistojen tekeminen liittyy moneen opetettavaan asiaan, joista halutaan saada sujuvia siten, että niiden tekemiseen ei tarvita kovinkaan paljon ajattelua, vaan asia tapahtuu automaattisesti, ajattelematta (vrt. autolla ajaminen). Toistotreenit ovat sellaisia, joiden tekemiseen ei porukkaa tarvita ja niitä voi tehdä vaikka kotona sisällä tai kotipihaalla. Näihin liittyy samanlaisina toistuvia liikesarjoja, joissa koiran pitää kehittää liiketoja jne. (tekniikkatreenit).

Tokoa (ja osin rally-tokoakin) ajatellen perustekniikkatreenejä ovat mm.

- perusasentoon tuleminen
- seuraamisen käännökset
- seuraamisen askeleet ja sivuaskeleet
- peruuttaminen
- seuraamisen liikkeellelähtö
- sivulla maahanmeno
- sivulla perusasentoon nouseminen
- noutoesineen palauttaminen eteen/perusasentoon
- noutoesineen siisti irrottaminen
- tunnistusnoudossa oikean esineen etsiminen
- kaukokäskyjen tekniikkatreenit eli eri asennonvaihdot
- istu, seiso ja maahan erottelu (koira erottaa nämä käskyt toisistaan, kun niitä sanotaan peräkkäin sekalaisessa järjestyksessä)

Tekniikkatreenejä ei tarvitse tehdä paljon kerralla, mutta säännöllisesti kerrata niitä asioita, mitkä kuuluvat koiran senhetkiseen tilanteeseen / koeluokkaan. 5 minuutin treenit ovat jo aivan hyvät tekniikkaa ajatellen. Motivaatio näihin pikkutreeneihin ei aina kuitenkaan ole ihan kohdillaan (ohjaajalla, koiralla kyllä varmasti), vaikka kyse ei ole pitkästä ajasta. Kun kyse on omaehtoisesta treenistä, on helppo keksiä muuta tekemistä ja siirtää treeniä kunnes sitä ei enää ehdikään tekemään. Varsinkin kun kyse ei ole mistään isoista oivalluksista, vaan vähän samasta kuin esim. kyykky- tai vatsalihashaasteissa on kyse – pitää itse tehdä treeni ilman että kukaan siitä sanoo ja ilman että näkyviä tuloksia tulee heti.

Pikkutreenleistä on hyvä tehdä jonkinlainen tapa, rutiini ja tehdä ne tiettyyn aikaan tai tietyssä tilanteessa, jolloin niitä alkaa jonkun

© Hansu Laitala

ajan kuluttua tehdä ilman sen isompia ponnisteluja, ne kuuluvat elämään. Jos on vaikea keksiä, mitä tekee tekniikkatreenissä (tai tekee aina samoja juttuja), voi kaikki tarvitse-

mansa tekniikkajutut kirjoittaa ylös, leikata erilleen ja valita summissa 2-3 tekniikkatreeniä, jotka tekee sillä kertaa. Siten ei tule tehtyä aina samoja treenejä.

"HIIT"-TREENI

Yksi tapa suunnitella treenejä kenttäolosuhteisiin on tehdä "hiit"-treenit, joissa valitsee 3-5 harjoiteltavaa asiaa, joita tekee esim. 3-5 kertaa peräkkäin ja sitten vaihtaa seuraavaan. Kierroksia voi olla 2-3. Esimerkiksi avoimen luokan koirakko voisi tehdä treeneissä seuraavan setin:

1. Kehäätulotreeni x 3
2. Perusasennosta maahanmenoja x 3-5
3. Seuraamispätkä käännöksineen x 3-5
4. Kaukokäskyt i-m-i x 3-5
5. Ruutun meneminen x 3

Ja sama setti tehdään esim. kaksi kertaa peräkkäin. Jos tuntuu, että harjoituksissa tekee aina samoja asioita, voi tässäkin kirjoittaa kaikki avoimen luokan liikkeet lapuille ja treeneissä valitsee niistä haluamansa määrän. Lapuilla voi vielä lukea esim. "Liikkeestä seisominen – tekniikka" tai "Liikkeestä seisominen – kokonainen liike"

Eli tehdään joko ko. liikkeeseen liittyvää tekniikkatreenejä tai sitten kokonainen liike. Valittavana olevat tehtävät voi valita joko satunnaisesti kaikista liikkeistä tai sitten ottaa pois ne asiat, jotka ovat joko kesken tai jo valmiita. Jos valittavana ovat kaikki liikkeet sekä tekniikkapuolen että kokonaisen liikkeen osalta, pitäisi pitkällä aikavälillä kaikki liikkeet tulla tehtyä sekä tekniikkatreeneinä että kokonaisina liikkeinä.

KOKEENOMAISET TREENIT

Kokeenomaisten treenien osalta voi myös luottaa sattumaan samaan tapaan eli kirjoittaa ylös kaikki ko. luokan liikkeet ja sitten

näistä valitsee arpomalla 3-5 liikettä, jotka tekee arvotussa järjestyksessä. Arpajaisiin voi myös liittää palkkausvaihtoehtoja, esim. "Ruutuun meneminen – palkka" tai "Ruutuun meneminen – palkaton (sosiaalinen palkka)". Täten palkitsemistakin tulee satunnaistettua. Samoin kun näitä arpajaisia

pitää tarpeeksi usein, sattuma huolehtii siitä, että jokaista liikettä tulee tehtyä edes joskus. Jos tuntuu, että jokin liike vaatii enemmän treenaamista, voi tämän liikkeen kirjoittaa useamman kerran ja vähemmän treeniä vaativan vain kertaalleen.

– Pipa Pärssinen

© Hansu Laitala

TEKNIKKATREENIT

- PERUSASENTOON TULEMINEN
- KÄÄNNÖS VASEMPAAN
- TÄYSKÄÄNNÖS VASEMPAAN
- 1-3 ASKELTA ETEENPÄIN
- 1-3 ASKELTA VASEMPAAN
- SEURAAMISEN LIIKKELELÄHDÖT
- SIVULLA PERUSASENTOON NOUSEMINEN
- ISTU-MAAHAN-ISTU
- ISTU-SEISO-ISTU
- KOIRAN KIERTÄMINEN
- NOUTOESINEEN IRROTTAMINEN
- KÄÄNNÖS OIKEAAN
- TÄYSKÄÄNNÖS OIKEAAN
- 1-3 ASKELTA TAAKSEPÄIN
- 1-3 ASKELTA OIKEAAN
- PERUUTTAMINEN
- SIVULLA MAAHANMENO
- TUNNISTUSNOUTO
- SEISO-MAAHAN-SEISO
- ISTU, MAAHAN, SEISO EROTTELU
- NOUTOESINEEN NOSTAMINEN
- NOUTOESINEEN PALAUTTAMINEN

MESTARIT 2021

Flattimestari 2021
Golden Reed's Black Sparrowhawk

kuva © Marko Mikkilä

Alkaneen syksyn aikana on kisattu ahkerasti Flattien mestaruuksista niin NOMEssa kuin WT:ssäkin. Seuraavilta sivuilta löydät mestaruuskisojen tuloksia, voittajien haastatteluja sekä tuomareiden terveiset ja kommentit. Flattien MEJÄ- ja TOKO-mestareista kerromme seuraavassa Flattiviestissä 4/2021.

FLATTIMESTARUUS TOP-3

1. Golden Reed's Black Sparrowhawk

om.&ohj. Riitta Hynninen

Näyttelyosuus: 5-vuotias. Suurikokoinen tasapainoinen uros, jolla sivusta kauniit pään linjat, joskin kuono-osa voisi olla hieman pidempi. Pyöreä kallo-osa. Liikkuu hyvin silloin, kun haluaa. Löysää kaulanalusnahkaa. Kaunis turkki ja esitetään hyvässä lihaskunnossa. *Pisteet: 1 p.*

Koeosuus: Vahvan työkoiran kuvan itsestään antava metsästyskoira, joka työskentelee erinomaisessa yhteistyössä ohjaajansa kanssa. Koira suoriutuu tänään erinomaisesti kaikista sille annetuista tehtävistä. *Sijoitus: 1. Pisteet: 12 / 12 pistettä.*

Pisteet yhteensä: 13.

2. Filurin Tarina

om.&ohj. Heli Pitkäjärvi

Näyttelyosuus: 9-vuotias. Oikeankokoinen topakka narttu. Pää saisi olla jalompi ja toivoisin hieman pidemmän ja vahvemman kuono-osan. Kaunis eturinta niin sivusta kuin edestä. Toivoisin taakse hieman enemmän kulmauksia. Hieman alas kiinnittynyt häntä. Olisi edukseen hieman hoikemmassa kunnossa. *Pisteet: 1 p.*

Koeosuus: Rauhallisella ja varmalla tyyllillä työskentelevä metsästyskoira. Suorittaa kaikki päivän tehtävät hyvällä asenteella. *Sijoitus: 2. Pisteet: 10 / 12 pistettä.*

Pisteet yhteensä: 11.

3. Filurin Fame

om.&ohj. Tiina Pikkuaho

Näyttelyosuus: 10.5-vuotias. Oikeankokoinen, erittäin kaunis ja terhakka mummo. Kauniit pään linjat sivusta, mutta toivoisin hieman vahvemman kuono-osan. Hyvä eturinta ja nätti leveä reisi. Ikäisekseen erinomaisessa kunnossa. Liikkuu temperamenttisesti. *Sijoitus: 3. Pisteet: 4 p.*

Koeosuus: Mukavalla tyyllillä työskentelevä metsästyskoira, joka suorittaa tasaisella varmuudella markkeeraus- ja ohjaustehtävän. *Sijoitus: 4. Pisteet: 6 / 12 pistettä.*

Pisteet yhteensä: 10.

MUUT sijoitukset:

4. Harvahampaan Prissy Missy Heartbreaker

om. Liisa Jyväskylä & Emmi Kiviluoma, ohj. Emmi Kiviluoma

Pisteet yhteensä: 9

5. Blackpicks Hurricane

om. Kari Halla-Aho & Pirjo Tahvola, ohj. Kari Halla-Aho

Pisteet yhteensä: 5

6. Sniffens Alppien Lumimies, om.&ohj. Anu Mikkola

Pisteet yhteensä: 3

FLATTIMESTARUUS 2021 KIERTOPALKINNOT

- Flattimestari 2021: Golden Reed's Black Sparrowhawk & Riitta Hynninen
- Finaalin paras käyttökoira: Golden Reed's Black Sparrowhawk & Riitta Hynninen
- VOI-luokan paras: Filurin Tarina & Heli Pitkäjärvi
- AVO-luokan paras: Sniffens Alppien Lumimies & Anu Mikkola
- Piccoliinan pytty (finaalin vanhin): Filurin Fame & Tiina Pikkuaho
- Roksun tuoppi (finaalin nuorin): Harvahampaan Prissy Missy Heartbreaker & Emmi Kiviluoma
- Taavin tuoppi (finaalin paras hakutyö): Golden Reed's Black Sparrowhawk & Riitta Hynninen
- Vilin malja (näyttelyosuuden kaunein): Susedalens Tikka Pull The Trigger & Tiina Pikkuaho
- Flattimestaruuden paras kasvattaja: kennel Filurin

Mestaruuskilpailujen tarkoituksena on toimia sileäkarvaisten noutajien katselmuksena ”dual purpose” -kehittämistyössä (dual purpose = sekä ulkomuodoltaan että käyttöominaisuuksiltaan rodunomainen). Kilpailu muodostuu näyttely- ja koe-osuudesta. Sekä näyttelyosuus että koeosuus järjestetään saman viikonlopun aikana, alkaen näyttelyosuudesta. Juniorimestaruus on epävirallinen koe 9-24 kk vanhoille sileäkarvaisille noutajille. Kokeen tehtävät vastaavat suunnilleen NOME-B:n alokasluokkaa. Flatti-Kisällin koeosuus on virallinen NOME-B -koe alokasluokassa. Flattimestaruuden koeosuus koostuu karsintakokeesta ja finaalista. Karsintakoe on lauantaina käytävä virallinen NOME-B -koe avoimessa- ja voittajaluokassa. Flattimestaruus huipentuu sunnuntaina käytävään finaaliin, jonne valitaan parhaimmat koirat molemmista luokista. Ulkomuotoarvostelun ja käyttökokeen yhteenlasketun parhaan pistemäärän saanut flatti saa vuoden Juniorimestari-, vuoden Flattikisälli- ja vuoden Flattimestari-tittelin.

FLATTIMESTARUUS 2021 / TUOMAREIDEN TERVEISET

Vuonna 2020 sain kutsun liittyä järjestämään Oulun flattiporukan kanssa Flatti Mestaruutta 2021 ja tartuin yllättäen tilaisuuteen. Alustavasti vastuulleni oli tulossa luokkavastaavan tehtävät VOI-luokassa sekä finaalin suunnittelu ja organisointi. No näinhän siinä kävi, toki lisäksi Tarun kanssa VOI-luokkaa lopulta arvostelinkin.

Keväällä sain jonkun videon koemaastosta ja sitä kautta pääsin tutkimaan ilmakuvaa paikalta. Tämän perusteella laskin myös maastoon tarvittavat riistat, vesilintu/kuivanmaan riista. Heinäkuisella maastokatselmusreissulla näin maaston ja kokeen alustavaan suunnitteluun maastossa meni n. 30 min. Samalla otin joitain kuvia ja videoita pohjaksi sille, että voin Tarulle suunnitelmiani lähettää. Kokeukseni perusteella aiemmilta vuosilta suunnittelin kokeen kahdelle tuomarille ja oletukseni osui oikeaan.

Koe suoritettiin parityönä isomman numeron aloittaessa aina suorituksella. Koirakot otettiin vastaan kokeen viimeisen suorituspaikan vieressä juuri, kun edellinen pari sinne saapui suorittamaan viimeistä osiota eli hakua.

Koirakoiden kanssa siirryttiin n. 200m koiria seuruttaen järven rannassa kulkevaa ajouraa pitkin ensimmäiselle tehtäväpaikalle. Pienemmän numeron omaava koira siirtyi maastoverkon taakse odottamaan vuoroaan. Isomman numeron omaavalle koirakolle heitettiin ensin muistimarkkeeraus fasaanilla tieuran yli n. 50 metrin päähän vasemmalle etuviistoon ohjauksen lähetysuuntaan nähden. Tämän jälkeen koira lähetettiin vesiohjaukseen joka oli n. 120m pitkä.

Lähetys hieman vinottain rantaan nähden, n. 20m vesirajasta. Koiran päästyä uimaan ohjaaja sai siirtyä hieman lähemmäs rantaan. Avoimen vesialueen yli uittamisessa (80m) ei juuri ongelmia ollut. Tämän jälkeen koira piti saada useampien saarekkeiden välistä niiden takana oleville, jommalle kummalle pienelle saarekkeelle, jossa riista oli. Valtaosa koirista onnistui, toiset paremmin, toiset huonommin. Koiran palautettua riistan otettiin muistimarkkeeraus talteen. Tämän jälkeen toinen koira suoritti maaohjauksen metsässä, joka oli n. 60m pitkä. Ja samat tehtävät paikkoja vaihtaen.

Seuraavaksi lähdettiin palaamaan ajouraa takaisin päin vajaa 100 m, missä oli paikallistamistehtävä. Toinen koira siirtyi passiin ja toinen suoritusvuoroon. Tehtävässä vene heittäjiineen oli sijoitettu saaren taakse niin, että koira ei nähnyt sitä tehtävän aikana. Ampuja oli koirakon oikealla puolella n. 40m päässä.

Koirakon ollessa valmis heittäjä puhalteli voimakkaasti sorsapilliin ja ammuttiin laukaus. Heitto tuli saaren takaa oikealle kaislikkoiseen niemeen. Tämän jälkeen vene siirtyi vasemmalle ja oltuaan valmis puhalsi voimakkaasti sorsapilliin. Tällä välin ampuja oli siirtynyt hieman lähemmäs koirakkoa ja ampui laukauksen sorsapillin kuuluttuaan. Tällöin telkkä heitettiin vasemmalle avoveteen n. 70m päähän. Heittojen välissä oli n. 15 sekunnin viive. Jälkimmäisen heiton suoraviivaisesti noutaessa koira eteni maalla kaislikossa noin 25m ja heti vesirajassa oikealla pienessä pohjukassa oli 4 kaavetta. Ensimmäisen pudotuksen suoraviivaisesti noutaessa koira eteni maalla/kaislikossa n. 30m, sitten n. 30m kahlaus vedessä ja loppu maalla kaislikossa. Tässä nähtiin monenlaisia suorituksia, hienoja onnistumisia sekä myös niitä toisia.

Kummankin koiran suoritettua siirryimme viimeiselle tehtäväpaikalle. Hakualue oli kapeahkon vesiuoman takana. Valtaosa alueesta oli kaislikkoa, jossa oli myös kahlattavaa avointa vesialuetta. Oikealta reunalta alue rajoittui hakattuun kuivaan kankaaseen ja takareunaltaan alue muuttui kuivemmaksi rämeeksi, jossa kasvoi matalia mäntyjä ja koivun tarreja. Oikealta reunaltaan rikkonaista avoveden ja kaislikon rajaa. Kauimmat riistat, 2 lokia, olivat rämeellä n. 130 metrin päässä maan kautta täytettynä. Oikealla reunalla kuivalla kankaalla 4 naakkaa. Loput 6 lokia oli täytetty veneestä kaislikkoalueelle, joista kauimmat vasemmalla avoveden rajamailla reilun 100m päässä. Koirat työskentelivät alueella vuorotellen, toisen ollessa hieman näkösuojassa. Pääosin koirat esittivät hyvää hakua toisten kattaessa maastoa hieman paremmin kuin toiset.

Kun perjantaina Tarun kanssa olimme säätäneet tehtävät ja koiran kanssa ne testanneet, tuli sellainen olo, että yksinkertainen on kaunista, myös Mestaruuskokeen karsintakokeena. Tämä hienossa maastossa, yksinkertaisilla tehtävillä suoritettu koe mittasi koirien ominaisuuksia mielestäni hyvin ja sieltä löytyi sopiva määrä Finalisteja, joista Taru kertookin sitten enemmän.

*Kiitos kutsusta osallistua FM2021 ja sen toteuttamiseen.
- Vesku, aatto-iltana 19.8.*

YLITUOMARIN AJATUKSIA FLATTIMESTARUUDESTA

Olin erittäin ilahtunut, kun sain kutsun saapua tuomaroimaan Pudasjärvelle Flattimestaruus 2021 -tapahtumaa. Sain kuulla, että Pudasjärvi tarjoaa hienot puitteet kokeiden järjestämiseen, enkä kyllä pettynyt.

Tuomarikollegani Vesa Turunen oli tehnyt upeaa valmistelutyötä voittajaluokan koepaikalla ja sainkin jo hyvissä ajoin kesällä katsottavakseni videoita koepaikalta. Luotin täysin, että saamme metsästyksenomaisen kokeen flateille karsintakokeeksi ja näin mielestäni kävi. Vesa kertoo omassa kertomuksessaan enemmän kokeesta, mutta haluan omalta osaltani kiittää sydämestäni meidän talkooporukkaa, joka ahkeroi kokeen läpi varmallalla tavalla – kiitos teille!

Sunnuntain finaaliin valitsimme viisi koiraa voittajaluokasta ja yhden avoimesta luokasta. Nämä kaikki koirat tekivät hienosti töitä karsintakokeissa. Finaalipäivän koepaikka oli erittäin yleisöystävällinen, sillä yleisö sai seurata koetta ylhäältä sillalta. Ja mielestämme finaalin tehtävät olivat hyvin mestästykselliset.

Tuomarin finaalkoetta yhdessä Tuija Hukkasen kanssa, Vesan pyörittäessä koetta. Jälleen kerran täytyy sanoa, että Vesa joukkoi-neen hoiti homman erinomaisesti. Saimme seurata varsin viihtyitä metsästystilanteita.

Finaalin ensimmäisessä tehtävässä koirakko tuli metsästystilanteeseen, jossa tuli pari laukausta leveän uoman toiselle rannalle. Välittömästi tämän jälkeen tilanne jatkui ja tuli pudotus noin sataan metriin, josta halusin linnun nopeasti talteen. Kun koiraa oli suorittanut tämän, kerroin ohjaajalle, että uoman toisella puolella reilun sadan metrin päässä on mahdollisesti toinen pudotus, joka pitäisi noutaa. Pitkän markkeerauksen kaikki kuusi koirakkoa noutivat todella upeasti. Vesiohjauksessa tulikin sitten jo vähän enemmän haasteita, ja eroja koirakoiden välille alkoi tulla.

Tuomarikollegani Tuija arvosteli koiria ylhäältä sillalta, joten saimme erinomaisesti arvioitua koiran työskentelyä eri näkökulmista; passityötä odotustilanteessa, etenemistä riistalle itsenäisesti sekä ohjaajan avustamana ja riistan nostoa.

Kaikki kuusi koirakkoa jatkoivat tämän jälkeen kolmanteen tehtävään, jossa oli maaohjaus rantahienikossa rusakolle. Koirat suorittivat ohjauksen mallikkaasti ja kaikki koirat palauttivat ison rusakon hienosti ohjaajilleen.

Tässä vaiheessa pidimme tauon, tutkimme kirjamme ja päädyimme ratkaisuun, että kolme koirakkoa jatkaa viimeiseen tehtävään. Viimeisessä tehtävässä kaikki kolme koirakkoa tulivat yhtä aikaa rantaan passitilanteeseen. Uoman toisella puolella alkoi metsästystilanne,

jossa ammuttiin reilusti ja nähtiinpä muutama pudotuskin. Koirakot seurasivat rauhallisesti koko metsästystilanteen ja tämän jälkeen ne saivat lähteä vuoron perään tekemään hakua. Riistaa oli pudonnut rantaheinikkoon ja mahdollisesti takametsäänkin.

Tässäkin tehtävässä työskentelimme Tuijan kanssa jälleen eri paikoissa. Tuija näki ylhäältä sillalta hyvin koirakoiden hakutyöskentelyä ja riistojen nostoja, minä taas seurasin koirakoiden takana niiden passityötä ja riistojen luovutuksia. Pieniä eroja alkoi näkyä ja olimmekin varmoja, että meillä on päivän järjestys selvillä.

Flattimestaruuden voittajaluokassa ja finaaliassa arvostelin erittäin mukavia flatteja, joilla oli vahva työinto, hyvä yhteistyö ohjaajansa kanssa ja riistalle pyrkivä ilme tuli näkyviin usean flatin työskentelystä.

Onnea uudelle Flattimestarille Eetu ja Riitta Hynninen – teitte vaikuuttavaa työtä molempina kisapäivinä! Oli ilo olla mukana tapahtumassa, jossa vallitsi mukava henki kaikkien paikallaolijoiden kesken. Kiitos erinomaisista koejärjestelyistä ja tuomarihuollinnasta koko järjestelytiimi – oli ilo olla arvostelemassa koettanne!

- Taru Hiltunen

FLATTIMESTARUUS AVO-luokka

Haluan kiittää Suomen Sileäkarvaisia noutajia kutsusta tulla arvostelemaan Flattimestaruuden AVO-luokkaa! Vesa Turunen oli tiiminsä kanssa käynyt valitsemassa maaston ja suunnitellut sinne alustavasti kokeen. Pekka Laurikkala toimi minulla koevastaavana ja yhdessä hänen kanssaan teimme pieniä muutoksia kokeeseen ja kokeen kulkuun. Maasto antoi mahdollisuuden toteuttaa metsästyksellisen parikokeen.

Tässä tiivistelmä siitä kuinka koe kulki: Koirakot saapuivat pareittain koepaikalle, jossa heidät otettiin vastaan. Koirat kytkettiin irti, jonka jälkeen koirakot siirtyivät rinnakkain rantatormalle ja heidät ohjeistettiin seuraamaan tapahtumia. Viistosti vastarannalla oli kaksi metsästäjää (ampuja+ heittäjä), josta tuli kaksi laukausta ohjaukseen. Tämän jälkeen isommalla numerolla oleva koirakko siirtyi pressun taakse passityöskentelyyn. Pienempi numero siirtyi lähetyspaikalle. Vastarannalla olevat metsästäjät lähtivät liikkeelle ja ampuivat telkän alas veteen, matka jatkui tuli toinen laukaus, jossa pudotettiin varis maalle. Tästä muodostui linjamarkkeeraus. Tiputusten jälkeen metsästäjät kulkivat vielä hetken ja jäivät passiin odottamaan, koiran

noutaessa tiputukset ylös. Koiraa lähetettiin töihin ja linnut noudettiin talteen. Tämän jälkeen koirakot vaihdettiin ja pienemmällä numerolla oleva koirakko siirtyi passiin, sama markkeeraustehtävä suoritettiin toiselle koirakolle. Taas koirakot vaihtoon ja aloitettiin ohjaustehtävä. Ohjaustehtävä tuli suorittaa vettä pitkin ja ohjaajille ohjeistettiin missä kohdin heidän oli lupa nostaa koiraa maille. Kun molemmat koirakot olivat suorittaneet ohjaustehtävän, siirryttiin suorittamaan hakua. Maasto antoi mahdollisuuden toteuttaa hakua yhtä aikaa kahdella koiralla eli toinen haku oli metsässä, jossa oli kuusi maariistaa ja toinen haku oli kostealla alueella, jossa kuusi vesilintua.

Kokeessa kaikki riistat nousivat päivän aikana ylös ja hyvin erilaisia suorituksia saimme nähdä. Muutamia harmillisia epäonnistumisia hienoilla metsästyskoirilla, joiden kokonaiskuva oli muutoin hyvä. Haluan vielä tätä kautta kiittää tiimiä, jonka kanssa veimme päivän kokeen läpi, olitte kaikki huippuja ja oli mahtava tutustua teihin!

Mukavaa ja metsästyksellistä syksyn jatkoa kaikille! - Tuija

FLATTIMESTARUUDEN NÄYTTELYOSUUS / TUOMARIN AJATUKSIA

Saavuin perjantai-iltana mestaruuden pääpaikalle. Paikka oli todella kaunis ja viihtyisä Hilturannan leirikeskus vesistön lähellä. Kaikki järjestelyt niin näyttely- kuin koeosuuksissa sujuivat moitteettomasti. Kiitos siitä kaikille osallisille!

Mestaruudesta kisasi reilu parikymmentä AVO- ja VOI-luokan koiraa, ja mukana oli ilahduttavasti vielä veteraani-ikäisiäkin flatteja. Suurin osa oli erittäin hyviä rotunsa edustajia, ja erinomaisiakin löytyi. Flatille kuuluvaa kokonaisvaltaista eleganttiutta olisin toivonut näkeväni enemmän, josta syystä en jatkoon valinnut kovin montaa koiraa. Koirat olivat pääosin oikean kokoisia, toki joukkoon mahtui myös suuria ja hieman raskaita, sekä muutama hentoluustoinen koiraa.

Turkit olivat riittäviä, samoin kulmaukset, vaikka suoria etusiakin oli monella. Myös rinnansyvyys puuttui aika monelta, ja rinta oli kovin kapea. Rodunomaisia päitä olisin myös halunnut nähdä enemmän. Hyvin monella oli kapea lyhyt kuono-osa, vaikka pääpiirteittäin pään sivuprofiilit olivatkin kunnossa. Pari liian kapeaa päätä vinoine silmiin mahtui myös joukkoon. Jyrkkiä lantioita, ja liikkeessä korkealla heiluvaa häntää esiintyi myös jonkin verran.

Huomioni kiinnittyi myös koirien yleiskuntoon. En tiedä oliko lämpimällä kesällä osuutta asiaan, koska monelle koiralle olisin kaivannut enemmän lihaksia ja kiinteyttä runkoon. Osa oli hyvinkin löysiä, jolloin selkä eli ikävästi liikkeessä. Ns. ryhdikkyys ja jämäkkyys puuttui. Ilokseni ylipainoisia oli harvassa.

Tapasin myös muutaman liian matalaraajaisen koiran. Monessa metsästyskoirarodussa on alkanut näkyä sama ilmiö: Pitkä runko ja matalat raajat. Flatilla kuuluu olla raajakorkeutta, että se pystyy työskentelemään vaivattomasti myös vaativissa maastoissa.

Jatkoon valitsin kuusi koiraa, jotka olivat kaikinpuolin kauniita ja hyväkuntoisia flatteja. Ne liikkuivat hyvin ja pontevalla askeleella.

Kahden ensimmäiseksi sijoittamani koiran kanssa jouduin hieman miettimään voittajaa. Voittajanarttu hurmasi minut lopussa liikkeillään. Sen elegantti olemus vain korostui koiran liitäessä kehässä. Muutenkin se oli hyvin tasapainoinen ja terveen näköinen metsästyskoira, jonka koko olemuksesta huokui se, että se jaksaa myös tehdä hyvin sille annetut työt.

Toiseksi sijoittunut uros oli myös hyvin elegantti, ja sillä oli kaunis uroksen pää. Se oli kokonaisuudessaan laadukas, ja myöskin tasapainoinen. Se liikkui myös erittäin hyvin ja terveellä tavalla.

Muista sijoittuneista koirista löytyivät aikalailla samat ominaisuudet, ja mukana olivat myös ihanat mature-ladyt, jotka tuovat kunniata rodullemme. Upeassa kunnossa olevia veteraaneja, joista ei muutamaa harmaata karvaa lukuunottamatta erottanut niiden ikää.

Kaikenkaikkiaan oli todella mielenkiintoinen ja mukava aamu! Huomasin viihtyvän yhtä hyvin tuomarina, kuin myös kehässä itse koiria esittäen. Iso kiitos yhdistykselle kutsusta, ja kuumia piippuja kaikille syksyynt!

- Tiina Kisonen

Ps. Muistakaa te, joille sijoitusta ei tullut, että teillä on silti siellä kotona maailman paras koiraa!

Näyttelyosuuden kaunein: Susedalens Tikka Pull The Trigger
kuva: Katja Korhonen

NÄYTTELYOSUUDEN SJOITTUNEET

- 1. Susedalens Tikka Pull The Trigger, om.&ohj. Tiina Pikkuaho**
5-vuotias. Kaunis kokonaisuus. Selkeä sukupuolileima. Riittävästi kulmautunut edestä ja takaa. Kauniit pään linjat. Erinomainen kaulan pituus. Kaunis suora selkälinja. Ja koiraa esitetään erinomaisessa lihaskunnossa.
- 2. Allikon Virkkunen, om. Homenokka Ky, ohj. Raija Gärding**
4-vuotias. Tasapainoinen kokonaisuus. Erittäin kauniit pään linjat, joskin toivoisin hieman vähemmän huulia. Tasapainoisesti kulmautunut. Erinomaisessa lihaskunnossa esitetty. Liikkuu muuten hyvin, mutta hieman ahtaasti takaa. Pitää itsensä kasassa hyvin myös liikkeessä.
- 3. Filurin Fame, om.&ohj. Tiina Pikkuaho**
10.5-vuotias. Oikeankokoinen, erittäin kaunis ja terhakka mummo. Kauniit pään linjat sivusta, mutta toivoisin hieman vahvemman kuono-osan. Hyvä eturinta ja nätti leveä reisi. Ikäsekseen erinomaisessa kunnossa. Liikkuu temperamenttisesti.
- 4. Golden Reed's Black Swan, om.&ohj. Katja Villikka**
5-vuotias. Tasapainoinen kokonaisuus. Erittäin kauniit pään linjat sivusta. Hieman ulkonevat silmät. Ja kuono-osaan toivoisin hieman enemmän tyyliä. Tasapainoisesti kulmautunut edestä ja takaa. Liikkuu takaa ahtaasti ja leveästi edestä, sivuliikkeisiin toivoisin myös hieman voimaa.
- 5. Gilliam's Gold White Pigeon Game, om.&ohj. Katja Villikka**
10.5-vuotias. Ikäsekseen huippukunnossa oleva mummo, jolla kauniit mittasuhteet. Kauniit pään linjat, joskin toivoisin olevan sen kauttaaltaan pidempi. Kaunis ilme, vaaleat silmät. Liikkuu ahtaasti takaa, muuten hyvin. Huippukuntoinen veteraani.

FLATTIMESTARIN HAASTATTELU / RIITTA HYNNINEN

MILTÄ NYT TUNTUU?

Uskomattomalta, aivan kirjaimellisesti!

Minkälaisia tehtäviä kisassa oli?

Kaikki tehtävät olivat oikein kivoja, ja suoritettavissa olevia. Lauantain voittajaluokan kokeessa tehtävät olivat monipuolisia ja vaihtelevia. Tykkäsin siitä, että kokeessa liikuttiin koko ajan tehtävien välillä. Sunnuntain finaalisissa oltiin kaikissa tehtävissä ”metsästystilanteissa”, ja toimitsijat eläytyivät rooleihinsa antaumuksella.

MIKÄ RATKAISI KISAN VOITON TEILLE?

Varmaan ainakin osittain se, että lähdin Eetun kanssa kisaan vailla mitään paineita tai ennako-odotuksia. En todellakaan etukäteen odottanut lauantain kokeesta ykköstitulosta, toki startin jälkeen ymmärsin sen olevan mahdollinen. Finaaliin lähdettiin asenteella ”teemme parhaamme”, ja ”annan Eetulle kaiken sen tarvitseman tuen ja tsemppin”. En juurikaan jännittänyt kumpanakaan päivänä.

MINKÄLAINEN PAIKKA

PUDASJÄRVI OLI KILPAILULLE?

Erinomainen! Sekä lauantain voittajaluokan kokeen maasto että finaaliympäristö Iijoen rannalla olivat kerrassaan upeat. Hilturannan leirikeskus toimi hyvin kokeen keskuspaikkana, ja siellä oli hyvät puitteet mm. näyttelyosuuden järjestämiseen.

MIKÄ ON KOIRASI PARAS OMINAISUUS?

Luottamus, ehdottomasti. Ja se, että Eetulla on jostain käsittämättömästä syystä taito petrata ja näyttää parasta osaamistaan juuri oikeassa paikassa!

KUINKA PALJON HARJOITTELETTE?

Toisinaan saatamme treenata useana päivänä peräkkäin, mutta välillä voi treenaamisessa olla usean päivän taukojakin. Monesti loppusyksystä ja talvella on jopa viikkojenkin taukoja. Treenaan paljon yksin, teen pieniä juttuja esimerkiksi lenkin ja ulkoilun yhteydessä.

MIKÄ ON OLLUT VAIKEINTA TREENATA?

Tasapainoilu hallittavuuden ja koiran itsenäisen työskentelyn välillä.

MIHIN KESKITYTTE TREENEISSÄ?

Tasapainoiluun hallittavuuden ja koiran itsenäisen työskentelyn välillä ;) Pysin pääsääntöisesti treenaamaan onnistumisten kautta. Toki välillä täytyy koiraa haastaa ja testata sen osaamista, jolloin tulee niitä epäonnistumisiaakin. Niistä taas opitaan lisää, ja saadaan aineksia uusiin treeneihin.

MIKÄ OLI MIELEENPAINUVIN HETKI KISASSA?

Eetu teki niin hienoa työtä läpi koko viikonlopun, etten pysty sieltä nostamaan esiin mitään yksittäistä tehtävää. Sen tunteen varmaan ainakin muistan lopun ikäni, kun lauantai-iltana tuloksia jaettaessa tajusin, että VOI1 on tulossa; se oli nimittäin minulle ihan ensimmäinen yksikönsä voittajasta!

– Riitta Hynninen

Golden Reed's Black Sparrowhawk
kuvat Marko Mikkilä

JUNIORIMESTARUUS 2021 TULOKSET

- Juniorimestari 2021: Susedalens Johnny B Goode & Ville Suhonen
- Musta varis (kokeen paras): Susedalens Johnny B Goode & Ville Suhonen
- Viltin malja (paras yhteistyö): Filurin Patron & Kari Halla-Aho
- Wilman vaasi (näyttelyn kaunein): Nerelius Addicted to you & Minna Vornanen
- Pietun pysti (Iloinen ja reipas mieli, kaikesta huolimatta.
Koira joka on kiinni hyvässä tuloksessa, kunnes...): Rusty Rebel's Who's to Blame & Maisa Viippola

Kuva Juho Pajari

JUNIORIMESTARUUS TOP-3

1. Susedalens Johnny B Goode, om./ohj. Ville Suhonen

Näyttely: 1,5v hyvän kokoinen uros, erittäin vahva pää, avonaiset silmät, erinomainen eturinta, erinomainen rungon pituus, hyvä turkki ja turkinlaatu, tasapainoiset kulmaukset, tasapurenta, erinomaiset liikkeet, hieman ylpeä hännästään, kauniisti esitetty.

Koeosuus: Haku: Tekee vauhdikasta ja kaikki alueet kattavaa hakua osoittaen erinomaista vainun käyttöä. Ohjattavuus: Osoittaa erinomaista ohjattavuutta. Paikallistamiskyky: 1. mark ja 2. mark erinomaiset suoraviivaiset suoritukset. Riistankäsittely: Syvät, pehmeät otteet kaikista riistoista. Muut ominaisuudet: Hieman virittynyt laukauksista, seuraa hyvin siirtymisissä, erinomainen yhteistyö. Yleisvaikutelma: Vauhdikas, hyvin työntoinen ja kovan kapasiteetin omaava nuori uros, joka suorittaa kaikki kokeen tehtävät erinomaisella ja helpolla tavalla osoittaen olevansa jo nyt erinomainen metsästyskoira. **1+12 p, Musta Varis**

2. Palokallion Qn Kajo, om./ohj. Noora Saarikko

Näyttely: 1,5v hyvän kokoinen narttu, kaunis pää, hieman vaaleat silmät, hyvä purenta, eturinta saa vielä kehittyä, kaunis selkälinja, erinomainen turkin laatu, ok etuliikkeet, hieman ahtaat takaliikkeet, hyvä sivuliike, erinomainen lihaskunto, kauniisti esitetty.

Koeosuus: Haku: Liikkuu vauhdikkaasti tasaisella innolla kattaen erinomaisesti kaikki haun osa-alueet. Ohjattavuus: Erittäin hyvä suoritus. Paikallistamiskyky: 1. mark ja 2. mark erinomaiset suoraviivaiset suoritukset. Riistankäsittely: Syvät, pehmeät otteet kaikista riistoista. Muut ominaisuudet: Rauhallinen ja tarkkaavainen laukausten aikana, seuraa hyvin siirtymisten yhteydessä. Yleisvaikutelma: Vauhdikas, tehokas ja hyvän työilmeen omaava nuori narttu, joka suorittaa tänään kaikki kokeen osa-alueet helpolla tavalla osoittaen olevansa hieno nuori metsästyskoiran alku. **1+10p.**

3. Filurin Patron, om. Kari Halla-Aho ja Pirjo Tahvola, ohj. Kari

Näyttely: 1 v 2kk pieni kokoinen uros, kaunis pää ja ilme, alapurenta, erinomainen eturinta, erinomaiset etu- ja takaliikkeet, sivuliikkeisiin toivoisin tehokkuutta, erinomainen turkinlaatu, kauniisti esitetty.

Koeosuus: Haku: Liikkuu hyvällä tasaisella vauhdilla kattaen koko hakualueen löytäen hyvin riistaa. Ohjattavuus: Erinomainen suoritus. Paikallistamiskyky: 1. mark ja 2. mark hyvät suoritukset suoritukset. Riistankäsittely: Syvät, pehmeät otteet riistoista. Muut ominaisuudet: Rauhallinen ja tarkkaavainen laukausten aikana, rauhallinen passissa, seuraa erinomaisesti siirtymisissä, erinomainen yhteistyö, kaikki riistat ohjaajan käteen. Yleisvaikutelma: Rauhallisella, mutta äärimmäisen tehokkaalla tavalla työskentelevä nuori uros, joka suorittaa päivän tehtävät helposti osoittaen hienoja metsästyskoiran ominaisuuksia. **1+8p, Paras yhteistyö**

JUNNUMESTARIN MIETTEITÄ / VILLE SUHONEN

Muutamaa viikkoa ennen Pudasjärven FM 2021 -tapahtumaa alkoi Sisun kanssa intensiivinen treenaus, jolloin keskityimme lähes täysin yhteistyöharjoitteisiin. Toki aiemmin oli tullut harkattua hakua, markkeerauksia ja ohjauksia, joiden tiesin olevan hyvällä mallilla.

Yhteistyöharjoitteet sisälsivät perusasennon opetusta, seuraamista vapaana ja kytkettynä, palautus- ja luovutusharjoitteita, luopumista koiran omista mielikuvista ja passiivisuustreeniä. Tuo kaksi viikkoinen treenisessio muutti koiraa ja ohjaajaa lähemmäs toisiaan. Itse opin uutta koiran koulutuksesta ja kehityin samalla ohjaajana.

Näin ollen voin todeta, että itselleni hankalinta koiran koulutuksessa on ollut ihan perusasioiden opetus, koska miellän varsinaisiksi lajiharjoitteiksi haku-, markkeeraus- ja ohjausharjoittelun ja ne on niitä kivoja juttuja :)

Harjoitusmäärät ja -aiheet vaihtelevat koiran koulutustarpeen ja oman vireystilan mukaan. Pääpointtini on, että harjoittelulla pyritään vahvistamaan tai kehittämään koirakkoa ja sen pitää olla mukavaa yhdessä tekemistä.

Sisu on hyvin aloitekykyinen koira, jolla ei mielestäni ole lainkaan huonoja ominaisuuksia. Vahva riistalle pyrkivä asenne, hyvä pilli-

kuuliaisuus ja sitten kun siihen lisätään oppimis- ja työhalu, niin oman mittapuuni mukaan lähes 10 koirasta on kyse.

Junnumestaruuskokeen maasto ja tehtävät olivat luokkaan nähden erittäin soveliaat. Kokeessa tuli maa- ja vesimarkkeeraus eri tehtävinä, jälkimmäinen veneestä heitettynä, kumpaankin tuli laukaus. Markkien jälkeen otettiin hausta 1 riistä ja sitten jatkettiin ohjauksella kera laukauksen. Tämän jälkeen tehtiin hakutehtävä loppuun.

Tunnelmat mestaruusviikonlopun jälkeen on tietenkin hyvät, on nähty monia hyviä kavereita, katseltu hienoja suorituksia maastossa, Raijan lämmin puhe Ilpolle, mestaruusnäytelmä oli hienoa heittäytymistä, talkooväen asialle omistautuminen oli läsnä, positiivinen ”flattimäinen” ilmapiiri...

*25 vuotta sitten puin ensikertaa flattilippiksen
päähäni Junnumestaruudessa ja vielä mukana ollaan.
Mitä siihen voi muuta sanoa, kuin ”Rakkaudesta Rotuun”*

-Ville

JUNIORIMESTARUUS JA Kisälli – Näyttelyosuudet

Kiitos vielä kutsusta tulla arvostelemaan Juniorimestaruuden sekä Kisällin näyttelyosuudet. Sain arvosteltavaksi lähes 50 Junnu- ja Kisälliflattia. Se on suuri määrä harrastajalle tiedostaen, että koiria pitää saada maastoon eikä arvosteluihin ja miettimiseen ole suuremmalti aikaa. Arvostelun aikana sai olla todella tarkkana, kun arvosteltavaksi tuli sekaisin uroksia ja narttuja.

Flattien taso vaihteli kummassakin luokassa. Päiden osalta oli kauniita, elegantteja päitä sekä raskaita ja vahvoja. Lempeitä ilmeitä tummine silmineen sain myös ihastella, mutta jonkin verran oli myös pistäviä ilmeitä sekä vaaleita ja hieman pyöreitä silmiä. Eturintojen ja etuliikkeiden osalta olin ilahtunut arvostellessani. Hieman ahtaita takaliikkeitä sitten oli useampikin ja kaiken kaikkiaan olisin toivonut monelle tehokkuutta liikkeisiin ja vetävämpää askelta. Purennat olivat pääosin ok, joitain tasapurentoja ja pari alapurentaa esiintyi kuitenkin. Moni koira esitettiin upeassa lihaskunnossa ja jokunen myös hieman tuhdissa kunnossa.

Juniorimestaruuden näyttelyosuudessa ihastuin moneen upeasti liikkuvaan kaunispäiseen narttuun ja tästä syystä minulla sijoittuinkin viiden joukkoon neljä narttua ja yksi uros. Kauneimmaksi valitsin yksivuotiaan nartun Nerelius Addicted To You, omistajat Anni & Minna Vornanen ja Christina Kiuru. Narttu oli ikäisekseen jo varsin kehittänyt, jolla oli kaunis pää, ilme ja upeat liikkeet.

Kisällimestaruuden näyttelyosuudessa ihastuin moneen upeaan tasapainoiseen urokseen. Siinä sijoitinkin viiden joukkoon neljä urosta ja toiselle sijalle upeasti liikkuvan, kaunispäisen nartun. Komeimmaksi Kisällin näyttelyosuudessa valitsin erinomaisen kokoisen, tasapainoisen, upeasti liikkuvan ja kaunispäisen uroksen Buumin Kuka Muu Muka, omistaja Henna Tuononen. Ilokseni sama koira voitti seuraavana päivän ALO-luokan koeosuuden ja kruunattiin Kisällimestariksi.

Huonolta onnelta emme säästyneet tänäkään vuonna näyttelyosuudessa, kun Anne Kolsin uros Coastalight Island Highway ontui toista takajalkaansa. Erinomainen uros, jonka olisin ilman ontumista sijoittanut.

Kiitos kaikille, että esitte koiranne kauniisti ja hymyssä suin. Suuri kiitos järjestäjille upeasta tapahtumasta ja siitä, että kaikki mestaruudet ratkottiin samassa tapahtumassa.

-Jaana Rätty

1. Nerelius Addicted To You

Minna ja Anni Vornanen ja Christina Kiuru

Reilu 1-vuotias, hieman kookas narttu. Erittäin kaunis pää ja ilme, tummat silmät, erinomainen eturinta, hyvä purenta, hyvä turkki ja turkinlaatu, kaunis selkälinja, erinomaiset tehokkaat liikkeet kauttaaltaan, hieman tuhdissa kunnossa, esitetty kauniisti

2. Harvahampaan Sensation Of Success

Emmi ja Hannu Kiviluoma, Mikko Saastamoinen

19 kk, kookas kaunis narttu, kaunis pää, hieman vaaleat silmät, hyvä purenta, erinomainen eturinta, erinomainen selkälinja, liikkuu erinomaisesti edestä ja takaa ja tehokkaasti sivusta, kaunis turkki, esitetään kauniisti.

3. Champerin Last Missfire, Sanna Lahtinen

1v 2kk, hyvän kokoinen narttu, kaunis pää, tummat silmät, hyvä purenta, hyvä etuosa, erinomainen karvanlaatu, hieman tuhdissa kunnossa, liikkuu erinomaisesti, kauniisti esitetty.

4. Palokallion Qtamo, Meri Heikkinen

18 kk, erinomaisen kokoinen uros, kaunis pää ja lempeä ilme, erinomainen eturinta, oiva purenta, erinomaiset etu- ja takaliikkeet, tehokas sivuliike, erinomainen turkinlaatu, kauniisti esitetty, miellyttävä kokonaisuus.

5. Flatkiss Kiss Kiss Bang Bang, Christina Kiuru ja Marko Nikkonen

1.5 v, hieman kookas narttu, kaunis pää, hieman vaaleat silmät, erinomainen eturinta, kaunis selkälinja, erinomainen turkki, hyvä purenta, erinomaiset etuliikkeet, takaliikkeissä kääntää kintereitä, hyvät sivuliikkeet, kauniisti esitetty.

JUNIORIMESTARUUS KOEOSUUDEN TUOMARIKERTOMUS:

Kiitos Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:lle mahdollisuudesta päästä tuomaroimaan kuluvan vuoden Juniorimestaruutta. Olin varsin otettu, että tuomaroitavakseni oli ilmoitettu 24 koirakkoa, joista aivan starttiviivalle saakka pääsi 21 koira.

Koe oli alokasluokkaan verraten hieman helpotettu versio, ja nuorien koirien kyseessä ollen pyrittiin saamaan onnistuneita suorituksia ja kannustusta tulevaisuuden koesuoritusten varalle. Toivoin etukäteen näkeväni iloisia, itsenäisiä ja kovan työskentelyhalun omaavia flatteja, joilla on kova riistalle pyrkimys, ja näitähän sitten todellakin nähtiin.

Taso oli mielestäni kauttaaltaan erittäin hyvä. Paikallistamistehtävät sujuivat lähes poikkeuksetta hienosti, ja eroja saatiin lähinnä yleisen hallittavuuden, ohjattavuuden ja itseluottamusta vaativien tehtävien yhteydessä. Riistankäsittelyongelmia oli ilahduttavasti vain muutamien koiran kohdalla.

Kokonaisuutena koen nähneeni sekä jo hyvin valmiita että erittäin lupaavia metsästyskoira-alkuja, joista niin kasvattajat kuin omistajat ja ohjaajat saavat olla ylpeitä, vaikka koepäivän suoritukset eivät välttämättä ihan toivotun kaltaisesti kulkeneetkaan. Kaikkiaan koko tapahtuma oli hieno kokemus, ja sunnuntain finaali mestaruustittelille arvoisa koe.

Mieleenpainuvaa näin ”erirotuisen silmin” oli, että mielestäni tapahtumassa vallitsi koko viikonlopun ajan erityisen hieno yhteenkuuluvuushenki.

-Tanja Tenhonen

FLATTIKISÄLLIN TULOKSET

TUOMARIT: NÄYTTELY JAANA RÄTY, KOE Jyrki OIKARINEN

- Flattikisälli 2021: Buumin Kuka Muu Muka & Henna Tuononen
- Kisällin koeosuuden paras: Buumin Kuka Muu Muka & Henna Tuononen
- Kisällin näyttelyn kaunein: Buumin Kuka Muu Muka & Henna Tuononen
- Iran malja (järjestön vuoden 1. kokeessa ALO-luokan paras hakutyö): Coastalight Island Highway & Anne Kolsi

3. Allikon Kaarne, Mikkonen Henna

Näyttelyosuus: 2v hyvän kokoinen sporttinen narttu, erittäin kaunis pää ja ilme, hyvä purenta, niukka eturinta. Hyvät etuliikkeet, hieman ahdas takaa, toivoisin tehokkuutta sivuliikkeisiin. Erinomainen turkinlaatu, ei parhaassa kunnossa tänään. Kevyt, kauniisti esitetty

Koeosuus: Haku: Koira tekee vauhdikasta ja melko laajaakin hakua, löytäen etenkin alussa riistaa hyvin tehokkaasti. Koira on hivenen huolimaton maa-alueen hakutyössä, alueen takaosa jää osin tarkastamatta, minkä johdosta hausta jää hivenen tehoton kuva. Ohjattavuus: Koira etenee vaivattomasti vesialueen yli, mistä ohjaaja kääntää sen riistalle. Paikallistamiskyky: Maa: erinomainen suoraviivainen suoritus. Vesi: Koira havaitsee heiton ja noutaa linnun nopeasti. Riistankäsittely: Erinomaista. Passityöskentely: Virittyy hieman laukauksista. Yleisvaikutelma: Työintoinen, iloisella tavalla työskentelevä koira, joka toimii kauniissa yhteistyössä ohjaajansa kanssa. Suorittaa kokeen kaikki tehtävät. Haun pieni tehotomuus vaikuttaa palkintosi- jaan. ALO2. Pistet: 1+9.

1. Buumin Kuka Muu Muka, Tuononen Henna

Näyttelyosuus: 4v uros. Erinomainen koko, erittäin kaunis kokonaisuus. Kaunis pää ja ilme, tummat silmät, hyvä purenta, hyvä eturinta, kaunis selkälinja. erinomaiset liikkeet kauttaaltaan, hyvä hännän asento. Kauniisti esiintyy.

Koeosuus: Haku: Tekee vauhdikasta ja tehokasta hakua koko kokeen ajan. Ohjattavuus: Koira saadaan melko suoraviivaisesti oikealle alueelle. Joutuu tekemään hetken aikaa lähihakua, mutta pitää hyvin ohjaajansa osoittaman alueen ja riista saadaan talteen. Paikallistamiskyky: Maa: Koira havaitsee heiton ja etenee oikealle alueelle, koira metsästää riistaa hieman laajalta alueelta, mutta saa riistan nopeasti ylös. Vesi: Koira havaitsee heiton, etenee vesialueen yli ja rantaa pitkin suoraan riistalle. Riistan käsittely: Pientä nokkimista riistojen perään luovutuksissa. Muuten moitteetonta. Passityöskentely: Tarkkaavainen laukauksissa. Jäljestämiskyky: Jälki on suoritettu aiemmin. Yleisvaikutelma: Vahvalla tavalla työskentelevä uroskoira, joka suorittaa kaikki kokeen tehtävät helpon oloisesti ja palkitaan sen mukaisesti. ALO1, koeosuuden paras. Pistet: 6+12+2.

2. Korven Akan Kirnulintu, om. Launomaa Kirsi, ohj. Tusa Mikko

Näyttelyosuus: 2v hyvän kokoinen uros, hyvä pää, hieman vaaleat silmät, niukka eturinta, kaunis selkälinja, hyvä purenta, erinomainen turkinlaatu, hyvät liikkeet, toivoisin tehokkuutta sivuliikkeisiin, kauniisti esitetty.

Koeosuus: Haku: Aloittaa haun tehokkaasti. Tämän jälkeen hakutyössä on vaisumpi vaihe. Suvantovaiheen jälkeen koira tekee tehokasta ja laajaa hakua koko osoitetulla hakualueella. Ohjattavuus: Koira saadaan nopeasti veteen ja lähes oikealle alueelle. Sen jälkeen koira harhautuu hieman vääraan suuntaan, mutta ohjaaja saa nopeasti kontaktin koiraan. Koira ottaa hienosti ohjausta ja riista saadaan talteen. Paikallistamiskyky: Maa: Koira menee suoraviivaisesti alueelle ja metsästää riistan talteen. Vesi: Hieno suoraviivainen suoritus. Riistankäsittely: Moitteetonta Passityöskentely: Moitteetonta. Jäljestämiskyky: Selvittää jälkitechävän nopeasti. Yleisvaikutelma: Erinomaisessa yhteistyössä ohjaajansa kanssa työskentelevä vauhdikas koira, joka suorittaa tänään hienosti ohjaus-, paikallistamistamis- ja jälki-tehtävät. Pieni haun suvantovaihe ei millään tavalla himmennä koiran itsestään jättämää miellyttävää kokonaiskuvaa. ALO1. Pistet: 1+12.

NÄYTTELYOSUUDEN TULOKSET Kisälli:

1. Buumin Kuka Muu Muka, Tuononen Henna

4v uros. Erinomainen koko, erittäin kaunis kokonaisuus. Kaunis pää ja ilme, tummat silmät, hyvä purenta, hyvä eturinta, kaunis selkälinja. Erinomaiset liikkeet kauttaaltaan, hyvä hännän asento, kauniisti esiintyy.

2. Flatkiss Hottest Go-Getter Minna & Anni Vornanen, ohj. Minna

6.5v, hieman kookas narttu, kaunis pää, hieman kookkaat silmät, erinomainen eturinta, hyvä purenta, hyvä turkin laatu, erinomaiset liikkeet kauttaaltaan, tehokas hännän liike, esitetään kauniisti.

3. Dantaran Famous In A Small Town Johanna & Niko Uosukainen, ohj. Johanna Uosukainen

3.5v, kookas uros, kaunis pää, hieman vaaleat silmät, hyvä purenta, erinomainen eturinta, kaunis ylälinja, erinomainen turkin laatu, erinomaiset tehokkaat liikkeet, voimakkaasti kulmautunut takaa, kauniisti esitetty.

4. Keväntiityn Country Field, Ann Leskinen

2v, hyvän kokoinen uros, kaunis pää ja ilme, hyvä purenta, erinomainen eturinta, kaunis selkälinja, kauttaaltaan hyvät tehokkaat liikkeet, hyvä turkki, esitetään kauniisti.

5. Flatout I Am The Son Of Superman Liisa Jyväskylä & Emmi Kiviluoma, ohj. Emmi Kiviluoma

2v, kookas uros, hyvä pää, tummat silmät, hyvä eturinta, kaunis selkälinja, erinomainen turkin laatu. Liikkuu hyvin edestä, hieman ahtaasti takaa, hyvä sivuliike. Nostaa hieman liikkeessä häntää, esitetään kauniisti.

FLATTI-KISÄLLI – BUUMIN KUKA MUU MUKA

© Anne Sivonen

Aika uskomatonta, että Buumin Kuka Muu Muka alias Pöysti voitti sekä näyttely- että koeosuuden Kisällimestaruudessa. Tuhannet kiitokset tsempeistä ja onnittelusta kaikille!

Näyttelyosuuden tuomari Jaana Rätty sijoitti Pöystin ensimmäiseksi kaikkien muiden kauniiden flattien joukosta, kehuen Pöystin tasapainoisuutta ja liikkeitä. Pöystillä onkin mennyt lujaa näyttelykehissä, sen saavutettua kahtena edellisenä viikonloppuna Mikkelissä ja Iisalmessa Cacibit.

Koeosuus oli perinteinen metsästyskoe. Se alkoi maamarkkeerauksella, joka tuli pitkäkhön heinän keskelle puskaan. Pöysti kiersi pusikkoo, ennenkuin älysi mennä hakemaan variksen pusikon keskeltä. Seuraavaksi oli muistaakseni markkeeraus veteen. Pöysti ui rannalle tuulen alle ja siitä suoraan riistalle. Sitten tuli vesiohjaus, Pöysti lähti matkaan suoraan kohti vastarantaa, joten jouduin matkalla sitä kerran kääntämään. Lähihakua jouduin pillittämään useamman kerran, että pysyi alueella ja sai lopulta riistan ylös rantapenkereen alta. Viimeisenä oli haku, jossa oli jostain syystä ollut edellisenä päivänä ongelmia useammalla koirakolla. Ohjaajalla jännitys tiivistyi, mutta tuomari Jyrki Oikarinen sanoi palautteessa: Koira tekee vauhdikasta ja tehokasta hakua, vois jopa sanoa että ohjaajan lähetyksistä huolimatta :D.

Tehtävistä suoriuduttiin hyvin, paria pientä kauneusvirhettä lukuunottamatta. Pöysti on tasapainoinen ja rauhallinen koira, josta tarvittaessa löytyy turbovaihe. Se on periksiantamaton ja sen vuoksi tehtävistä tyhjänä ohjaajan luokse tulo on vaikeaa. Sitä on helppo treenata. Ohjaaja itse on joutunut muuttamaan toimintatapojaan ja sen seurauksena olemme saaneet parannettua yhteistyötä ja sitä myöten tuloksia.

Pöystin alkukesä meni harmittavasti sairauslomalla ja siitä johtuen parit kokeet menivät sivusuun. Siitäkin huolimatta, saavutettiin yksi etappi ja päästiin avoimeen luokkaan.

On ilo ja kunnia omistaa koira, joka on sekä kaunis, että jotenkuten toimivakin ;) sen voitettua Kisällin täysillä pisteillä. Koko viikonloppu oli mukava tapahtuma. Oli erittäin hienoa, että kaikki mestaruudet saatiin pidettyä samassa paikassa. Majoitus ja ruoka olivat ensiluokkaisia. Koemaastot olivat oivallisia ja tarkoitukseen hyvin sopivia.

– Henna Tuononen

TUOMARIN MIETTEITÄ FLATTI-KISÄLLIN JÄLKEEN

Minulle oli suuri ilo päästä arvostelevaan rotunne arvokoe, joten heti alkuun tahdon vielä kerran kiittää Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:tä kutsusta saapua arvostelevaan koetta. Kiitos myös vastaavalle koetoimitsijalle Leena Leinoselle ja talkooporukalle. Kaksipäiväinen koe saatiin vietyä läpi sujuvasti ja koe seuloi parhaat koirat esille tehokkaasti, olematta kuitenkaan mitenkään erityisen vaikea. Myös muut järjestelyt toimivat hienosti, ruoka oli hyvää ja saunassa hyvät lölyt.

Itse koe pidettiin tarkoituksella hyvin suoraviivaisena ja simppeleinä. Oma näkemykseni mukaan ALO-luokan kokeen tulee mitata koiran koulutustason osalta vain perusasiat ja sen lisäksi testata koiran luontaisia ominaisuuksia, kuten laukauksensietoa, riistankäsittelyä ja itseluottamusta. Koe vastasi hyvin tätä tavoitetta. Yksittäiset tehtävät olivat mielestäni luokkaan nähden helppoja. Paikallistamiskykyä mitattiin kahdella 1. markkeerauksella ja ohjaustehtävä oli luokkaan nähden pitkäkö, mutta toisaalta hyvin selkeä, suoraviivainen yliuitto, jossa ainoan haasteen muodosti sivummalle sijoitettu vene, mikä häiritsi hieman joitakin koiria. Hakualue oli selkeästi kokeen vaikein yksittäinen tehtävä, mutta en silti pidä sitä vielääkään erityisen vaativana. ALO-luokassa on nähty helpompia, mutta myös huomattavasti haastavampia hakutehtäviä. Hakualueen vesiriistat oli sijoitettu rannan läheisyyteen ja koirat oli mahdollista lähettää suoraan riistojakohti. Maa-alueen riistat olivat puolestaan kohtuullisella etäisyydellä lähetyspaikasta ja haun edetessä ohjaajille annettiin mahdollisuus liikkua melko laajastikin lähetyspaikalla.

Koepäivät sujuivat monelta osin kaksijakoisesti; Pääosin koirat olivat hyvin hallinnassa ja suorittivat niin ohjaus- kuin paikallistamistehtäviä hyvin. Ilahduttavaa oli myös se, että koirat käsittelivät riistaa pääsääntöisesti hyvin. Sen sijaan hakutyössä oli suuria ongelmia. Samoin tulostista koepäivien välillä oli hyvin erilaista luettavaa. Lauantaina yksikään sileäkarvainen noutaja ei saanut kokeesta tulosta. Sunnuntaina taas nähtiin hienoja suorituksia, pari ykköstä ja pari muuta koiraa, jotka suoriutuivat kokeesta erittäin hyvin, mutta jotka sitten eri syistä tipahtivat kaikkein korkeimmalta palkinnolta. Kokonaisuudessa tulostaso jäi kuitenkin vaisuksi. Kokeen kärkikolmikko erottautui selvästi muista. Kokeen voittajakoiraa, Henna Tuonosen ohjaama Buumin Kuka Muu Muka ”Pöysti” selvitti kokeen tehtävät helposti, koiran työskentely ei jättänyt mitään huomauttamista. Samoin toiseksi ja kolmanneksi tulleet koirat erottautuivat selvästi muista tuloksen saaneista.

Sytä kokeen tapahtumiin ja erityisesti lauantain heikkoon tulostason on mahdollon tarkasti arvioida, kun käytettävissä ei ole koiran korvia ja vainua. Arvailla kuitenkin voi. Ensinnäkään koe ei ollut ylivaikaa, sen osoittivat sunnuntain tulokset. Lauantain sääolosuhde oli hankala, sää oli melko tyyni, kostea ja lämmin. Tämä olisi selittänyt vaikeudet riistan ylösotossa, mutta ei sitä, etteivät koirat lähteneet tekemään lainkaan hakutyötä. Koirat eivät vain halunneet edetä alueella lainkaan. Varmasti hankalat olosuhteet heikensivät tulostasoa, mutta lieenee rehellistä tunnustaa, että vikaa oli myös koirissa. Vanha sanonta kuuluu ”jos on tahtoa, on myös kykyä”. Nuori koira kyllä ylittää olosuhteiden tuomat haasteet ja oman epävarmuutensa, jos sillä on todellinen tahto pyrkiä riistalle.

Yhden kokeen perusteella ei voi tehdä kovin pitkälle meneviä arvioita rodun tilasta, mutta isompaa kuvaa tarkastellessa ei voi välttyä siltä ajatukselta, että asia pitäisi ottaa rotujärjestössänne lähempään tarkasteluun. Olen ollut mukana noutajatoiminnassa noin 15 vuotta ja sillä ajanjaksolla rotujen välisissä voimasuhteissa on tapahtunut kaksi selkeää muutosta. Kulustaennoutajien taso on noussut voimakkaasti ja flattien taso heikentynyt melkein vastaavalla tavalla. Parhaat rotunsa edustajat ovat edelleen hyvällä tasolla, mutta yleinen suuntaus on ollut tämän suuntainen.

Rotujen vertaaminen toisiinsa on tietysti melkoisen hyödyttömiä, koska kultainen noutaja on selvästi jakaantunut metsästyslinjaisiin ja näyttelylinjaisiin koiriin, kun taas flattiväki pitää kiinni dual purpose-ajattelusta. Rodun rekisteröintimäärät puoltavat tätä lähestymistapaa, ymmärrän hyvin, että pienemmän rodun jalostusmateriaalia ei haluta entisestään pienentää ”jakamalla” rotua kahtia. Ehkä enemmän tulisikin miettiä, että toteutuuko dual purpose-ajattelu nykyään ajatuksen tarkoittamalla tavalla? Onko käyttöominaisuudet jääneet jalostuksessa ulkonäkötaivoitteiden taakse vai edistetäänkö molempia ajatuksen sisällään pitämiä tavoitteita tasavertaisesti? Minulla ei ole näihin kysymyksiin vastauksia, mutta tuomaroitessani näen huolestuttavia viitteitä siitä, että flattien käyttöominaisuudet ovat heikentyneissä ja myös koirien luonne jossakin määrin muuttumassa. Mielikuvani sileäkarvaisesta noutajasta on vilkas, eloisa koira, joka puhkuu toimintatarmaa ja on sitkeä hakutyössä. Arvostellessani taipumuskokeita näen yhä useammin flatteja, jotka ovat vastakohta tuolle mielikuvulle. Koirat ovat passiivisia ja työhaluttomia, hyvälle flatlille tyypillinen työilo puuttuu kokonaan.

’Pääosin koirat olivat hyvin hallinnassa ja suorittivat niin ohjaus- kuin paikallistamistehtäviä hyvin. Ilahduttavaa oli myös se, että koirat käsittelivät riistaa pääsääntöisesti hyvin. Sen sijaan hakutyössä oli suuria ongelmia.’

Flatti ei ole tietenkään ainoa rotu, jolla on ongelmia. Muina esimerkeinä voi mainita esimerkiksi näyttelylinjaisten kultaisten noutajien tavattomat vaikeudet vesityön kanssa ja oman rotuni, käyttölinjaisten labradorien lisääntyvän arkuuden. Se nostattaa kysymyksiä myös meidän koejärjestelmän toimivuuden suhteen. Taipumuskokeiden yhtenä tarkoituksena on selvittää, että ”onko koiran luonne kyseiselle noutajarodulle tyypillinen”. Toteutuuko tämä asia nykymuotoisissa taipumuskokeissa? Arvostellaanko taipumuskokeiden vesityö riittävän tiukasti? Nämä kysymykset korostavat meidän tuomareiden, siis koko tuomarikunnan vastuuta siitä, mihin suuntaan koiria viedään. Samoin myös rotujärjestöjen vastuuta roduistaan; Rotujärjestöjen tehtävä on nostaa esille jalostuksen mahdollisia epäkohtia ja tuoda niitä esille, niin tuomarikunnan suuntaan, kuin myös kasvattajille. Tämä ei luonnollisesti ole helppoa, vaan vaatii rohkeutta ja myös sellaisia päätöksiä, jotka vaikuttavat yksittäisen koirakoiden mahdollisuuksiin edetä tavoitteisiinsa, ovat ne tavoitteet sitten käyttökoe tai näyttelypuolella.

Minulla on ollut ilo metsästää ja treenata hyvien sileäkarvaisten noutajien kanssa ja samoin olen saanut arvostella erinomaisia flatteja, onneksi myös nyt Flattikisällissä. Itselleni kaikkein merkittävin sileäkarvaisen noutajan mittari on jo edesmennyt Biekan Kaiku, kutsunimeltään Roki. Roki oli villi ja vahva koira, usein vähän vaikeasti hallittavissa, mutta aina kun koira oli irti kaislikossa, sen päässä oli vain yksi ajatus, mennä riistalle. Rokin suoritukset metsällä ja kokeissa ovat jättäneet mieleeni ikuisen muistijäljen ja toivon sydämestäni, että saan nähdä vastaavia flatteja vielä jatkossakin, niin metsällä kuin kokeissakin.

Hyvää syksyn jatkoa toivottaen Jyrki Oikarinen

FLATTIEN TOKO-VIIKONLOPPU 9.-10.10.2021 ASIKKALASSA

FLATTIEN TOKO-MESTARUUSKOE LA 9.10.2021

ALO, AVO, VOI, EVL
Tuomari Pernilla Tallberg

Mestaruus ratkotaan EVL-luokassa,
mutta jokaisesta luokasta palkitaan paras sileäkarvainen noutaja!

Rotumestaruuden yhteydessä kilpaillaan
myös joukkuemestaruudesta.
Joukkueeseen voi kuulua 3-5 koiraa,
joista vähintään yhden tulee osallistua VOI- tai EVL-luokkaan.

Ilmoittautuminen 1.-20.9.2021
Koepaikan varaukset sähköpostilla: flatti.toko@gmail.com

Osallistumismaksu: 28 euroa
Tarkemmat ilmoittautumis- ja maksutiedot: www.virkku.net

Tiedustelut: Marianne Forsell, p. 050 400 1865

FLATTIEN TOKO-TREENIPÄIVÄ SU 10.10.2021

Ilmoittaudu mukaan treenaamaan TOKOa
flattimaisessa seurassa!

Ei varsinaista koulutusta,
vaan päivä suunnitellaan osallistujien kesken
ja treenataan yhdessä.
Osallistumismaksu 20 €.

Ilmoittautumiset treenipäivään
su 26.9.2021 mennessä Miia Mäkijouppilalle:
miia.makijouppila@gmail.com, p. 040 564 6453

kuva (c) Anu Vorobjev

WT-MESTARI 2021 – Allikon Tulen Voima

Allikon Tulen Voima, omistaja: Homenokka ky/Raija Gärding, kasvattaja: Henna Mikkonen

KOLMAS KERTIA TODEN SANOI

Ensimmäiseen WT-mestaruuden voittajaluokkaan ajettiin Turun seudulle. Joku rasti meni ihan kohtalaisesti, mutta kouluttamattomuus ja kokemattomuus paistoi joka nurkasta läpi. Kokeesta jäi kuitenkin pieni kipinä, että josko treenaisi lisää, kun koirassa oli ainesta. Toinen mestaruus viime vuonna oli Pohjanmaalla. Yhtä rastia lukuun ottamatta koe meni hyvin, ja saatiin toinen palkinto pistein 81. Hoppu oli koko kokeen neljäs, ja toiseksi paras flatti.

Tänä vuonna meni kaikki rastit hyvin, saatiin voittajaluokan ykkönen, ja samat pisteet kuin edellisellä vuonna eli 81. Näin voitettiin flattien WT-mestaruus, ja Hoppu oli koko kokeen toinen. Harmi, ettei sertiä jaettu voittajalle ja näin ollen emme saaneet varasertiä.

Kaikissa näissä WT-mestaruuksissa on ollut kivat, ja täysin suoritettavissa olevat tehtävät rasteilla, mukavat maastot, ja kiva ilmapiiri. WT-kokeet on oikeasti kivoja, flattejä soisi näkevän niissä enemmän ja alokasluokasta, josta aloitetaan – tehtävät ovat todella helppoja. WT:n alokasluokka on mielestäni helpompi kuin NOME-B kokeen alokasluokan koe.

Kuumaahan siellä toki oli tänäkin vuonna. Se vaatii jo vähän etukäteisvalmisteluja ja kokeen aikana on todellakin huolehdittava, että koira (ja itse) juo hyvin. Meiltä käsin, täältä Kempeleestä, ajomatkat on pitkiä, mutta tähän harrastukseen kuuluu, että reissaamista tulee. Tänä vuonna tulikin kierrettyä eri mestaruuksissa. Ensin Orimattilassa tämä WT-mestaruus, sitten Kausalassa Labradorimestaruus/Derby ja vielä Flattimestaruus Pudasjärvellä, joka olikin jo ihan huudeilla, plus muut kokeet päälle.

Allikon Tulen Voima eli Hoppu on kahdeksas flattini, ja olen omistanut aikoinaan Hopun isänemänsä sekä myös Hopun isän. Tunnen koirani taustat kohtalaisen hyvin. Myös nämä kaksi esi-isää kisasivat molemmat voittajaluokassa ja isänemänsä, Hörppy (Blackpicks Silver Gin) oli MVA ja KVA (NOME B).

Hoppu toimii homekoirana yrityksessäni Homenokka ky, niin kuin kaikki kolme muutakin koiraani. Kotona asustaa kaksi flattia, Hoppu ja Vergi (Allikon Virkkunen) sekä kaksi metsästyslinjaista labradoria Vesiketun Chili (Rinksu) ja Metsäsuharin Huikea Haamu (Lögi). Kaikilla koirilla kisaan metsästyskokeissa. Metsästys kuuluu myös olennaisesti meidän harrastuksiin. Kyyhky-, hanhi-, sorsa- ja kanalinnustus, kun vain töiltä keritään, niin jahtiin mennään. Se on hyvää vastapainoa myös koirien työlle.

Hoppu on hyvin itsenäinen, riistalle pyrkivä koira, joka metsästää paljon itse. Jonkinlaisen yhteistyön me olemme kuitenkin onnistuneet rakentamaan välillemme, että se välillä ihan kuuntelee mitä

minulla on sanottavaa. Passityöskentely on äänetöntä, markkeeraukset sujuvat ihan kohtalaisesti parantuen koko ajan. Ohjauksissa Hoppu menee toisinaan jopa samaan suuntaan kuin minä haluan, mutta osaa myös muutkin suunnat...

Seuraaminen saisi olla parempaa, koira meinaa väliin vähän keulia, mutta riittävää se on ollut kokeissa. Hoppu on äärimmäisen työntoinen, niin treeni-, jahtikoirana kuin töissään homekoirana. Hoppu osaa myös vaatia erilaisia asioita, eikä välillä aina kysykään, sopiiko se muille.

Eilen illalla, kun sorsapassissa istuimme, työnjako oli ihan selvä, minä istuin naamioverkon takana ja Hoppu sen edessä, seuraten silmä tarkkana jokaista lintua, joka siinä silmien edessä lensi. Ja tämän työnjaon päätti Hoppu itse eli Hoppu oli ihan päällikkönä paikalla. Linnut tulivat talteen hyvällä tavalla ja se on tärkeintä.

Kiitokset kasvattaja Hennalle tästä mainiosta ja jopa usein hauskasta koirasta, joka ei paljon kuvia kumartele, mutta on maailman sydämellisin kaikkia kohtaan. Kiitos kaikille treenikavereille, että olemme saaneet treeniapua ja seuraa teiltä. Ja tietty kiitos mein Mikolle, jota Hoppu tuijottaa herkeämättä, muulloinkin kuin ruoka-aikana.

- Syysterveisin Raija ja Hoppu

WT-Kisälli – Flatkiss Hottest Go-Getter

Kaikki damit tallessa – Flattien WT-koe Orimattilassa

FI MVA FI JVA SE JVA

Flatkiss Hottest Go-Getter, s. 17.10.2014

omistajat: Minna ja Anni Vornanen

Flattien WT-mestaruus järjestettiin Orimattilassa. Kokeen järjestäjänä toimi Pakaan Seudun Metsästysseura ry. Kokeeseen ilmoittautui reilut 100 koirakkoa, joista jokunen jäi starttiviivalta lopulta pois. Flattien alokasluokan WT-kisällissä starttasi 7 koirakkoa, avoimen luokan WT-Haastajassa 5 koirakkoa ja voittajaluokan WT-Mestarissa 6 koirakkoa. Yhteensä starttiviivalle saapui 18 flattia ohjaajineen. Samainen koe toimi myös kultaisten noutajien WT-mestaruuskokeena.

Kuinkas minä sitten päädyin kyseeseen kokeeseen Huldin kanssa? Tänä vuonna kokeisiin pääsy on ollut arpapeliä, jos ei kyseisen yhdistyksen jäsen ole. Laitoin sillä ajatuksella ilmoittautumisen menemään, että mukaan päästään, kun omalla yhdistyksellä on kyseisessä kokeessa mestaruuskoe ja lisäksi flatit olivat etusijalla yhdessä kultsujen kanssa. Edellisestä WT-startista oli jo vuosia, joten ajattelin ajan olevan kypsä uudelle kokeilulle, kuinka koira toimii.

Viimeistelytreenit tehtiin olemalla flattileirillä Surkealla, treenaten kolme päivää, sekä siinä välissä starteten rally-tokokeessa, saaden viimeinen hyväksytytulos alokasluokasta, sekä lauantai-illan open show, johon Hulda osallistui yhdessä Annin kanssa. Tämän jälkeen ajoimme vielä kotiin, jossa olimme puolilta öin. Aamuksi laitoin kelon soimaan viideltä.

Kerrankin matka koepaikalle, Kallioharjun tilalle Orimattilaan oli lyhyt, vain puolisen tuntia. Kokeen aloittivat alokasluokan koirat ja näin WT-karuselli pyörähti käyntiin viiden rastin voimin. Koirat olivat jaettu näille viidelle rastille ja oman suorituksen jälkeen matka jatkui kohti seuraavan rastin odotuspaikkaa. Odotusajat olivat pääasiassa varsin lyhyet, vain yhdellä rastilla aikaa meni muuta enemmän. Helteen vuoksi parilla rastilla oli ns. juomarasti, jossa oli jättikuutiollinen vettä. Itse kannoin parin rastivälin verran omia vesiä mukana, kunnes nakkasin painolastia vähän pienemmäksi. Vielä jäi repullinen juotavaa niin koiralle kuin itsellekin sekä tuoli kannettavaksi.

Paikan nimen Kallioharjun mukaisesti rastit kiersivät harjun ympäri niin kuin karusellissa ikään. Helteinen, jopa paahtava sää oli huomioitu tehtävissä, jossa matkat olivat maltillisia. Lisäksi kaikilla rasteilla oli odotuspaikoilla tarjolla varjoa.

Meitä arpaonni oli kerrankin suosinut ja pääsimme aloittamaan vesityörastilta eli rastilta numero neljä. Siinä oli pieni lutakko kallion kupeessa vettä, jossa tehtävänä oli ykkösmerkkeeraus veteen laukuksen kera sekä lyhyt linja ”yliitto”, jossa laukaus tuli koiran tuodessa ykkösmerkkeerausta. Tässä tehtävässä Hulda katsoi paremmaksi reitiksi tulla ykkösmerkkeerauksessa rannan kautta, josta vähennettiin pisteitä sekä muutama piste ohjaajan piikkiin lisäkäskestä ennen merkkeerauksen hakemista. Linjassa vastarannalla Hulda otti hyvin ohjausta ja näin molemmat damit saatiin talteen. Sen jälkeen, kun tuomarille sanoo olevansa valmis ei lisäkäskestä sanota, sen opin tästä.

Seuraavaksi matka jatkui tietä pitkin maamarkkeerausrastille. Kallioiselle kumpareelle tuli kiivetä, jotta rastin lähetyspaikalle pääsi. Mäen alla etuviistossa oikealla olivat heittäjä ja ampuja. Markkeeraus tuli suoraan linjaan alamäkeen koiraan nähden tiheään pusikkoon.

Sen verran vauhtia mäki tarjosi, että ensiksi Hulda juoksi damin ohi, mutta kääntyi pian takaisin. Näin kolmas dami saatiin talteen. Vähennyksiä tuli pari pistettä.

Kolmannelle rastille käveltiin pellon reunaan pitkin paahtavassa auringon paisteessa. Onneksi odotuspaikalla oli tarjolla sekä varjoa että vettä. Kolmas rasti oli maaohjaus laukauksella. Tämä oli helppo rasti, jossa Hulda nouti damin talteen. Piste jäi tälle rastille. Tuomarilta tuli vinkiksi kiinnittää huomiota siihen kuinka kovaa pilliin puhaltaa suhteessa siihen missä kohdin koira ohjaajaan nähden kulloinkin on.

Puiden suojassa metsässä matka jatkui neljännelle rastille polkua pitkin. Odotuspaikalla kuulin, että seuraava tehtävä olisi kolmen koiran drive. Minulle sanasta drive putkahti ensimmäiseksi mielenyhtymäksi golf ja viheriöt... Onneksi joku kertoi mitä rastilla tulee tapahtumaan, joten ihan ummikkona ei tarvinnut tuomarin luo mennä. Auringon kohotessa jo varsin korkealle seisoi rivissä kuivalla, multaisella pellolla. Pellon reunassa kulki ampuja ampumassa laukukset kullekin koiralle. Varsinainen heinikkopöpelikkö oli pellon takana, jossa damit olivat. Ampumisen ajan kaikki koirat olivat irti. Tämän jälkeen rivin kakkonen ja kolmonen laittoivat koirat hihnaan ja ensimmäinen laitto koiran damille. Onneksi en ollut ensimmäinen vaan saatoinkin katsoa suorituksen ja tehdä suunnitelman (= matkin mitä edellinen teki) kuinka laitan koiran menemään. Koira linjaan ja pöpelikön reunassa lähihakupillitys. Sinne se heinikkoon koira meni. Olin jo sanomassa tuomarille, että voinko kysyä, kun Hulda putkahti heinikosta pellon puolelle. Tuomari totesi minulle, että älä kysy. Pari pistettä jätettiin tännekin rastille.

Enää olisi yksi rasti jäljellä ja sen tiesin olevan meidän heikoin lenkki, walk up. Toivoin vain, ettei koiruus täysin lapasesta lähde, ehkä se keulisi kuitenkin vähän. Onneksi walk up suoritettiin yksi koira kerrallaan. Tuomarin kanssa koira siinä välissä lähdettiin kävelemään pitkin ajouraa ampujien ollessa "etulinjassa". Laukaus, pysähdys ja nouto. Edistämistä hieman havaittavissa. Dami tuomarille ja matka jatkui. Nyt näki selvästi, että koiralla raksuttaa lujaa. Tuomarilla on dami ja ampujat edelleen meidän edellä. Mistä lentää dami? Nyt keulittiin jo vähän pidemmälle ja sen jälkeen pienen rangaistuksen saattelemana viimeinenkin dami saatiin talteen. Kaunista katseltavaa ei seuraaminen ollut ja tuomari rokottikin reippaasti pisteitä. Kysyi, että miten on mennyt? Totesin kaikkien damien olevan tallessa.

Sitten saimmekin tallustaa pitkän matkan kohti koepaikkaa ja autoa, osin vielä suoraan paahtavassa auringonpaisteessa. Mitään käsitystä kuinka paljon olisimme pisteitä saaneet ei minulla ollut. Yllätys oli-

kin suuri ja alaleukani tipahti polviin saakka, kun Hulda julistettiin WT-Kisällin voittajaksi tuloksella ALO 2, 77 pistettä.

Miten sitten harjoittelen? Treenatessa en mitenkään erottele onko treenit WT- vai nometreenit. Kaikkea on tullut treenattua, paitsi tuota walk upia, mutta senhän jo pisteiden perusteella huomaa.

Tärkeää on panostaa perusteisiin: perusasentoon, paikalla pysymiseen, seuraamiseen. Näihin yhdistettynä erilaiset häiriöt. Markkeeraukset ja linja sekä näiden tehtävien varioiminen. Hyvä on aina välillä palata back to basic, sillä aina ei tarvitse tehtävien olla monimutkaisia, yksinkertaisetkin riittävät. Pääasia on, että harjoittelu on kivaa niin koirasta kuin ohjaajastakin. Onnistumisesta innostuu ja innostuessaan onnistuu. Välillä itsensä ja koiran haastaminen on hyvästä ja jopa suotavaakin.

*Yhdessä onnistuen ja onnistumisista nauttien
- Minna & Hulda*

WT-HAATAJA – FINNFLATS KODA

Tyca on 4-vuotias uros, ensimmäinen koirani. Halu ja idea lähteä kokeilemaan WT:tä alkoi oikeastaan vasta viime kesänä. Saimme koepaikan ja suureksi iloksemme saimme ensimmäisestä kokeestamme heti ykkösen. Tykästyimme molemmat heti lajiin. Oli siis päivän selvää, että aloimme treenaamaan kohti avointa luokkaa. Saimme Katin koirakoulusta paljon vinkkejä WT:n erilaisiin tehtäviin, jotka eroavat hieman nomesta. WT:ssä ohjaajankin tulee valppaasti tarkkailla ympärillä tapahtuvia asioita.

Treenien onnistuessa odotetulla tavalla, halusin lähteä testaamaan osaamistamme kokeeseen. Valinnanvaraa kokeista ei ollut ja minua itseäni vähän hirvitti ilmoittautua suoraan näin isoon kokeeseen, en siis uskaltanut asettaa suuria odotuksia menestyksellemme. Kyseessä oli kuitenkin vasta toinen WT-kokeemme. Ajattelinkin, että haetaan "vikalista" kotiin, jotta tiedämme millaisiin asioihin paneutua tulevissa treeneissä enemmän. Joku voisi pitää tätä hieman hulluna, sillä matkaa kisapaikalle oli lähes neljä tuntia pienen tauon kanssa.

Koeaamuna minua jännitti ihan hirveästi. Vaikka en tiennyt mitä odottaa rastien osalta, mielessäni oli vain, että hirveän vaikeita tehtäviä siellä varmasti on. Onneksi Tyca pysyi rauhallisena ja iloisena eikä ihmetellyt hermoromahduksen partaalla olevaa ohjaajaansa. Ensimmäisen rastin jälkeen huokaisin helpotuksesta ajatellen, että kyllä täältä hengissä selvitään. Rastin tehtävänä oli simppele ohjaus. Tykkäsin kovasti toisen rastin paritehtävästä, vaikka siinä hieman joutui jännittämään, ettei oma koira vain karkaa, kun parimme lähetti koiransa noutoon. Toinen rasti jäi parhaiten mieleen, sillä siinä onnistuimme mielestäni parhaiten. Toiseksi viimeinen rasti, jossa kävimme, oli walk up -tehtävä parin kanssa. Rastilla kävelimme yhdessä rivissä, tuomari välissämme ja ampuja edellämme. Kävelimme vähän matkaa, kunnes piti pysähtyä, kun tuli laukaukset ja kakkosmarkkeeraus. Tässä vaiheessa olimme olleet monta tuntia ulkona auringon paisteessa ja lämpötila oli lähemmäs 30 astetta, joten oli jo aika nuutunut olo, enkä itse oikein havainnoinut viimeiseksi heitettyä damia. Tehtävä suoritettiin kaksi kertaa niin, että toinen parista haki ensiksi toisen damin ja toisella kierroksella toinspäin. Koira jäi kovasti tuijottamaan ensimmäistä damia kummallakin kierroksella. Maasto oli myös hieman sen tyyppinen, että damien paikat menivät helposti hukkaan. Tämä tehtävä meni meillä siis vähän säätämiseksi ja jouduin ohjaamaan Tycaa aika paljon, saimme kuitenkin kaikki damit talteen. Tuon tehtävän jälkeen minulta hävisi kaikki toivo siitä, että meillä olisi mahdollista enää palkinnoille päästä, ei sieltä kuitenkaan nollaa tullut.

Olen hirveän ylpeä Tycasta, se jaksoi niin hienosti työskennellä kuumuudesta huolimatta. Onneksi kokeen järjestäjät olivat tuoneet paikalle vesipisteitä, joissa pystyi viilentämään koiraa, siitä iso kiitos. Kaiken kaikkiaan meidän suorituksemme ylitti odotukseni! Olihan tämä yksi unelmien täyttymys. En ikinä voinut uskoa, että pärjäisimme näin hyvin. Tyca on todella kuuliainen ja ottaa hyvin ohjeita vastaan tilanteissa, joissa sitä tarvitsee ohjata. Tämä on helpottanut kouluttamista aika paljon. Tyca on myös todella miellyttämishaluinen, haluaa aina onnistua ja sitkeästi jatkaa työskentelyä, vaikka ohjaaja välillä kämmäisikin. Jatkamme treenejä ja tavoitteemme on ehdottomasti edetä WT:n parissa.

*Hyvää syksyä!
- Roosa Mäenpää ja Tyca*

Lajiesittelyssä Nosework

Nosework on koiraharrastuslaji, jossa koira etsii lajiin kuuluvan hydrolaattihajun. Käytettäviä hydrolaatteja ovat eukalyptus, laakerinlehti, laventeli tai näiden yhdistelmät. Alimmassa luokassa etsittävä haju on pelkkä eukalyptus, ylemissä luokissa myös hajujen sekoitukset ovat mahdollisia. Lajissa on neljä eri etsintämuotoa: sisäetsintä, laatikkoetsintä, ulkoetsintä ja ajoneuvoetsintä. Näistä jokainen on oma koemuotonsa, ja jokaisessa on kolme tasoluokkaa.

Nosework sopii kaiken rotuisille, kokoisille ja ikäisille koirille, ja se onkin erinomainen harrastus purkamaan koiran ylimääräistä virtaa ja tarjoamaan sille aktiiviteettia.

Noseworkissa koira saa käyttää nenäänsä ja päätään lajinomaisen ja mielekkään puuhan eli haistelun parissa. Koira pääsee lähes meditatiiviseen tilaan keskittyessään haisteluun ja etsiessään hajun lähdettä. Etsintää ja ilmaisua on helppoa harjoitella kotona, eivätkä harrastukseen kuuluvat tarvikkeet (hydrolaatit, huonekalutassut jne) ole kalliita. Tämä on osaltaan taannut vuonna 2020 virallistuneen lajin jättimäisen suosion.

Noseworkissa etsintä tehdään koira kytkeytynä valjaisiin tai pantaan. Hihnan pituutta ei ole määrätty, mutta kelataluttimen käyt-

tö ei kuitenkaan ole sallittua. Etsintäliivin (esim. pk-valjas) käyttö on sallittua. Koiralla saa myös käyttää tarvittaessa tossuja, takkia tai muuta koiran tarvitsemää suojausta. Poikapökyjen käyttö (estämään urosten koivennostomerkkailu) sen sijaan ei ole sallittua. Noseworkista tekee lajina poikkeuksellisen myös se, että koira saa myös palkita kokeessa löydön tekemisestä.

Lajissa ei ole yhtä ainoaa oikeaa ilmaisutapaa, vaan ohjaaja voi valita sen oman mielensä ja koiran ominaisuuksien mukaan. Yleisimmin käytettyjä ovat kuonokosketus hajuun, istuminen, maahanmeno, kohteen tuijotus tai näiden yhdistelmät. Tassujen käyttö ilmaisussa ei ole suotavaa, sillä koira ei saa rikkoa esineitä tai raapia esimerkiksi ajoneuvoa, jossa haju on. Ohjaajan tulee osa-

ta lukea koiraansa ja kertoa, milloin koira on tehnyt löydön. Lajissa ohjaajan koiranlukutaito kehittykin harjoittelun edetessä, ja samalla koiran hajumaa ilma aukenee ihmisen ymmärrykseen. Seikat, joita koirassaan tai hajun käyttäytymisessä ei ole aiemmin havainnoinut, ilmenevät aivan uudella tavalla.

Koirien hajuaiisti on aivan ylivoimainen ihmisen hajuaiistiin verrattuna. Koirat paitsi kykenevät erottelemaan hajuja tarkemmin kuin me, myös niiden hajuepiteelin (se osa limakalvosta, jossa hajureseptorit ovat) määrä on huomattavasti suurempi kuin ihmisellä. Ihmisellä on noin 5 miljoonaa hajureseptoria, kun taas vihikoiralla niitä on jopa 300 miljoonaa. Ihmisen hajuepiteelin alue on noin postimerkin kokoinen, koiralla suunnilleen A4.

Koiran ensisijainen aisti on hajuaisti, kun taas ihminen käyttää sitä viimeisenä. Koiran hajumaailmaa voisikin verrata meidän värimaailmaamme.

Noseworkia koiralleen kouluttaessa myös palkitsemisen ajoitus ja palkkion suunnat saavat monesti yhä selkeämmän merkityksen. Huonolla toiminnan merkitsemisellä eli heikolla ajoituksella kun ei pitkälle pääse.

Lajiharjoittelun alussa, hyvällä koulutuksella, koiran kehitys on yleensä valtavan nopeaa. Tärkeintä alkuopetuksessa on rakentaa koiralle vahva motivaatio hydrolaatin tuoksuun. Ilman tuota tuoksumotivaatiota on vaikea opettaa kahta muuta osa-alueita, jotka ovat ilmaisu ja etsintä. Hydrolaatit ovat siis aivan omanlaisensa eivätkä siis suoraan eteerisiä öljyjä.

Noseworkia voi alkaa harjoitella jo pennun kanssa, ja sen voi aloittaa toki myös vasta varttuneemman koiran kanssa. Kokeisiin pääsee osallistumaan, kun koiralle on kertynyt ikää vähintään 12 kuukautta. Hyvää pohjaa etsinnälle ja nenän käytölle sekä vaihtelua lajiharjoitteluun saa jo pelkällä naminpiiloutuksella: ohjaaja piilottelee nameja asuntoon koiran näkemättä, ja koira pääsee etsimään ne.

Nosework-hydrolaattien käytössä tulee olla tarkkana, ettei tule tahattomasti opettaneeksi koiralle omanlaista hajuyhdistelmää esimerkiksi käyttämällä aina huonekalutassua hajun piilottamiseen. Hajua ei myöskään ole syytä laittaa suoraan sellaisenaan pinnalle, sillä haju saattaa säilyä tarkkanenäisen koiran aistittavissa hyvinkin pitkään.

Noseworkissa haasteita saa rakenneltua niin pitkälle kuin mielikuvitus antaa myöden. Esimerkkinä eri korkeudet, erilaiset etsintäpaikat, ilmavirrat, häiriöhajut, hajun ikäännyttäminen, useampi haju jne. Näiden avulla löytyy varmasti jokaiselle haastetta pitkään.

On ollut hauskaa huomata kuinka flattia kouluttaessa sählävinkin peruspersoonaa rauhoittuu etsimään. Osaltaan siihen vaikuttaa se, ettei sähläminen johda mihinkään, säätämällä ei löydä hajun lähdeä. Mutta myös se, että haistelu ja etsiminen itsessään saa koiran rauhoittumaan.

Monet myös kertovat koiransa alkaneen reagoida hajuihin aiempaa enemmän. Voi siis olla, että koiran on muissakin lajeissa helpompi ymmärtää, että ohjaaja toivoo nenän käyttöä esim. jäljellä, tokossa tunnistusnoudossa tms. Mukavaa lajissa on se, että noseworkissa käytettävät hajut eivät häiritse missään muussa lajissa eli häiritsevää päällekkäisyyttä ei ole lajien välillä.

- Camilla Leijona

OPPIMISEN VAIHEET HAJUTYÖSKENTELYS- SÄ

- Ensimmäinen asia, jonka koira harjoituksissa tehtävään oppii, on tunnetila. Hajutyöskentelyssä arvostetaan paitsi innokkuutta, myös tarkkuutta: olisikin hyvä, ettei koira vain 'hömpöstele menemään', vaan innostuksesta huolimatta keskittyisi itse tekemiseen.
- Omaksuminen on ensimmäinen vaihe, jossa opitaan uutta. Hajutyöskentelyssä tämä tarkoittaa, että jostakin hajusta tehdään koiralle merkityksellinen.
- Automaattisuus, sujuvuus = käytös "sujuu", koira tuntuu oppineen hajun etsimisen ja ilmaisun ja käytös viimeistellään. Vasteen nopeuteen keskittyminen, eli koiran tulisi reagoida nopeasti ja ilmaista sujuvasti.
- Yleistäminen: Koira kykenee toimimaan eri paikoissa ja olosuhteissa. Tämä on harvoin automaattista ja vaatii erityistä huolellisuutta. Jos haluaa, että koira tekee tehtävää vain kotona aktivointimielessä, ei tehtävää ole 'pakko' lähteä yleistämään minne vain, mutta yleistämisellä saa aina lisää mielekkyyttä ja uusia haasteita koiralle.
- Ylläpitäminen: Kun koira on oppinut asian ja lisää uuden tiedon käytösvalikoi- maansa, saadaan aikaan luotettavuus. Pidetään yllä käytöstä vahvistamalla sitä satunnaisesti.

Nosework on kertakaikkisen innostava laji niin koiran kuin ohjaajankin mielestä, ja vähintäänkin tutustuminen siihen kannattaa! Noseworkissa koira saa todellakin olla itse tähti ja ohjaajan tehtävä on toimia apujoukoissa. Lajissa alkuun pääsee erilaisissa tutustumiskerroissa, alkeiskursseilla tai vaikkapa verkosta asiaa opiskellen.

ELÄMÄÄ VANHENEVAN KOIRAN KANSSA

Koiran ikääntymistä voidaan arvioida tarkastelemalla sen käyttäytymistä ja ulkonäköä. Se, milloin koira on vanha, riippuu monesta tekijästä: koiran rodusta, koosta, terveyshistoriasta ja elämän aikana koetuista asioista. Pieni, alle kymmenkiloinen koira elää hyvinkin pitkään, helposti 16 -vuotiaaksi ja on vanha vasta täytettyään kymmenen kun taas jättikokoinen lajitoveri saattaa olla vanha jo 7-vuotiaana.

Koira, joka on ollut koko ikänsä terve, pidetty hyvässä kunnossa ja ruokittu hyvin, elää useimmiten myös laadukkaampaa vanhuutta. Monta asiaa voimme nähdä ja testata, mutta emme voi kokonaisuudessaan tietää, millaisia henkisiä muutoksia koira käy läpi vanhetessaan. Monesti ymmärrys ja hyväksyntä auttavat elämään laadukasta ja mukavaa elämää vanhan koiran kanssa.

Parhaimmillaan koira on juuri silloin kun se on saavuttanut aikuisuuden, se osaa käyttäytyä ja suunnilleen lukee ajatuksesi jo ennen kuin ehdit ne edes itse ajattelemaan. Onhan pentu hauska ja nuoren koiran puuhia on mukavaa seurata ja elämän iloa ja tarmoa tarkkailla, mutta vanhana koira jo on oppinut talon tavat ja olet oppinut tuntemaan koirasi vuosien varrella.

Joskus rakkaastakin joutuu luopumaan ja tekemään päätöksen ystävän viimeisestä matkasta. Voisi sanoa, että kun koiran elämä ei ole enää elämisen arvoista kipujen vuoksi eikä enää ole mahdollisuutta toista auttaa, on aika luopua ystävästä. Joskus harvoin koira nukahtaa ikiuneen nukkuessaan, mutta näin valitettavasti ei aina ole. Oma itsekkyyks on koiran terveyttä ajatellessa syytä unohtaa ja nähdä koiran kannalta onko elämä elämisen arvoista.

IKÄÄNTYMISEN MERKKEJÄ KOIRASSA

Vanhentuessaan koira muuttuu vähemmän energiseksi ja koiran ruuansulatus muuttuu, jolloin koiralle saattaa tulla taipumusta lihoa.

Kuten ihmisilläkin vanhemmiten, myös koiran nivelet alkavat jäykistyä ja ylösnouseminen vaatii hieman ponnisteluja, liikkeet jäykistyvät. Koiran vuorokausirytmii saattaa muuttua ja koira nukkuu enemmän päivisin ja valvoo öisin. Syyinä voivat olla esim. koiran nivelkivut, jotka valvottavat koiraa.

Ulkoisia muutoksia vanhenevassa koirassa voivat olla muun muassa se, että koiran karvan laatu heikkenee ja iho paksunee, silmät saattavat sinertyä ja kuono, leuka, huulet ja lopulta jopa koko karvapeite harmaantuu.

Ihoon saattaa tulla syyliä ja rasvapatteja sekä kasvaimia. Riippuen koirasta, se saattaa joko lihoa tai laihtua.

Koiran hampaat heikkenevät ja hammas-huoltoon onkin syytä kiinnittää huomiota. Hammaskipu on kovaa kipua myös koiralla ja usein koira saattaa kieltäytyä syömästä. hammaskivun oireena voi olla myös lisääntynyt juominen. Silmien alle kuonoon tuleva patti saattaa kertoa koiran hammasjuuren tulehduksesta, joka on paitsi vaarallinen (verenmyrkytysvaara) myös kovin kivulias ja vaatii aina eläinlääkärin huomiota.

Vanhemmiten koiran aistit heikkenevät, koira ei näe tai kuule yhtä hyvin kuin ennen. Käyttäytyminen esimerkiksi metsälänkeillä saattaa muuttua, eikä koira ehkä enää etene niin kauas ihmisestä, vaan pysyttelee turvallisen lähellä tuttua ihmistä. Myös koiran hajui- ja makuaisti heikkenee, jolloin myös koiran ruokahalu heikkenee. Tällöin koira saattaa laihtua.

Koiralle saattaa tulla aivan samoja vanhuuden mukanaan tuomia ongelmia kuin ihmisilläkin. Koira saattaa dementoitua ja koiralla saattaa olla vaikeuksia hahmottaa ympäristöään. Koira saattaa myös unohtaa jo oppimiaan asioita sekä asiat, jotka juuri teki – unohtaa esimerkiksi juuri syöneensä. Ymmärrys on paikallaan tällaisissa tilanteissa. Myös koiran pidätyskyky saattaa heiketä iän karttuessa ja erityisesti makuulta noustessa voi vahinkoja sattua.

Narttukoiran riski kohtutulehduksiin kasvaa ja nisäkasvainten riski suurenee. Uroskoiralla taas riski eturauhasen liikakasvuun kohoaa iän myötä merkittävästi.

Vanhan koiran liikuntaan on syytä kiinnittää huomiota ja muuttaa pitkät lenkit lyhyemmiksi, mutta lenkkeillä useammin. Koiralle mahdolliset iän myötä tulleet sydänvaivat tulee huomioida liikunnan rasittavuudessa.

IKÄÄNTYVÄN KOIRAN HOITO

Vanheneva koira hyötyy erityisesti aktivoimisesta ja aivojumppasta – myös vanha koira

oppii uusia temppuja! Esimerkiksi namien etsiminen aktivoi aisteja ja uusien, kevyiden temppujen opettelu virkistää mieltä, kunhan huomioi koiran vanhuudessa kehoon tulevat muutokset. Älyllisen vireyden ylläpitäminen onkin vähintään yhtä tärkeää vanhalla kuin nuorella koiralla.

Vanha koira hyötyy säännöllisistä eläinlääkärikäynneistä, jossa tarkastetaan koiran yleiskunto, hampaat, silmät sekä annetaan ohjeet mahdollisten iän mukanaan tuomien ongelmien hoitoon. Kuten ikääntyvä ihminen, myös ikääntyvä koira saa paljon hyötyä hieronnasta, osteopatiasta ja akupunktiosta, sekä huolellisesta turkin ja ihon hoidosta.

Ruokinnassa ikääntyvä koira hyötyy rasvahappolisista, esimerkiksi Nutrolin Senior, sekä niveliä tukevista ravintolisistä ja antioksidanteista, kuten esimerkiksi Nutrolin hip & joint. Vanhan koiran ruokavalio perustuu hyvin sulavaan, laadukkaaseen proteiiniin.

Mikäli perheeseen tulee lapsia tai koiran pentu, tulee huolehtia, että iäkkäälle koiralle tarjotaan tilaisuus omaan rauhaan. Vanha ei jaksa niin paljon kuin loputtomalla energialatauksella varustettu pentu. Usein uusi koiranpentu piristää koiravanhusta, mutta tapoihinsa tottuneella koiralla saattaa olla aluksi vaikeuksia sulattaa uutta tulokasta. Koirat – aivan kuten ihmiset – muuttuvat ajatuksiltaan hieman pyöreämmiksi vanhetessaan, mutta samalla toiset käsitykset ja tavat ovat hyvinkin jäykkiä.

Ole reilu koirallesi, älä lopeta harrastamista koiran kanssa, joka on nuoruudessaan ollut harrastuksissaan aktiivinen. Voit edelleen harrastaa koiran kanssa kunhan huomioit koiran terveydentilan ja rauhoitat tahtia vanhenevan koiran vaatimaan tahtiin. Vanha koira ei tarkoita samaa kuin huonokuntoinen koira!

– Camilla Leijona

'Ole reilu koirallesi, älä lopeta harrastamista koiran kanssa, joka on nuoruudessaan ollut harrastuksissaan aktiivinen. Voit edelleen harrastaa, kunhan huomioit koiran terveydentilan ja rauhoitat tahtia vanhenevan koiran vaatimaan tahtiin. Vanha koira ei tarkoita samaa kuin huonokuntoinen koira!'

VANHAT & VIISAAT

*Vanhoista flateista on lista Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n kotisivuilla:
www.flatti.net/jalostus/lista-vanhoista-flateista*

Listalla ovat yli 13-vuotiaiksi eläneet flatit. Toivomme myös lehteen lisää tarinoita vanhoista flateista. Juttuja voitte kirjoittaa yli 10-vuotiaista koiristanne. Onko oma Vanha ja Viisaasi jo listalla? Haluatko kertoa koirasi tarinan? Jos tiedossasi on yli 13-vuotias flatti, joka ei ole listalla, niin kerro se minulle. Kiitos! Ota yhteyttä: virpi.peltonen@turkuflatti.net tai laita yv Facebookissa. – Virpi

FINNFLATS EVELYN 'EVE'

Eve syntyi 11.3.2010 ja haimme äitini kanssa hänet kotiin Espooseen vappuna. Kutsumanimi oli helppo päätää kasvattajan antaman nimen, Evelynin, pohjalta. Even muuttaessa luoksemme olin lukion toisella. Äitini teki töitä kotona, joten Even ei tarvinnut olla pitkiä aikoja yksin, mikä oli hyvä, koska etenkin kengät eksyivät pienen pennun hampaisiin melko usein. Eve oli rohkea ja innokas pentu, joka oppi uudet temput nopeasti. Eve on aina sopeutunut hyvin uusiin ympäristöihin ja ollut ehkä pykälän verran rauhallisempi sekä helppoluontoisempi kuin muut flatit. Ikävuosien myötä kuulo tosin on muuttunut hiukan valikoivaksi.

Uimaan opeteltiin lähimetsässämme sijaitsevalla lamella ja siellä käydään edelleenkin aina säiden salliessa. Eve on innokas uimari ja veteen on aina päästävä, jos sitä vain on näkyvissä. Kesällä vietämme aikaa mökillä Kangasniemellä, jossa Eve on kokoajan vaatimassa heittäjän lempileluun majakkaa järveen, jotta saa käydä sen sieltä noutamassa. Ikävuodet ovat alkaneet vähitellen näkymään tahdissa ja enää ei ole ihan niin kiire milloin minnekin, mutta lempipuhan uimisen äärellä ikävuodet karisevat pois hetkessä.

Eve on ollut mitä parhaita reissu- ja kyläilyseuraa ja toivottavasti meillä on vielä useampi vuosi yhteisiä retkiä edessä.

– Emilia Weckman

BIEHKAN PAARMUSKA 'BERTTA'

Biehkan Paarmurska (s. 3.8.2011) eli tuttavallisemmin Bertta (Bärtti, Bärtha, Bää, Berttuli, Bebe, prinsessa, hymytyttö...) on juuri kunniallisen kymmenen vuoden iän saavuttanut rakas koiruutemme. Pieni prinsessa juhli syntymäpäiviään 3.8. kera maksalaatikkokakun ja muiden herkkujen, olihan se ne ansainnut. Lahjojakin sai mukavasti.

Bertta tuli perheeseemme vuonna 2015 ollessaan kolmevuotias. Ensikohtaamisemme oli kyseisen vuoden juhannuksena. Silloin meillä oli jo samanrotuinen Niilo-koira mukanamme, kun vietimme keskikesän juhlaa perhetuttujen kanssa mökillä. Bertta oli menossa mukana ja ihastuinkin siihen ensisilmäyksellä. Erityisesti tämän tapaan ottaa ihmistä hihasta kiinni. Käsittääkseni myös Bertan sisarukset tekevät tätä, ja se jos jokin on valloittava tapa osoittaa kiintymystä. Muutaman kuukauden jälkeen tiemme Bertan kanssa kohtasivat jälleen, kun se oli uutta kotia vailla ja otimme sen avosylin vastaan kaikenkarvaiseen perheeseemme, johon kuuluu äitini, Niilo sekä kissat Tofu ja Papu.

Elämänmuutoksia Bertan elämässä on ollut jos jonkinmoisia. Viimeisimpänä oli tämän tekstin kirjoittajan muutto ensin saman kaupungin sisällä ja sittemmin toiseen kaupunkiin. Olemme olleet Bertan kanssa aktiivisesti yhteyksissä niin tavallisten puheluiden kuin myös videopuheluiden välityksellä. Bertta on aika harvasanainen, mutta kuulemma häntää heiluttaa kuullessaan ääneni, joten taitaa sekin olla päässyt kärryille siitä, kuinka teknologia toimii!

Seuraavaksi vähän Bertan luonteesta ja mielipuuhiista. Se on todella kiltti ja ystävällinen koira, joka tutustuu mielellään uusiin ihmisiin. Mitä enemmän rapsuttajakavereita, sen parempi! Kissat ovat kavereita, niin kauan, kun pysyvät poissa Bertan ruokakupilta. Silloin on pieni ärähdys paikallaan, mutta kukapa haluaisi, että omalta lautaselta viedään ruoka aivan nenän edestä. Muuten kissojen kanssa

voi vaikka ottaa päikkärit aivan vierekkäinkin. Koirakavertikin ovat kivoja, kunhan niihin saa ensin tutustua rauhassa.

Bertta pitää lenkkeilystä ja haluaisikin usein päättää, mikä lenkki tänään tehtäisiin. Pitkät lenkit ja uudet reitit ovat huippu kivoja. Mutta erityisen kiva lenkki on lähikaupan kautta, sillä jos äiti poikkeaa kaupassa, tuo hän aina mukanaan herkkuja! Se vasta mukavaa onkin! Bertta tykkää uida uimisen ilosta, mutta sade eikä sateen jälkeinen märkä maa ole mieleen, mieluummin jäisi silloin sisälle. Nyt kesällä Bertta on ollut myös aktiivinen apukokki kun äiti on grillannut ruokaa. Palkkioksi ahkerasta työstä on Bertta saanut grillattua porkkanaa!

Ei leluilla tarvitse aina leikkiä. Tai ainakin Bertta on tätä mieltä: leluja voi vain pitää suussa ja esitellä kaikille läsnäoleville. Hakuleikit ovat kyllä mieluisia! Kunhan koirakaveri Niilo ei veisi aina leluja. Kun Bertta saa rapsutuksia, pitää sitä hehkuttaa toisille. Aina pitää katseella varmistaa, että muutkin näkee, kun prinsessa nauttii.

On Bertalla kokemusta myös metsästämisestä. Olen kuullut, että se on varsin taitava löytämään saaliita. Metsästyksestä Bertta on jo jäänyt eläkkeelle, mutta mahdollisuuksien mukaan äitini vie koirat frisbeegolfradalle etsimään hukkuneita kiekkoja. Saaliin löytötaidoista on tässäkin lajissa hyötyä! Bertta ei ehkä jaksa juosta yhtä lujaa kuin koirakaverinsa, mutta onnistuu kyllä satunnaisesti löytämään kiekkoja, sillä onhan maltti valttia.

Bertta tervehtii aina iloisesti ja ottaakin heti mahdollisuuden tullen hihasta kiinni ja vie haluamaansa paikkaan vaihtamaan kuulumisia ja toki maharapsuja. Hyvästien tullessa täytyy aina käydä keittiön herkkukaapilla ja antaa herkkutikku. Jos herkkutikku meinaa unohtua, Bertta kyllä muistuttaa! Innolla odotankin seuraavaa vierailua Bertan luona.

– Jonna Korkea-aho

FINNFLATS CASANOVA 'JAGO'

s. 26.3.2009

Jago eli harrastuskavereiden kesken ”Dino”, tuo ikuinen tättähäärä, jolta löytyy loputtomasti rakkautta, iloa ja energiaa, mutta myös itsepäisyyttä ja omistajan huumoria testaavaa yllätyksellisyyttä. Heti kotiin tultuaan Jago muistutti olemassaolostaan testailemalla naskalihampaitaan omistajan varpasiin tai ohi kävelijän akillesjänteeseen. Muutaman kuukauden kuluttua hänen makumieltymyksensä laajenivat kenkiin, villapaitoihin ja mattoihin. Ikää koiralla ei ollut montaa kuukautta, kun jo ensimmäisen kerran opeteltiin koiran oksennuttamista. Hyvillä vinkeillä näistä tavoista päästiin eroon, mutta Jagon mielestä oli vain aika siirtyä suurempiin haasteisiin eli grillivuuan syömiseen, ulkotakkien hihhoissa roikkumiseen ja saattoi sitä muutama oma ja kaverin hammaskin tulla korjattua hieman vauhdikkaiden lenkkien ja leikkien aikaansaamana.

Vauhdikkaasta ja ajoittain hieman kalliilta tuntuneen alun jälkeen kuoriutui Jagosta uskomattoman upea harrastuskoira todella korkealla (mutta itsepäisellä) työskentelyhalulla. Jagon kanssa harrastettiin ensimmäisinä kesinä Vepeä, mikä näkyy vieläkin koiran pakottavana tarpeena käydä hake-massa sekä uimarit että soutajat, tutut ja tuntemattomat, takaisin rantaan. Agilitystä tuli kuitenkin meidän yhteinen tärkeä harrastuksemme. Jago oli myös agilitykentällä oma itsepäinen ja huumorintajua testaava tättähäärä, jolla oli aina kaasua pohjassa. Ei ollut sattumaa, että ohjaaja pukeutui aina ja poikkeuksetta pitkähihaiseen paitaan ja vieläpä usein pipoon vuoden ajasta riippumatta. Ajoittain radalla Jago sai aikaan myös pieniä vaaratilanteita, joista onneksi selvittiin säikähdyksellä ja jälkikäteen tilanteet jo naurattavatkin. Eipä sitä usein näe agilitykentällä koiraa, joka unohtaa laskea pään alas juostessaan putkeen. Tai koiraa, joka sekoittaa keskenään damin ja esteiden päällä olevat hiekkapainot.

Vanhuuden päivillään Jago jaksaa edelleen nauttia elämästä ja vaatia pientä extra huomiota. Jago rakastaa yhä kieriä metsämättäällä, leikkiä ja hepuloida pennun kanssa, roikkua omistajan hihassa ja haukkua mikäli ruuan antamisessa kestää liian kauan. Ja käytiin sitä vielä 12 vuoden iässä eläinlääkärissä oksentamassa lelukin. Eli Jago on yhä oma itsensä, loputtoman iloinen tättähäärä pienellä pilkkeellä silmäkulmassa. Jos yhdellä lauseella pitäisi Jagoa kuvailla, sanoisin että Jago rakastaa aivan kaikkea ja kaikkia, ilman yhtäkään ehtoa ja aivan täysillä – ja kaikki Jagoa!

- Ida Yli-Heikkilä

MH- LUONNE- KUVAUS

Flattiviestissä 1/2021 käsiteltiin lyhyesti koirien persoonallisuutta ja mistä se muodostuu sekä mitä siitä tiedetään etenkin flatin osalta. Siinä sivuttiin myös tapoja tutkia koirien luonnetta (persoonallisuutta) ja ensimmäisenä mainittiin kontrolloidut testitilanteet. Tällä hetkellä Suomen Kennelliitto kirjaa jalostustietojärjestelmään vain joitakin testejä ja täten näistä saadaan melko helposti dataa ulos. ”Virallisia” luonnetestejä ovat tällä hetkellä Suomessa luonnetesti (LT) – artikkeli Flattiviestissä 2/2021, MH-luonnekuvaus (MH) ja käyttäytymisen jalostustarkastus, josta tulossa juttu lehden seuraavaan numeroon. Näissä kaikissa on standardoitu testirata, jossa koira suorittaa testiosiot ohjeiden mukaisesti. Koiran toiminta arvioidaan ohjeen mukaisesti ja koiran saama tulos kirjataan jalostustietojärjestelmään.

©Päivi Kankare Imagiaa

MH-luonnekuvaus on ruotsalaista perua (mentalbeskrivning hund). MH-luonnekuvauksen kohdalla ei puhuta suoraan luonteen testaamisesta tai vastaavasta, vaan ideana on kuvailla koiran käyttäytymistä erilaisissa testitilanteissa. MH:ssa on kymmenen erilaista testiosiota, joissa kaikissa on erilaisia vaihtoehtoja sille, miten koira toimii ko. tilanteissa. Jokainen testitilanne tehdään samaan tapaan kaikille koirille eli esim. verrattuna luonnetestiin ärsykkeen voimakkuutta ei vaihdella koiran reagoinnin mukaan. Jokaisen testitilanteen jälkeen koiralle annetaan palautumisaikaa ennen seuraavaa osiota.

LUONNEKUVAKSEN OSIOT

Jokainen luonnekuvauksen osio arvioidaan asteikolla 1-5, joista 1 kuvaa reaktion pienintä voimakkuutta ja 5 reaktion suurinta voimakkuutta. Millainen reaktio on ”hyvä” reaktio, riippuu myös rodusta. Monelle

rodulle on jalostuksen tavoiteohjelmassa laadittu ihanneprofiili, jossa kerrotaan, millaiset reaktiot olisivat sopivimpia ko. rodulle.

www.virkku.net/files/mh-luonnekuvaus/mh_luonnekuvauksen_osiot_2020.pdf

Kontaktin ottaminen testaajaan: tässä tarkkaillaan koiran toimintaa, kun se kohtaa itselleen vieraan ihmisen. Miten koira ottaa tähän kontaktia, lähteekö koira testaajan mukaan ja miten koira antaa käsitellä itseään.

Leikki 1: tässä koiran kanssa leikitään pehmeällä esineellä siten, että esinettä mm. heitellään testaajan ja koiran ohjaajan välillä ja sitten koira saa tarttua esineeseen. Koiran toiminnassa arvioidaan sen innokkuutta leikkiä, tarttua esineeseen ja leikkiä taisteluleikkiä.

Takaa-ajossa koira näkee hieman saaliseläintä muistuttavan esineen loittonevan itsestään sik-sak-rataa pitkin. Tässä arvioidaan koiran halua ajaa saalista takaa sekä tarttua siihen. Tämä testiosa tehdään kaksi kertaa peräkkäin.

Aktiviteetti-osioissa tarkkaillaan koiran toimintaa kolmen minuutin ajan koiran ja ohjaajan ollessa paikoillaan tekemättä mitään.

Etäleikissä koira näkee kaukana itsestään hieman omituisen hahmon, joka ensin voi olla hieman pelottavakin, mutta joka muuttuu sitten koiraa leikkiin houkuttelevaksi ihmiseksi. Tässä arvioidaan koiran kiinnostumista hahmosta, mahdollisia uhkaeleitä, uteliaisuutta lähteä katsomaan etäleikkijää sekä miten koira sitten leikkiä tämän kanssa.

	1	2	3	4	5
1a. KONTAKTI Tervehtiminen	Torjuu kontaktia, murisee tai yrittää purra	Välttää kontaktia, väistää	Hyväksyy kontaktin vastamatta siihen, ei väistä	Ottaa itse kontaktia tai vastaa siihen	Mielitelevä kontaktinotossa, hyppii, vinkuu, haukkuu, jne.
1b. KONTAKTI Yhteistyö	Ei lähde vieraan ihmisen mukaan / Ei kokeilla	Lähtee mukaan haluttomasti	Lähtee mukaan, mutta ei ole kiinnostunut TO:sta	Lähtee mukaan halukkaasti, kiinnostuu TO:sta	Lähtee mukaan hyvin innokkaasti, erittäin kiinnostunut TO:sta
1c. KONTAKTI Käsitteily	☐ A: Ei päästä käsittelemään ☐ B: torjuu murisemalla ja/ tai yrittää purra	Väistää tai hakee tukea ohjaajasta	Hyväksyy käsitteilyn	Hyväksyy ja ottaa kontaktia	Hyväksyy ja vastaa liioitellulla kontaktilla
2a. LEIKKI 1 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/ vähenee	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen
2b. LEIKKI 1 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	Ei tartu, nuuskii esinettä	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	Tarttuu heti koko suulla	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista
2c. LEIKKI 1 Puruote ja taisteluhalu	Ei tartu esineeseen	Tarttuu viiveellä - irrottaa/ pitää, ei vedä vastaan	Tarttuu, vetää vastaan, mutta irrottaa ja tarttuu uudestaan/ Korjaillee otetta	Tarttuu heti koko suulla, vetää vastaan kunnes TO irrottaa	Tarttuu heti koko suulla, vetää, tempoo, ravistaa - kunnes TO irrottaa
3a. TAKAA-AJO	Ei aloita ☐ ☐	Aloittaa, mutta keskeyttää ☐ ☐	Aloittaa etenemisen hitaasti, voi lisätä vauhtia, seuraa koko matkan saalista ☐ ☐	Aloittaa kovalla vauhdilla päämäärähakuisesti, pysähtyy saaliille ☐ ☐	Aloittaa heti kovalla vauhdilla juosten saaliin ohi, voi kääntyä saaliille ☐ ☐
3b. TARTTUMINEN	Ei kiinnostu saaliista/ Ei juokse perään ☐ ☐	Ei tartu, nuuskii saalista ☐ ☐	Tarttuu saaliiseen epäröiden tai viiveellä ☐ ☐	Tarttuu heti saaliiseen, mutta irrottaa ☐ ☐	Tarttuu heti saaliiseen, pitää sitä suussaan vähintään 3 sekuntia ☐ ☐
4. AKTIVITEETTITASO	Tarkkailematon, kiinnostumaton, passiivinen	Tarkkailevainen, rauhallinen, voi istua, seistä tai maata	Tarkkailevainen ja enimmäkseen rauhallinen, yksittäisiä toimintoja	Tarkkailevainen, toiminnot tai rauhattomuus lisääntyy vähitellen	Toiminnot vaihtelevat nopeasti osion aikana/ Rauhaton koko ajan
5a. ETÄLEIKKI Kiinnostus	Ei kiinnostu avustajasta	Tarkkailee avustajaa, välillä taukoja	Kiinnostunut avustajasta, seuraa ilman taukoja	Kiinnostunut avustajasta, yksittäisiä lähtöyrityksiä	Erittäin kiinnostunut avustajasta, toistuvia lähtöyrityksiä
5b. ETÄLEIKKI Uhka/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. osassa	Osoittaa yksittäisiä (1-2) uhkauseleitä osion ensim. tai toisessa osassa	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. osassa	Osoittaa useampia uhkauseleitä osion ensim. ja toisessa osassa.
5c. ETÄLEIKKI Uteliaisuus	Ei saavu avustajan luo	Saapuu linjalle aktiivisen avustajan luo	Saapuu piilossa olevan puhuvan avustajan luo	Saapuu avustajan luo epäröiden tai viiveellä	Saapuu avustajan luo suoraan ilman apua
5d. ETÄLEIKKI Leikkihalu	Ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - voi tarttua varovasti, mutta ei vedä	Tarttuu, vetää vastaan, voi irrottaa ja tarttua uudelleen	Tarttuu, vetää vastaan, ei irrota
5e. ETÄLEIKKI Yhteistyö	Ei osoita kiinnostusta	Kiinnostuu, mutta keskeyttää	On kiinnostunut leikkivästä-avustajasta	Kiinnostunut leikkivästä sekä passiivisesta avustajasta	Houkuttelee myös passiivista-avustajaa leikkimään
6a. YLLÄTYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	Kyykistyy ja pysähtyy	Väistää kääntämättä pois katsettaan haalarista	Pakenee enintään 5 metriä	Pakenee enemmän kuin 5 metriä
6b. YLLÄTYS Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja hyökkäyksiä, voi purra
6c. YLLÄTYS Uteliaisuus	Menee haalarin luo, kun se on laskettu maahan/ Ei mene ajoissa	Menee haalarin luo, kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	Menee haalarin luo, kun ohjaaja seisoo sen edessä	Menee haalarin luo, kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	Menee haalarin luo ilman ohjaajan apua
6d. YLLÄTYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita tai väistämistä	Pieni niaaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	Pieni niaaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	Niaaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla
6e. YLLÄTYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta haalariin	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria yhdellä ohituskerralla	Pysähtyy, haistelee tai katselee haalaria väh. kahdella ohituskerralla	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	Puree haalaria tai leikkii sen kanssa väh. kahdella ohituskerralla
7a. ÄÄNIHERKKYYS Pelko	Ei pysähdy tai pysähtyy nopeasti	Kyykistyy ja pysähtyy	Väistää kääntämättä pois katsettaan	Pakenee enintään 5 metriä	Pakenee enemmän kuin 5 metriä
7b. ÄÄNIHERKKYYS Uteliaisuus	Ei mene katsomaan	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja puhuu kyykyssä ja houkuttelee koiraa	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja seisoo sen viereissä	Menee räminälaitteen luo kun ohjaaja on edennyt puoliväliin	Menee räminälaitteen luo ilman apua
7c. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä pelko	Ei minkäänlaisia liikkumisnopeuden vaihteluita tai väistämistä	Pieni niaaus tai liikkumisnopeuden vaihtelu jollain ohituskerralla	Pieni niaaus tai nopeudenvaihtelu kerran, pienenee toisen ohituskerran jälkeen	Niaaus tai nopeuden vaihtelu samanlaisina vähintään kahdella ohituskerralla	Voimakas pelko, voi lisääntyä jokaisella ohituskerralla
7d. ÄÄNIHERKKYYS Jäljellejäävä kiinnostus	Ei osoita kiinnostusta räminälaitetta kohtaan	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta yhdellä ohituskerralla	Pysähtyy, haistelee tai katselee laitetta väh. kahdella ohituskerralla	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa, kiinnostus vähenee	Puree laitetta tai leikkii sen kanssa väh. Kahdella ohituskerralla
8a. AAVEET Puolustus/aggressio	Ei osoita uhkauseleitä	Osoittaa yksittäisiä uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä	Osoittaa useita uhkauseleitä ja muutamia hyökkäyksiä	Osoittaa uhkauseleitä ja useampia hyökkäyksiä
8b. AAVEET Tarkkaavaisuus	Yksittäisiä vilkaisuja, ja sen jälkeen ei kiinnostusta/ Ei kiinnostu lainkaan	Katselee aaveita silloin tällöin	Tarkkailee aaveita, pitkiä taukoja, kumpaakin puolet ajasta tai koko ajan toista	Tarkkailee aaveita, lyhyitä taukoja	Tarkkailee molempia aaveita koko osion ajan
8c. AAVEET Pelko	On ohjaajan edessä tai sivulla	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, pientä välimatkanottoa	On enimmäkseen ohjaajan edessä tai sivulla, vaihtelee paon ja kontrollin välillä	On enimmäkseen ohjaajan takana, vaihtelee paon ja kontrollin välillä	Peruuttaa enemmän kuin tuluttimen mitan tai lähtee paikalta / Pakenee
8d. AAVEET Uteliaisuus	Menee katsomaan, kun ohjaaja on ottanut avustajalta hupun pois / Ei mene ajoissa	Menee katsomaan, kun ohjaaja puhuu avustajan kanssa ja houkuttelee koiraa	Menee katsomaan, kun ohjaaja seisoo avustajan viereissä	Menee katsomaan, kun ohjaaja on edennyt puolelleväliin	Menee katsomaan ilman apua
8e. AAVEET Kontaktinotto aaveeseen	Torjuu kontaktia/ Ei mene ajoissa	Hyväksyy avustajan tarjoaman kontaktin, mutta ei vastaa siihen	Vastaa avustajan tarjoamaan kontaktiin	Ottaa itse kontaktia avustajaan	Innostunutta kontaktinottoa avustajaan, esim. hyppii tai vinkuu
9a. LEIKKI 2 Leikkihalu	Ei leiki - ei osoita kiinnostusta	Ei leiki - osoittaa kiinnostusta	Leikkii - aktiivisuus lisääntyy/ vähenee	Leikkii - aloittaa nopeasti ja on aktiivinen	Leikkii - aloittaa erittäin nopeasti ja on hyvin aktiivinen
9b. LEIKKI 2 Tarttuminen	Ei tartu esineeseen	Ei tartu, nuuskii esinettä	Tarttuu esineeseen viiveellä tai etuhampailla	Tarttuu heti koko suulla	Tarttuu heti, nappaa esineen vauhdista
10. AMPUMINEN	Ei häiriinny, havaitsee nopeasti ja sen jälkeen täysin välinpitämätön	Häiritsevyyttä lisääntyy leikin/ passiivisuuden aikana, sen jälkeen välinpitämätön	Kiinnostuu laukauksista, yleisöstä tms, mutta palaa leikkiin/passiivisuuteen	Keskeyttää leikin/ passiiv., lukkiutuu yleisöä, laukauksia tms kohden, ei palaa leikkiin/passiivisuuteen	☐ A: Osoittaa pelkoa ☐ B: Ohjaaja luopuu ampumisesta

Yllätysosioissa maassa lyyssä oleva haalari nostetaan nopeasti haalaria kohti tulevan koiran edessä ylös siten, että haalari pingottuu koiran edessä pystyyn. Tässä tutkitaan koiran pelokkuutta/rohkeutta toimia tilanteessa, osoittaako koira uhkauseleitä haalarille, pakeneeko koira, miten koira menee katsomaan haalaria ja miten koira reagoi haalarin ohittamiseen, kun sen ohi mennään hetken kuluttua uudelleen.

Ääniherkkyyden testaamisessa tarkkaillaan, miten koira reagoi yllättävään, kovaan ääneen: pelästykö se, väistäkö jne. Lisäksi katsotaan, miten koira menee tutkimaan äänen aiheuttajaa ja miten koira reagoi, kun koiran kanssa mennään samasta paikasta uudelleen ohi.

Aaveet ovat varmaan MH-kuvauksen erikoisin osuus. Siinä kaksi aaveksi pukeutunutta ihmistä alkaa lähestyä koira ja ohjaajaa kaukaa liikkuen vuorotellen kohti heitä. Aaveet tulevat melko lähelle koirakkoa, minkä jälkeen ne pysähtyvät. Tällöin koira saa mennä tutkimaan aaveita joko itsekseen tai ohjaajan kanssa. Aaveilta otetaan huput pois päästä ja koira saa todeta, että ne olivatkin vain ihmisiä. Osioissa tarkkaillaan koiran uhkauseleitä, tarkkaavaisuutta aaveita kohtaan, pelokkuutta, uteliaisuutta sekä kontaktinottamista aaveisiin.

Lopuksi koiran kanssa tehdään vielä leikkimistä (**leikki 2**) melko lailla samaan tapaan kuin ensimmäisessä leikkiosiossa. **Ampuminen** tapahtuu testin lopussa ohjaajan toiveiden mukaisesti (ammutaan / ei ammuta).

Ampumiseen reagoimista katsotaan, kun koira on aktiivinen (esim. leikkii) ja passiivinen.

FLATIT MH-KUVAUKSISSA

Taulukkoon on koottu tuoreimmat MH-kuvausten tulokset flateilta (v. 2016-2020). Jotkut testiosiot ovat hyvin samankaltaiset flattien kesken, esim. kontakti ja tervehtiminen, takaa-ajossa toimiminen, useissa osioissa näkyvä uhkauseleiden puuttuminen sekä reagoiminen pelottavien tilanteiden jälkeen (ei isoja jälkimainintoja). Paljon vaihtelua on mm. leikki 1:ssä tarttumisessa, toiminnassa yleisesti etäleikissä sekä ampumisessa. Ei niin, että olisivat sinänsä pelokkaita, vaan mahdollisesti jäävät odottelemaan jotain metsästyksellistä toimintaa ampumisen jälkeen.

PERINNÖLLISYYS

MH-luonnekuvausaineistoa on käytetty etenkin Ruotsissa tutkittaessa koirien käyttäytymisen perinnöllisyyttä. Kenth Svartberg on tehnyt mm. väitöskirjan asiaan liittyen. Ruotsissa Svartberg & Forkman löysivät viisi isompaa perinnöllistä persoonallisuuspierrettä: leikkisyys, sosiaalisuus, uteliaisuus/pelottomuus, takaa-ajo/saalistus sekä puolustus/aggressiivisuus. Näistä neljä ensimmäistä linkittyivät yhteen muodostaen kokonaisuuden ”boldness” (rohkeus). Täten jos koira on leikkisä, on se usein myös sosiaalinen, utelias, peloton ja saalistava. Koska nämä ominaisuudet näyttävät periytyvän yhdessä, niistä jonkun vähentäminen tai lisääminen jalostuksellisesti vaikuttaa myös muiden ominaisuuksien vähenemiseen tai

lisääntymiseen. Eri rotujen vertailussa flattinousee korkealle leikkisyydessä, uteliaisuudessa/pelottomuudessa ja sosiaalisuudessa. MH-kuvausta on käytetty myös rotujen välisten linjojen erojen tutkimiseen. Saksanpaimenkoirilla melko pienen aineiston perusteella tehtiin varovaisia johtopäätöksiä siitä, että leikkisyys ja temperamentti sekä todennäköisesti sosiaalisuus ovat keskimäärin käyttölinjaisissa koirissa voimakkaampia kuin näyttelylinjaisissa. Samoin käyttölinjaiset näyttelylinjaiset olevan rohkeampia kuin näyttelylinjaiset (Lukkari 2013). Sundmanin ym. (2016) mukaan metsästyslinjaiset kultaistnoutajat olivat MH-kuvauksessa uteliaampia, leikkisämpiä, sosiaalisempia sekä saalistushalukkaampia. Labradorinnoutajissa metsästyslinjaiset olivat leikkisämpiä ja näyttelylinjaiset uteliaampia ja sosiaalisempia.

Arvelius ym. (2014) tutki, miten MH-tuloksia voisi hyödyntää pelottomuuden vähentämisessä pitkäkarvaisissa collieissa. Jos jalostukseen valittaisiin koiria, joilla MH-kuvauksessa on suuri uteliaisuus/pelottomuus ja vähemmän pelokkuutta ampumiselle, johtaisi tämä vähemmän pelokkaisiin collieihin. Collieille lasketaankin nyt BLUP-indeksejä MH-kuvausten perusteella.

POHDINTAA MH-KUVAUKSESTA

MH-kuvaus on luonnetestin tapaan kehitetty palveluskoiraroduille, joten MH:n käyttäminen seurakoira-roduille ei ole aivan niin sopivaa kuin palveluskoiratyyppisille roduille. Luonnetestiin verrattuna MH-kuvaus on kuitenkin joissain määrin ”pehmeämpi”

'Aaveet ovat varmaan MH-kuvauksen erikoisin osuus. Siinä kaksi aaveksi pukeutunutta ihmistä alkaa lähestyä koira ja omistajaa kaukaa liikkuen vuorotellen kohti heitä. Aaveet tulevat melko lähelle koirakkoa, minkä jälkeen ne pysähtyvät. Tällöin koira saa mennä tutkimaan aaveita joko itsekseen tai omistajan kanssa...'

Taulukko: MH-kuvausten tulokset flateilta v. 2016-2020.

		1	2	3	4	5
1a	Kontakti, tervehtiminen	0	0	2	12	2
1b	Kontakti, yhteistyö	1	1	5	8	1
1c	Kontakti, käsittely	0	2	6	6	2
2a	Leikki 1, leikkihalua	0	2	5	9	0
2b	Leikki 1, tarttuminen	1	1	7	6	1
2c	Leikki 1, puruote ja taisteluhalu	4	7	4	1	1
3a1	Takaa-ajo 1	9	2	2	3	0
3a2	Takaa-ajo 2	7	2	4	3	0
3b1	Tarttuminen 1	13	2	1	0	0
3b2	Tarttuminen 2	10	2	3	0	1
4	Aktiviteettitaso	0	6	7	3	0
5a	Etäleikki, kiinnostus	0	0	15	1	0
5b	Etäleikki, uhka/aggressio	16	0	0	0	0
5c	Etäleikki, uteliaisuus	5	3	2	3	3
5d	Etäleikki, leikkihalua	6	5	1	2	2
5e	Etäleikki, yhteistyö	7	1	7	0	1
6a	Yllätys, pelko	3	2	11	0	0
6b	Yllätys, puolustus/aggressio	14	2	0	0	0
6c	Yllätys, uteliaisuus	1	5	3	4	3
6d	Yllätys, jäljellejäävä pelko	13	1	2	0	0
6e	Yllätys, jäljellejäävä kiinnostus	15	1	0	0	0
7a	Ääniherkkyys, pelko	4	1	11	0	0
7b	Ääniherkkyys, uteliaisuus	1	5	2	0	8
7c	Ääniherkkyys, jäljellejäävä pelko	11	2	2	1	0
7d	Ääniherkkyys, jäljellejäävä kiinnostus	15	0	1	0	0
8a	Aaveet, puolustus/aggressio	14	1	0	1	0
8b	Aaveet, tarkkaavaisuus	0	4	7	3	2
8c	Aaveet, pelko	9	2	2	0	3
8d	Aaveet, uteliaisuus	1	3	2	2	8
8e	Aaveet, kontaktinotto aaveeseen	0	0	1	13	2
9a	Leikki 2, leikkihalua	0	2	11	3	0
9b	Leikki 2, tarttuminen	2	1	10	3	0
10	Ampuminen	5	1	5	5	0

esim. erilaisten uhkausosoiden kannalta. Täten MH-kuvaus voi olla joillekin koirille luonnetestiä miellyttävämpi suorittaa. Testiosiot ovat molemmissa melko samantyyppisiä, isoja eroja ei sinänsä ole.

MH-kuvauksen valmiit käyttäytymiskategoriat ovat joskus hieman hankalia, jos/kun koira ei käyttäydy lokerikkoon sopivalla tavalla – testaajien osaamista siis koetellaan

tässä, mihin kohtaan koiran käyttäytyminen sopii parhaiten. Toisaalta valmiit käyttäytymiskategoriat jättävät vähemmän varaa tulkinnalle, tavoitteena on todellakin vain kuvata koiran käyttäytymistä erilaisissa tilanteissa, ei tulkita sitä.

MH-kuvauksesta on saatu laskettua perinnöllisyysasteita ja täten sitä voidaan käyttää jalostuksellisenä työkalunakin. Etenkin

Ruotsissa koirista on saatu mittavia aineistoja ja täten niitä voidaan hyödyntää hyvin osana jalostusta. Flattien kannalta MH-luonnekuvaus toimii kuten luonnetestikin: kertoo, miten koira toimii hieman epäluonnollisessa tilanteessa sekä koiran kokonaisrohkeudesta. Kuten luonnetestikin, MH-kuvaus on hyvä lisä koiran käyttäytymisen arvioimisessa sekä jalostuksellista arvoa mietittäessä.

– Piritta Pärssinen

Linkkejä

- Arvelius ym. 2014: Genetic analysis of temperament test as a tool to select against everyday life fearfulness in Rough Collie. *J. Anim. Sci.* 11, vol 92
- Lukkari 2013: Saksanpaimenkoirien luonteen linjaerot luonnetestin, MH-kuvauksen ja ominaisuusarvioinnin perusteella. <https://docplayer.fi/39479685-Saksanpaimenkoirien-luonteen-linjaerot-luonnetestin-mh-kuvauksen-ja-ominaisuusarvioinnin-perusteella.html>
- Sundman 2016: Similar recent selection criteria associated with different behavioural effects in two dog breeds. *Genes, Brain and Behavior.*
- Svartberg & Forkman 2002. Personality traits in the domestic dog (*Canis familiaris*). *Appl. Anim. Behav. Sci.* 79
- www.virkku.net/files/mh_luonnekuvauksen_jarjestamisohje.pdf

KESÄLEIRI – FLATTIEN PUUHAMA

Joka kesän odotetuim nelipäiväinen on eittämättä flattien kesäleiri, jonne suunnataan eri puolilta Suomea nauttimaan flattimäisestä tekemisestä, flattimäisistä ihmisistä ja flattimäisestä yhdessäolosta. Flattiharrastajat yhteen kokoavalla kesäleirillä tutustutaan muihin samanhenkisiin ihmisiin yhteisen, mukavan harrastuksen parissa. Flateille suunnattua tekemistä ja puuhaa on ohjelmassa joka päivä aamusta iltaan.

Leirillä järjestetään erilaisten lajien koulutuksia ja siellä pääsee tutustumaan sellaisiin toimintoihin, joita ei itse ole koskaan ajatellutkaan, saatikka sitten treenannut. Leirillä tavataan asiantuntijoita, jotka opastavat erilaisissa flatin omistajalle tärkeissä asioissa. Koirat nauttivat olostaan puuhamaassa saadessaan toteuttaa rodulle tyypillistä toimintaa, uiden, juosten, nuuhkien. Toisten flattien tapaaminen on koirille juhlaa, kun leikitään ja jahdataan lajitovereita niityllä villisti kirmaten ja harhautuksia tehden. Välillä otetaan pikku unet varjossa puun alla levähtäen. Ja illalla ennen nukkumaan menoa vietetään yhdessä aikaa nuotion loimussa juttuja kertoen ja makkaraa grillaillen tai ihan vain chillailen. Ei pöllömpää!

Flattien kesäleirin ideana on saattaa koko Suomen flattiharrastajat yhteen ja tutustuttaa heitä muihin flatin omistajiin. Monesti, erityisesti uudet flatin omistajat voivat tuntea jäävänsä muiden vallalla olevien noutajarotujen jalkoihin omalla asuinalueellaan. Flatteja on kuitenkin lukumäärällisesti sen verran niukasti, ettei samalla paikkakunnalla välttämättä toista pitkätkukkaa vastaan kävele. Kesäleirillä tutustutaan ja luodaan yhteyksiä muihin flattityyppeihin, ”Flattijengiydytään”. Nämä leirillä luodut kumppanuudet kantavat arjessa ja monta kertaa leireillä on luotu vuosikymmeniä kestäviä ystävyysuhteita.

HELLETÄ JA MEETVURSTIA

Meetvurstia! Huutaa Maija Haltsonen Iris-flatin palauttaessa iloisesti ja nopeasti damia. Iris ja omistajansa Benita ovat olleet kaksi päivää Maijan ryhmässä kouluttautumassa ja yhdessä Maijan kanssa on löydetty ratkaisu Iriksen ongelmaan, joka oli se, että Iris mieltii damilla ottaako juuri tämä dami vai lähteäkö vielä etsimään muita. Kouluttajana Maija tarkkailee ja näkee hyvin, kuinka Iris käyttäytyy damilla. Kun käytös on oikea, eli Iris juoksee suoraan damille, ottaa sen empimättä suuhunsa ja lähtee salamana palauttamaan damia ohjaajalle, Iris palkataan metvurstilla. Siis jollain sellaisella palkalla, joka on Iriksen mielestä TODELLA HYVÄÄ. Benita on iloinen, kun hän on kesäleirin koulutuksista saanut niin monia pieniä ja isompiakin vihjeitä ja vinkkejä, kuinka jatkaa taas eteenpäin koulutusta kotona ja mihin asioihin on hyvä keskittyä. Ja tietysti on ollut mukavaa tavata vanhoja ja uusia flattituttuja ympäri Suomen. ”Olen käynyt flattien kesäleirillä joka vuosi.

© Kaija Leinonen

Täällä on niin hieno ilmapiiri, hyviä koulutuksia ja mukavia ihmisiä. Meillä on ollut tosi kiva mökkiporukka, joista en tuntenut ketään aikaisemmin. Meillä on ollut tosi hauskaa, olemme keskustelleet paljon koirista (fateista) ja kaikesta muustakin. Tulen varmasti ensi vuonna leirille. Niin ja täällä on todella hyvää ruokaa,” kertoo Benita iloisesti leirikokemuksistaan.

Kyllä olikin leirillä tutustuttavaa, sillä leirille osallistui ehkä ennätyskellisin määrä leiriläisiä ikinä. Parhaana päivänä lähes 150 henkilöä osallistui leirille jossakin roolissa. Leiripäällikkö Tanja Aunelalla ja hänen apunaan toimistoa pyörittäneellä Liisa Keräsellä olikin kädet täynnä töitä, jotta kaikille leiriläisille saatiin tarpeelliset fasilitteetit hoidettua kuntoon. Vaikka ilman kommelluksia, vauhtia ja vaarallisia tilanteita ei selvitty tälläkään kertaa, toimiston supernaiset hoitivat homman kunnialla kotiin.

Leiri vietiin läpi todella kuumassa hellesäässä, joka asetti omat rajoitteensa niin koirien, ohjaajien kuin kouluttajienkin jaksamiselle. Märät froteepyyhkeet ja viilennysloimet olivat monella käytössä ja ne toimivatkin erinomaisesti koirille viilennyksenä hellettä vastaan samoin kuin isot sateenvarjat ja päivänvarjat. Nähtiin koulutuksissa myös next

generation -viilennystä, kun eräs osallistuja kaivoi repustaan mökkisuihkun ja viiden litran kylmävesikanisterin! Ei huono, toimi hyvin viilennyksenä kuumentuneelle flattitytölle.

”On teillä ihan uskomattoman mahtavaa porukkaa ja on flatit kyllä hienoja koiria!” toteaa Mikko Ahti, joka on kutsuttu kouluttajaksi MEJÄän, eli metsästyskoirien jäljestämiskoulutukseen. Samaan hengenvetoon Mikko ilmoittaa, että hän on ehdottomasti käytettävissä kouluttajaksi leirillä myös seuraavana vuonna. Muut meijä kouluttajat Kari Grönman ja Marko Saarni nyökyttelevät vieressä. Leirin hyvä ilmapiiri ja kuuluisan flatti-hengen vahva läsnäolo flattileirillä on koskettanut näitä miehiä. Ei siitä voi kuin olla tyytyväinen.

Noutajien rodunomaisia lajeja oli kutsuttu leirille kouluttamaan lukuisa joukko superkokeneita noutajaguruja, jotka ihan vain rakkaudesta noutajiin ja lajiin ovat valmiit kouluttamaan muita ihmisiä, jotta he voivat kouluttaa omia koiriaan noutajamaailman saloihin. Tänä vuonna koulutusta pidettiin myös teoriamuodossa, kun Sanna Lähdeoja luennoi torstai-iltana Noutajan koulutuksesta metsästyks- ja koekäyttöön otsikolla ”Hyvä suhde on kaiken perusta”.

Pitkän linjan noutajaharrastaja Barbro Fagerholm kertoo pohtineensa monesti, että nykyisessä suorituskeskeisessä maailmassa jopa harrastaminen on viety niin korkealle tasolle, ettei harrastus enää tuo sitä nautintoa, jonka takia se on alun perin aloitettu. ”Koiran kouluttamisen tulisi olla hauskaa sekä ohjaajalle että koiralle. Täällä leirillä on todella hauskaa, siitä minä nautin,” nauraa Barbro. Tottelevaisuuskoulutusta ohjannut Pipa Pärsinen on samaa mieltä ja kertoo koiran pääkopassa tapahtuvien prosessien vaikuttavan siihen, miten koira oppii ja miten se suhtautuu koulutukseen. ”Jos ei ole mukavaa, niin ei tapahdu toivottua oppimista,” kiteyttää Pipa. Rallytokoja leirillä luotsannut Tytti Lintenhöfer kertoi olevansa iloinen siitä, miten hyvä asenne kaikilla hänen koulutuksiansa osallis-

tuneilla koirakoilla oli, sekä hyvä ja toimiva ihmis-koirasuhde. ”Niin mahtavaa olla teidän kanssa täällä leirillä. Saanhan tulla ensi vuonnakin,” hehkuttaa Tytti. Mika Sarekivi kertoo olleensa ensimmäisen kerran flattien kesäleirillä kouluttamassa vuonna 2007. ”Kyllä se on tämä leirin mahtava ilmapiiri, miksi vuosi vuoden jälkeen aina innoissani lähdän mukaan leirille. Flatit nyt vaan on niin flatteja,” myhäilee Mika. Myös kouluttajat, Tarja Tuhola, Mika Toskala, Minna Jatkola, Tuula Svan, Pasi Pöppönen, Sonja Lähderanta-Husu ja Anne Kolsi yhtyvät muiden kouluttajien näkemyksiin.

Lauantai-iltana leirillä perinteisesti järjestetävän, epävirallisen näyttelyn ”Open Show” arvosteli ulkomuototuomari Kirsi Nieminen.

Open Show’n saavat osallistua kaikki koirat. Näyttelyssä on myös oma luokkansa muukalaisille, eli muun rotuisille leirillä mukana oleville koirille.

Open show tulokset:

- * BIS-pentu Celtair What A Foxy Rumour ”Wendi”, om. Jenni Juven
- * BIS1 Almanza Between You And Me ”Vappu”, om. Laura Rajakallio
- * BIS2 Celtair Rumour About The Fox ”Nikki”, om. Jenni Juven
- * BIS3 Almanza Simply Starstruck ”Lucky”, om. Jaana Rätty
- * BIS4 Nerelius Addicted To You ”Tekla”, om. Anni Vornanen

Flattien kesäleiri on vuosittain järjestettävä, kaikille rotujärjestön jäsenille suunnattu tapahtuma, jossa tavataan muita flatti-harrastajia ympäri Suomen. Leirillä tarjotaan koulutusta eri lajeissa, joista suurimpana ja tärkeimpänä ovat noutajien rodunomaiset lajit. Lisäksi leirillä järjestetään oheistapahtumia, kuten kokeita eri lajeissa, luentoja, drive-in jalostustarkastus, rally-toko kisa, SmartDog testaus ja perinteinen epävirallinen näyttely Open Show. Leirin illanvietot ja viihteelliset iltaohjelmat mahdollistavat tutustumaan mutkattomasti uusiin ja vanhoihin flattituttavuuksiin.

Flattien kesäleiri on järjestetty yhtäjaksoisesti vuodesta 1982 lähtien, lukuun ottamatta koronavuotta 2020. Vuoden 2021 leiri oli järjestyksessään 39. kesäleiri! Heti alusta alkaen leiri on ollut jäsenistön keskuudessa suosittu, jo ensimmäisillä leireillä on ollut 40 - 50 osallistujaa. Alun perin kesäleiri on ollut yhden viikonlopun mittainen, kestäen perjantaista sunnuntaihin. Leirin pituutta on välillä kasvatettu ja kokeiltu myös leirin onnistumista koko viikon mittaisena tapahtumana, mutta sittemmin palattu nykyisiin torstaista sunnuntaihin kestävään pitkään viikonloppuun. Leiripaikka on vaihdellut eri puolilla Suomea, joskus on oltu useampana vuonna samassa paikassa tai palattu väli vuoden jälkeen uudelleen tuttuun leiripaikkaan. Leirin ajankohta on vaihdellut kesäkuun ja heinäkuun välillä. – Mari Mamiä

Ensi vuonna flattileiri järjestetään 14.-17.7.2022 jälleen Matkailutila Surkeenjärvellä. Tervetuloa kaikki uudet ja vanhat flatti-ihmiset Flattien puuhamaahan upealle Surkeelle!

SATAKUNNAN ALUETOIMINNAN KUULUMISIA

Keskellä heinäkuun helteitä saatiin järjestettyä Päivikki Kiurun johdolla nomekoulutusta flateille Kokemäen Piiljoella. Koulutus toteutettiin kahdessa ryhmässä. Osa oli nuorempia kavereita ja nämä neljä junnua treenasivat aamupäivällä.

Treenit aloitettiin nome-tokon merkeissä ja päästiin myös tekemään luopumisharjoituksia ja tehtiinpäs myös vesilinjan alkeita. Koulutuspaikka oli joen rannassa, joten maastot tarjosivat mahdollisuuden treenata, vaikka helle oli paahtava. Iltapäivällä koulutusvuorossa olivat loput neljä flattia, jotka jo kokeneempina pääsivät harjoittelemaan ohjauksia käyttäen hyväksi joenmutkaa.

Juuri ennen kuin ukkonen pääsi yllättämään meidät, olivat koirakot ehtineet vielä tekemään linjamarkkeeraukset joen rannan suuntaisesti lumpeikkoon, ja täytyy sanoa, että aika päteviä markkeeraajia oli mukana koulutuksessa!

Koulutuksen lisäksi saatiin kevään aikana pidettyä mukavasti kimppatreenejä, joissa oli mukana eri-ikäisiä flatteja taippareihin treenaavista lapsukaisista voittajaluokan koiriin.

Facebookista löytyy Satakunnan flatit -ryhmä, jossa sovitaan kimppatreeneistä, joten mikäli treeni-intoa löytyy, kannattaa ehdottomasti liittyä mukaan ryhmään. Allekirjoitaneelle sopii myös laittaa kyselyä sähköpostitse, mikäli on kysymyksiä aluetoiminnasta Satakunnassa!

Toivotan lämpimästi kaikki uudet ja vanhat flattien omistajat mukaan aluetoiminnan treeneihin. Ollaanhan kuulolla!

– Syysterveisin Maija Valtonen & flatit

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry
Finska flatcoated retrieverklubben rf

Kokouskutsu

*Järjestön syyskokous 27.11.2021 klo 18
Kokemäellä, Pitkäjärven leirikeskuksessa.
Osoite: Urheilutie 10, Peipohja.*

*Kokouksessa käsitellään sääntöjen
määräämät asiat.*

Tervetuloa!

©Juho Pajari

TARVIKE- MYYNТИ

Koko valikoima, tuotekuvat
ja tulevat uutuustuotteet:
www.flatti.net/tarvikemyynti.

Muista tilata pentupaketit
ajoissa! Lisätietoa nettisivuilta.

©Juho Pajari

JÄLJESTYSTEHTÄVÄN VARUSTEET

Syksy lähenee ja sitä mukaa myös jahtikausi alkaa monen riistan osalta. Illat hämärtyvät aiemmin ja varsinkin nelijalkaiset alkavat liikkua aktiivisemmin. Jäljestystehtäviä alkaa tulla, mitä pidemmälle mennään syksyä ja niitä tulee sekä metsästystilanteissa että tieliikenteessä.

Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n MEJÄ-toimikunta pyysi minua kirjoittamaan lyhyen kuvauksen, mitä tarvikkeita tai työkaluja käytän itse jäljestystehtävissä. Lista ei välttämättä ole täydellinen, eikä niin ole tarkoitukseen. Yleensä pyrin siinä vaiheessa, kun kutsu käy, miettimään mitä kaikkea on hyvä olla mukana. Sää, kellonaika, vuodenaika, mahdollinen tapahtumapaikka ja lähimaastot määrittelee pitkälti sen mitä otan mukaan tehtävään. Myös se, onko eläin haavoittunut metsästystilanteessa vai tieliikenteessä, voi vaikuttaa paljon mitä oikeasti tarvitaan mukaan.

KOIRALLE TAI KOIRAA VARTEN

- Jäljestysvaljaat, yleensä samat, joita käytän MEJÄ-kokeissa.
- Jäljestysliina tai -naru.
- Huomioliivi tai -panta, mikäli valjaat eivät riitä.
- Koira-GPS -panta
- Vesipullo, joka pitää soveltua myös koiranohjaajalle juotavaksi.

Koiralle on hyvä olla jonkinlainen huomiota herättävä liivi tai panta, jotta ampuja voi myös havaita missä koiraa menee. Erityisesti jos mennään tiheässä maastossa tai heinikossa. Koira-GPS -pantaa käytän myös aina, mikäli mahdollista. Joskus panta on laitettu koiranohjaajan kaulaan, kun saatavilla on ollut hirvikoiralle sopiva panta ja jäljestävä koira on pienempi rotu ku-ten esimerkiksi mäyräkoira.

KOIRANOHJAAJALLE

Varustaudun yleensä melko samoilla vaatetuksella kuin olen metsästävässä tai MEJÄ-kokeessa. Ehkä tärkeintä itselle on ollut olla sellaiset kengät, joilla voi liikkua melkein missä tahansa. Vaatetus tulisi olla sellainen, että pystyy kohtuudella kulkemaan pitkiäkin matkoja maastossa koiran kanssa. Liian paksu vaatetus aiheuttaa sen, että liikkuminen alkaa olla melko tukahduttavaa ja hikistä hyvinkin nopeasti.

- Maastossa liikkumiseen sopiva vaatetus
- Käsineet
- Otsalamppu, jos jäljestetään hämärässä tai pimeässä.
- Huomioliivi (oranssi tai keltainen).
- Suojalasit, erityisesti, jos jäljestetään pimeässä
- Valkoista talouspaperia, jolla voidaan todeta veri esimerkiksi makauksella.
- VHF-puhelin (yleensä ainoastaan hirvijahdissa)
- Kreppinarua tai muuta vastaavaa, jolla voidaan merkata reitti esimerkiksi kaadolle.
- Puukko
- Älypuhelin, jossa on joko maastokartta tai koira-GPS -sovellus.

Jos jäljitettävä eläin on haavoittunut metsästystilanteessa, niin se muuttaa paljon miten tehtävää voidaan lähteä ratkaisemaan. Ampujia voi olla useampia, jotka pyritään ohjamaan sellaisille paikoille, mistä tiedetään riistan kulkevan. Jos koiraa sekä ohjaajaa voidaan seurata aktiivisesti GPS:n avulla, niin työ helpottuu huomattavasti koiranohjaajan kannalta. Riittää, että on vähintään yksi ampuja mukana ja ampujille riittää, jos kertoo onko jäljellä jotain poikkeavaa kuten esimerkiksi makuus, jossa verta tai onko siellä useampi eläin, jotta osaavat varautua, että eivät ammu väärää eläintä jne.

Opaspentuprojekti hoitoperheen silmin

Vapaaehtoistyötä voi tehdä nykyään hyvin monella tavalla, juuri omien arvojen mukaisesti. En ollut aiemmin löytänyt itselleni aikatauluihin sopivaa vapaaehtoistyötä ennen kuin kirjaimellisesti meinasin törmätä Opaskoirakoulun esittelypisteeseen Koiramessuilla joulukuussa vuonna 2018. Tämä teksti on kiitospuhe kaikelle sille, mitä tämän törmäyksen jälkeen on tapahtunut. Oodi meidän opaspennulle Jujulle ja inspiraation lähde muille, että kannattaa uskaltaa.

Jujulle on ollut todella helppoa opettaa temppuja tarpeellisten taitojen ohella. Jujun yksi bravuureista on heiluttaa ”heihei” -käskystä etutassulla. Tässä muunnos siitä eli ylävitokset ohjaajan kanssa. Kuva: Mima Jämsä.

Olin kyllä miettinyt opaspennun ottamista jo vajaa kolme vuotta aiemmin, kun olin hankkimassa ensimmäistä omaa koiraani. Päädyin tuolloin kuitenkin hyvin nopeasti siihen, etten halua luopua talon ainoasta koirasta. Jälkikäteen ajateltuna päätös oli enemmän kuin oikea. Selvästi opasprojekti oli kuitenkin vähän jäänyt takaraivooni kytemään, koska Koiramessuilla tapahtunut kohtaaminen sai haaveeni roihahtamaan liekkeihin, joita perheenjäsenetkään eivät enää kyenneet sammuttamaan.

Ensimmäinen askel kohti hoitoperheenä toimimista on pentuinfo, johon pääsin noin 1,5 kuukautta Koiramessujen tapaamisen jälkeen. Infossa käydään läpi käytännönasioita mitä Opaskoirakoulu odottaa ja velvoittaa tulevalta perheeltä ja mitkä osa-alueet taas ovat koulun vastuulla. Suurimpana haasteena perheiksi haluaville on yleensä sääntö yksinolosta. Opaspentu ei saa olla kotona yksin työpäivien mittaisia aikoja vaan jonkun pitäisi olla pääsääntöisesti kotona. Opas-

koirakoulu järjestää normaalioloissa koulutuksia hoitoperheille 2-3 kertaa viikossa ja koulutuksissa tulee käydä vähintään kaksi kertaa kuukaudessa. Yliopisto-opiskelijana tiesin pystyvani olemaan paljon kotona ja käymään usein koulutuksissa, joten se ei päätöstäni hidastanut. Olin luvannut puolisololleni käydä infossa ”ihan muuten vaan” (hah!) Tilaisuus oli mukava ja innostava. Siellä oli mahdollisuus kertoa itsestään sekä vaikuttaa pennun sukupuoleen ja aikatauluun milloin olisi sopivin hetki pennun tulolle.

Tulin infosta kotiin vähän häntä koipien välissä ja sain jotenkin innostuksen ja jännityksen keskeltä kerrottua, että olin luvannut infossa pennun olevan tervetullut meille kahden kuukauden kuluttua.

Jo kuukauden kuluttua infotilaisuudesta tuli tieto syntyneistä pennuista ja meiltä varmistettiin, että pentu on edelleen tervetullut ja olihan se! Pentujen ollessa noin viisivuikkoisia pääsimme katsomaan

niitä ensimmäisen kerran ja saimme usean tunnin mittaisen koulutuksen siitä, miten hommat lähtevät luovutuksen jälkeen rullaamaan eteenpäin.

Huhtikuuisena päivänä pieni musta labradoriopas sitten käveli meidän kotiovesta sisään ja vanhempi labradorisisko oli hivenen huolissaan omien lelujensa puolesta. Arki pennun kanssa ei heti ollutkaan pelkkää unelmaa, vaan se alkoi todella ikävästi rajulla kennelyskällä. Parin viikon parantelun jälkeen pääsimme aloittamaan Opaskoirakoulun pikkupentukoulussa. Pikkupentukoulu kesti viiden viikon ajan ja siellä opiskeltiin hyvin perustaitoja kaikille pennuille (mm. luoksetuloa, luopumista perusasentoa, seuraamista, maahanmenoa ja seisomista). Huomasin jo heti alussa, että tässä pennussa on jotain erilaista ja jotain todella hienoa.

Ensimmäiset 4-5 kuukautta sain pidettyä mieleni kurissa. Pentu on meillä vain lainassa ja jonkun toisen omaisuutta. Kesä vaihtui syksyksi, palasimme kaupungin pieneen asuntoon kesän riennoilta ja yhtäkkiä huomasin pennun menneen ihon alle. Siitä oli tullut meidän perheen täysivaltainen jäsen, lupaava harrastuskaveri ja erittäin miellyttävä kotikoira. Opetin pennulle opastaitojen lisäksi rallytokoja ja tokoa, pääsipä se vähän kokeilemaan vesipelastustreenejäkin. Opaskoirakoululla on selvät säännöt mitä ja miten koirien kanssa saa touhuta ja näitä arvoja kunnioittaen nautiskelimme harrastuksistamme.

Vuosi vaihtui ja pennusta tuli kisaikäinen. Ennen ensimmäisen koronakevään alkua ehdimme kokeilla rallytokoja RTK1-koulutustunnuksen verran. Jokaisena päivänä arjessa pennusta tuli vain hienempi, tärkeämpi ja upeampi. Olin niin ylpeä siitä, vaikka samalla jossain syvällä takaraivossa se tukahdutettu ääni yritti huutaa, että syksyllä tulee sattumaan todella kovasti, kun tulee aika erota. Kesän aikana korkattiin vielä tokoareenat ja jatkettiin rallytokoja. Ennen opastestejä saatiin haalittua vielä TK1- ja RTK2-tunnukset.

Kesän vaihduttua syksyyn tuli ennalta jännitetty lokakuu ja opastestit. Koronan takia testit olivat siirtyneet noin neljällä kuukaudella eteenpäin ja tyypistyneet normaalista kahdesta viikosta vain viiteen päivään. Koirat vietiin tarhalle testejä edeltävänä sunnuntaina. Se sunnuntai ei todella ollut ilon päivä. Suru painoi rintaa, kun pentu ei ollut niin innokkaasti jäämässä vieraaseen paikkaan. Testien aikana Opaskoirakoulu testaa pentuja erilaisilla alustoilla sekä mm. valjasherkkyyden, erilaisten äänien ja koulutettavuuden kannalta. Ennen testejä pentuille suoritetaan myös viralliset terveystutkimukset. Opaskoirakoulu maksaa pennun kaikki eläinlääkärikulut.

Viikon testien jälkeen Jujun tuloksena oli huippukoirana jäädä jalostukseen. Sen luusto oli priimaa, geenitestit puhtaat ja silmät terveet ja kaiken huippuna sen luonne ja koulutuskyvyt todettiin timanttisiksi. Ensimmäiset juoksut testien jälkeen tulivat tämän vuoden alussa ja tarkoituksena oli tehdä pennut heti niistä. Eläinlääketieteen opiskelijana sitä on tottunut kuulemaan ja näkemään, ettei kaikki asiat aina mene kuten on suunniteltu ja valitettavasti tässä tapauksessa niin kävi. Jujulle tuli mutkia matkaan eikä ensimmäisiä pentuja tälle keväälle saatu. Tämän jutun kirjoitushetkellä ei ole vielä selvää minkälainen suunnitelma tulevaisuudelle tehdään, mutta se selvinnee aikanaan. Opaskoirakoululla on myös mahdollisuus ottaa koira vielä oppaaksi jos se ei jostain syystä kykene jalostusuraan.

Kokemus on ollut jo nyt valtavan hieno ja avannut oven toisenlaiseen, erilaiseen koiramaailmaan! Hoitoperheet tekevät äärimmäisen hienoa ja tärkeää, mutta samalla sielua raastavaa työtä toisen ihmisen paremman tulevaisuuden eteen. Opaspennun kanssa vietetty aika mahdollistaa myös toiseen rotuun tutustumisen hyvin pienellä ris-

Opaspennut totutetaan pienestä lähtien käyttämään opasliiviä. Liiviä käytettäessä on hyvin tarkat säännöt mitä pentu saa ja ei saa tehdä. Kuvassa Jujulla on ikää 8vkoa ja liivi vielä kovin suuri. Muutamaa viikkoa myöhemmin liivi oli jo ihan sopiva. Kuva: Sarita Pirhonen.

Opaspennun koulutuksessa kiinnitetään paljon huomiota siihen, ettei vieraita mennä tervehtimään ilman lupaa, eikä koskaan opasliivi päällä. Sen takia oma kotiväki on kaikista tärkein, eivätkä vieraat kiinnosta aikuisenakaan ilman lupaa. Kuva: Mima Jämsä.

killä, koska koirasta ”pääsee eroon” jos se ei olekaan ihan sitä mitä ajatteli. Hoitoperheillä on kuitenkin aina mahdollisuus ostaa koira, jos se jostain syystä ei kykene työskentelemään oppaana. Toki joskus oppaiksi toimimattomat koirat saattavat päätyä esimerkiksi avustajakoiriksi, tullille tai muihin tärkeisiin tehtäviin. Voipa koira kuulemma palautua hoitoperheelle eläkeikäisenä seniorina työuran jälkeenkin!

Suosittelen erittäin lämpimästi Opaskoirakoulun toimintaan tutustumista ja uuteen seikkailuun ryhtymistä! Lisätietoa löydät www.opaskoirakoulu.fi tai Facebookista ”Opaskoirakoulu”.

- Janita Lauri

Blackpepoon
www.blackpepoon.com

Tarja Kolkka, Valkeala
040 706 6659
blackpepoon@gmail.com

Kennel Finnflats

Tuula Ehrman
0400 699 197
tuulaehrman@gmail.com

Heidi Vainio
0400 822 110
heidivainio@merityo.fi

www.finnflats.com

www.dantaran.com

flatcoated retrievers
Dantaran

Laura Rajakallio
Kunnarlantie 55
02740 Espoo
050 535 6926

laura.rajakallio@gmail.com www.dantaran.com

KASVATAJAILMOITUKSET

Kasvattajailmoitukset Flattiviestiin 15€/nro tai 40€/vuosi (4 nroa). Kasvattajaboxin koko on 88x50 mm

Voit käyttää valmista kasvattajaboxia, tai läheta haluamasi teksti ja kuva/logo, niin taitamme sinulle ilmoituksen.

Aineistot osoitteeseen: flattiviesti@gmail.com.
Läheta varauksen/aineiston mukana maksukuitti.

Sileäkarvainen noutaja, uros, FI28880/16, s. 18.4.2016
FI JVA Noanarkin Fregata Aquila

i. FI MVA Ravencrag Explorer
e. FI MVA EE MVA LV MVA BY MVA RO MVA
Noanarkin Tringa Totanus

Kasvattaja: Kaija Leinonen
Omistaja: Janina Alankoja-Kanervalta

MEJÄ VOI1 26.07.2020 Salo, Timo Saario
MEJÄ VOI1 04.10.2020 Laitila, Sari Kangaslampi
MEJÄ VOI1 06.05.2021 Eurajoki, Jarmo Nummijärvi

Näyttely: 06.12.2019 Tampere, Kirsti Louhi, SERT

Valioilmoitukset

Valiopalsta on Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n jäsenille ilmainen. Läheta kuva ja ilmoitustiedot lehden aineistopäivään mennessä: flattiviesti@gmail.com. Flattiviestiin numero 4/2021 tulevat valioilmoitukset viimeistään 8.11.2021.

Läheta painokelpoinen, rajaamaton vaakakuva .jpg-muodossa. Kuvan tulee olla mahdollisimman suuri (300 dpi, vähintään 1 Mt). Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi niitä valitettavasti käyttää.

Läheta kuvan lisäksi valiokoirastasi seuraavat tiedot:

- koiran sukupuoli, tittelit ja virallinen nimi
- koiran rekisteritunnus ja syntymäaika
- koiran isän tittelit + virallinen nimi
- koiran emän tittelit + virallinen nimi
- koiran kasvattajan nimi
- koiran omistajan nimi
- ko. valioarvoon vaadittavat tulokset: pvm, paikka, tuomari
- voit ilmoittaa myös koiran korkeimman tuloksen muista lajeista, esim. nome-B ALO1, toko ALO1

Pidätämme oikeuden siirtää valioilmoituksen julkaisun seuraavaan lehteen. Kansainväliset valionarvot julkaistaan vasta vahvistamisen jälkeen.

FLAT POWER
FLATCOATED RETRIEVERS

Ann ja Kimmo Vorobjev - Marianne Forsell www.flatpower.com

Huntstars
Loving home of flat coated retrievers
Sivertintie 44 04540 20781 Kaarina
Puhelin: 0400 842 998
www.huntstars.fi

**Kennel
Kevätniityn**

Ann Leskinen / Pietarsaari / 050-338 3562 / ann.l@luukku.com

- Sileäkarvaisia noutajia kaveriksi
metsälle ja harrastuksiin -

Minna Latva, Noutajantie
20780 Kaarina
puh: 0400 842 998
majakkasaaren@gmail.com
majakkasaaren.wixsite.com/flattit

**Metsänpeiton
kennel**

<http://metsanpeiton.wixsite.com/metsanpeitonkennel>

**Morrini
Retrievers**

Riitta Niemelä
Långvik
Kirkkonummi
040-7091133
riitta@morrini.net
www.morrini.net

**KENNEL
NINJATÄHDEN**
FLATCOATED RETRIEVERS

Satu Marins
Vehkakaipale
P. 0400 415515
satu.marins@hotmail.com
www.ninjatahden.com

www.facebook.com/ninjatahden
IG: ninjatahden

KENNEL NOANARKIN

kaija.leinonen@noanarkin.com
www.noanarkin.com

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY

— JÄSENASIAT, KUVAPANKKI- JA TILITIEDOT

Löydät meidät myös
Facebookista,
Instagramista ja
Youtubesta!

JÄSENASIAT

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat

Jäsenenä saat yhdistyksen jäsenlehden, Flattiviestin kotiin neljä kertaa vuodessa sekä etusijan yhdistyksen järjestämiin kokeisiin, koulutuksiin ja tapahtumiin.

JÄSENMAKSUT 2021

- Varsinainen jäsen 25€
- Perhejäsen 6€ (ei omaa lehteä)
- Pentuejäsen 10€
- Liittymismaksu 5 € (ei koske pentuejäseniä)

KASVATTAJA-ALENNUKSET

Kasvattaja saa 10% alennuksen ostaessaan Tarvikemyynnistä Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n pentuvälityksessä oleville pennuille tarvikkeet pentupakettiin (pilli, pillinauha, dummy, talutin). Kasvattajan liittäessä uudet pennun omistajat pentuejäseniksi, saa uusi jäsen lahjakortin, jolla saa 10% alennuksen ensimmäisestä Tarvikemyynnin ostosta.

OSOITTEENMUUTOKSET

www.flatti.net/jarjesto/jasenasiat/osoitteenmuutos

Ilmoita osoitteenmuutos järjestön nettisivulla tai sähköpostitse jäsenihteerille: jasenasiat@flatti.net.

KUVAPANKKI

www.flatti.net/flattiviesti/kuvapankki

Flattiviestin toimituksella on kuvapankki, jonne voi ladata flattikuvia rotujärjestön käyttöön (Flattiviesti, nettisivut, facebook). Julkaistuissa kuvissa mainitaan kuvaajan nimi.

TILITIEDOT

OKOYFIHH

Tarvikemyynti: FI45 5620 0920 4247 35

Jäsenmaksut: FI23 5620 0920 4247 43

Yleistili (näyttely, nome ja muut):

FI28 5620 0920 4247 50

FLATTIVIESTI AIKATAULU 2021

Seuraava Flattiviesti numero 4/2021, ilmestyy 9.12. Pyydämme lähettämään lehden tulevat aineistot 8.11. mennessä osoitteeseen flattiviesti@gmail.com

Tekstitiedostot rtf- tai doc/docx-muodossa. Kuvien resoluutio 300 dpi ja jpg-, pdf- tai tif-muodossa. Matalaresoluutioiset kuvat menevät printissä suttuisiksi, emmekä voi valitettavasti niitä käyttää.

Jos olet epävarma kuvien/aineistojen laadusta, ota yhteyttä Flattiviestin toimitukseen ja katsotaan yhdessä materiaalit kuntoon.

FLATTIVIESTI AIKATAULU 2021:

- 1/2021 aineistopäivä 25.01., ilmestyy 25.02.
- 2/2021 aineistopäivä 05.04., ilmestyy 06.05.
- 3/2021 aineistopäivä 20.08., ilmestyy 23.09.
- 4/2021 aineistopäivä 08.11., ilmestyy 09.12.

TULEVIA TAPAHTUMIA

09.10.2021	TOKO-mestaruuskoe, Asikkala
10.10.2021	TOKO-treenipäivä, Asikkala
30.10.2021	Erikoisnäyttely, Sipoo
16.-17.10.2021	Flattien PM-koe, Tanska
27.11.2021	Syyskokous, Kokemäki
27.-28.11.2021	Flattien Syystreffit, Kokemäki
2022	Tulevia tapahtumia
21.05.2022	Erikoisnäyttely, Hollola
14.-17.7.2022	Flattien Kesäleiri, Surkeenjärvi
13.-14.8.2022	Juniorimestaruus, Kisälli, Flattimestaruus

Lisätietoja ja uusia tapahtumia päivitetään sitä mukaa kun varmistuvat osoitteeseen: www.flatti.net/toiminta & Suomen sileäkarvaiset noutajat ry:n Facebook-sivuille

SUOMEN SILEÄKARVAISET NOUTAJAT RY:N YHTEYSTIEDOT

HALLITUS 2021

Puheenjohtaja

Mari Mamia
Stor-Rösintie 66, 01150 Söderkulla
p. 050 4586770
puheenjohtaja@flatti.net

Sihtööri

Tanja Aunela
Iiriskuja 18A, 20320 Turku
p. 0400 939076, sihtööri@flatti.net

Varapuheenjohtaja

Anne Kolsi, Orimattila
annehkolsi@gmail.com

Marjut Sirén, Espoo,
p. 050 4116245
marjutsiren1@gmail.com

Piia Piiparinen, Korja
p. 040 8314848, flatti87@gmail.com

Miia Koski, Rooma
p. 050 4582157

Tomi Nieminen, Siikajoki
p. 041 4907122, tomi.jere.nieminen@gmail.com

Aija Laakso, Paimio, aija.t.laakso@gmail.com

Varajäsen Anne Haverinen, Paltamo
Varajäsen Noora Saarikko, Perttula

TOIMIHENKILÖT 2021

Taloudenhoitaja

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110, talous@flatti.net

Jäsensihtööri

Heidi Vainio
Leikluodontie 130, 23310 Taivassalo
p. 0400 822110, jäsensiat@flatti.net

Tarvikemyynti

Janina Alankoja-Kanervalo
Merimasku
tarvike@flatti.net

Pentuvälittäjät

Hanna Hujanen, p. 040 5789523
Sanna Lahtinen, p. 040 7310831
pentu@flatti.net

Kiertopalkinnot

Sari Hagström
p. 0400 514215
flatti.kiertopalkinnot@gmail.com

Webmaster

Markku Kastepohja
p. 040 6650566
webmaster@flatti.net

ALUEYHTEYSHENKILÖT

Uusimaa Aluetoiminnan vastuhenkilö

Nina Onufriew, p. 041 433 1959
nina.onufriew@gmail.com

Uusimaa Noora Saarikko
p. 050 339 6132, noora.saarikko@gmail.com

Varsinais-Suomi Mia Jaakola-Siimes
p. 050 3764517, mia.lehtinen@gmail.com

Kanta-Häme Kirsi Launomaa
p. 040 7255354, kirsi.launomaa@gmail.com

Päijät-Häme Minna Vornanen
p. 050 5261540, minnajvornanen@gmail.com

Satakunta Maija Valtonen
p. 040 4120392, maijajokela3@gmail.com

Pirkanmaa Tarja Tuhola
vilpputuhola@yahoo.com

Keski-Suomi (Jyväskylä) Mika Toskala
p. 040 5649053, mika.toskala@elisanet.fi

Keski-Suomi Niina Parviainen
p. 040 5473493
parviainen_niina@outlook.com

Mikkeli-Pieksämäki -alue Jonna Häkkinen
p. 050 3057422, hiekkoi@hotmail.com

Savon seutu Tarja Koistinen
p. 040 7586768

Etelä-Savo Anu Karhunen
p. 050 526 3679, anu.karhunen79@gmail.com

Etelä-Karjala Juho Pajari
p. 041 4582812, jpajari@gmail.com

Etelä-Karjala Satu Marins
p. 0400 415515, satu.marins@hotmail.com

Pohjois-Karjala (Lieksa)
Tiina-Maarit Kisonen
p. 040 5477128, tiinakisonen@gmail.com

Pohjanmaan alue Heli Pitkjärvi
p. 040 5621529, pitkajarvi.heli@gmail.com

Kainuun alue Anne Haverinen
p. 044 3601152, kennelregalerazza@gmail.com

Oulun alue Henna Mikkonen
p. 044 5400609, hennamik@gmail.com

TOIMIKUNNAT 2021

FLATTIVIESTI

- flattiviesti@gmail.com
- Päätoimittaja: Mari Mamia
- Toimitussihtööri: Jaana Kontto
- Taitto: Elisa Pekki

HARRASTUSLAJIEN TOIMIKUNTA

- Puheenjohtaja: Pipa Pärssinen
p. 040 5367167, pipa.parssinen@gmail.com
- Jäsenet: Miia Mäkiouppila,
Tuija Manninen,
Johanna af Hällström-Kamila

ULKOMUOTOTUOMARI- TOIMIKUNTA

- Puheenjohtaja: Riitta Niemelä
p. 040 7091133, riitta@morrini.net
- Jäsenet: Kirsi Nieminen, Katja Korhonen

JALOSTUSTOIMIKUNTA

- jalostus@flatti.net
- Puheenjohtaja: Kirsi Nieminen
p. 0400 641866,
kirsi@kennelheilurihannan.fi
- Sihtööri: Tuula Niva
p. 040 5045165, jalostus@flatti.net
- Jäsenet: Laura Rajakallio, Anne Kolsi,
Jenni Juvén, Riitta Niemelä

MEJÄ-TOIMIKUNTA

- meja@flatti.net
- Puheenjohtaja: Liisa Keränen
p. 040 5921296, liisam@kolumbus.fi
- Jäsenet: Mari Mamia, Marko Saarni,
Miia Koski, Janina Alankoja-Kanervalo

NOUTAJAJÄRJESTÖJEN YHTEISTYÖTMK

- Anne Kolsi
- Kirsi Launomaa (varalla)

NÄYTTELYTOIMIKUNTA

- nayttely@flatti.net
- Puheenjohtaja: Piia Piiparinen
p. 040 8314848
flatti87@gmail.com
- Sihtööri: Nina Skyttä
p. 0400 435 737
nina@skoude.com
- Jäsenet: Satu Marins, Christina Kiuru,
Anni Vornanen, Katja Korhonen,
Tanja Mattila

NOME-TOIMIKUNTA

- nome@flatti.net
- Puheenjohtaja: Kirsi Launomaa
p. 040 7255354,
kirsi.launomaa@gmail.com
- Jäsenet: Riitta Koivisto, Anu Mikkola,
Minsu Rauramo, Heli Pitkjärvi,
Marko Mikkilä, Salla Sipilä

 BOZITA

ROBUR

SWEDISH FUNCTIONAL QUALITY

Together
with nature
since 1903

Bozita Robur on Ruotsissa valmistettu superfunktionaalinen koiranruoka. Luonnollisista raaka-aineista valmistettu korkealuokkainen ravinto vahvistaa kehon omia toimintoja. Kun haluat antaa koirallesi parhaat mahdolliset edellytykset - täytä sen kuppi aterialla joka on täynnä luonnon omaa voimaa.

www.bozita.fi